

Prof. Dr. Hıfzı Doğan

Mesleki ve Teknik Eğitime

Adanmış Bir Ömür

Editörler:

Fatma BAYRAKTAR • Ahmet SEVGİ

2. Baskı

*Prof. Dr. Hıfzı Doğan'a
Armağandır.*

Editörler: Fatma BAYRAKTAR - Ahmet SEVGİ

PROF. DR. HIFZI DOĞAN
Mesleki ve Teknik Eğitime Adanmış Bir Ömür

ISBN 978-625-7676-38-0

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Mayıs 2021, Ankara

2. Baskı: Mart 2022, Ankara

Yayın-Proje: Nisanur Uzunlu
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

"Mesleki ve Teknik Eğitime Adanmış Bir Ömür" adlı Armağan Kitap'ta Prof. Dr. Hıfzı Doğan bütün yönleriyle anlatılmaya çalışıldı.

Kitabın birinci bölümünde, onun Bilecik'in Muratça Köyü'nden, ABD'nin Pensilvanya Eyaleti'ne, Ankara'dan Bangladeş'e, Pakistan'a ve Kuzey Kıbrıs'a uzanan yolculuğu ve yaptıkları anlatıldı.

Kitabın ikinci bölümünde, 'Hıfzı Doğan İçin Ne Dediler?' başlığı altında, arkadaşları, meslektaşları ve ailesi, Hıfzı Doğan ile ilgili anılarını, görüş ve düşüncelerini yazdılar.

Kitabın üçüncü bölümünde, kısa özgeçmişi ve eserleri, dördüncü bölümünde de fotoğraflarından oluşan 'Mini Albüm' yer aldı. Hocamızın mesleki ve teknik eğitimle ilgili engin bilgi ve deneyimlerini yansıtan üç bilimsel yazısı "Ekler" kısmında verildi.

Elinizdeki bu "Armağan Kitap'ın" esas amacı, Hocamıza içten teşekkür etmek... Diğer amacı ise, geniş hayat hikâyesi ve dost yazıları yoluyla kendisini daha yakından tanımak...

Cumhuriyetin yetiştirdiği duayen eğitimcimizin hayat hikâyesi, 'nehir söyleşi' anlayışı ile kendi dilinden kaleme alındı. Söyleşideki bilgilerin bir kısmından eğitim tarihçilerimizin yararlanabileceğini söyleyebiliriz.

Nehir söyleşiyi zevkle ve tat alarak okuyacaksınız. Anılar, görüş ve düşüncelerdeki her bir yazıyı okuduktan sonra da onun hakkında pek çok şey öğreneceksiniz.

Bu kitabın, ileride Hıfzı Doğan belgeselinin hazırlanmasına kaynak olabileceğini düşünüyoruz.

Doğrusu nehir söyleşiyi yazarken duygulandık. Sizler de okurken duygulanacak ve bu değerli bilim adamını yürekten alkışlayacaksınız.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan, mesleki ve teknik eğitimimizde bir duayen.

Bu duayen eğitimci ile yolu kesişene ne mutlu...

En içten sevgi ve saygılarımızla...

Editörler

Fatma Bayraktar, Ahmet Sevgi

Mart 2022

*Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen;
Çalışma grubumuzdaki kıymetli hocalarımıza,
Yazıları ile katkı veren, hocamızın; meslektaşları, arkadaşları ve öğrencilerine,
Çalışmamızın her aşamasında desteğini ve katkılarını esirgemeyen
Prof. Dr. Sayın Ahmet Mahiroğlu'na,
Aile ile iletişimimizi ve bilgi almamızı sağlayan oğlu Sayın Erdinç Doğan'a,
Kitabın dizgi ve baskı işini üstlenen Sayın Servet Sarıkaya ile
Pegem Akademi alışanlarına
TEşEKKÜRLER...*

TEŞEKKÜRLER

2021 yılının kış aylarını ilk kez Ayvalık'taki yazlık evimde geçirdim. Bir cuma günü evime kargo yoluyla bir paket ulaştırıldı. Paketi alırken Pegem Akademisi'nden gönderildiğini anladım. O anda başka bir şeyle meşgul olduğum için paketi bir kenara bıraktım. Zaman zaman Pegem Akademisi yeni yayınlar kitapçığını ve takvim gibi dokümanlar gönderdiği için gelen paketin de böyle bir şey olabileceğini içimden geçirdim. Cumartesi ve pazar günü de paketi açmak aklıma gelmedi.

Pazartesi günü sabah telefon çaldı. Arayan kişi Pegem Akademisi'nden Şehriban Hanımdı. "Geçen hafta size bir paket göndermiştik aldınız mı?" diye sordu. Aldığımı, henüz açmadığımı söyleyince, "Açarsanız iyi olur" dedi. Paketi açtığımda adımın yazılı olduğu bir kitabı görünce şaşırdım. Benim için çok büyük bir sürpriz oldu.

Kitabı planlayan ekibin bu çalışmayı büyük bir sessizlik içinde yürüttüğünü anladım. Meslektaşlarımın, arkadaşlarımın, öğrencilerimin yanında, çocuklarımla, hatta torunlarımla bile bu çalışma içinde yer aldığını sonradan öğrendim. Kitaptan sadece iki adet basılmış ve biri de bana gönderilmiş.

1932'de başlayan ve bugün doksanlı yıllara yaklaşan yaşamımın gerek kişisel ve gerekse mesleki etkinliklerini içeren bir kitapla karşılaşmam beni ciddi olarak heyecanlandırdı. Açıkça söylemem gerekirse böyle bir çalışma beklemiyordum. Mesleki çalışmalarım, genel eğitim kapsamında gençlerde teknoloji kültürünü geliştirmekten, örgün mesleki ve teknik eğitimin uluslararası standartlara ulaştırılmasına ve yaygın eğitim kapsamında da sanayide uzman işçilerin yetiştirilmesine kadar, tüm çalışmalar bir film şeridi gibi gözümün önüne geldi. Bir üniversite hocası ve bir eğitimci olarak bir insana verilebilecek en büyük hediye böyle bir çalışma olabilirdi.

Sorumluluğumda yürütülen mesleki çalışmaların ve araştırmaların büyük bir kısmı ar-ge modeli kapsamında ekip çalışmasını gerektiren çalışmalardı. Birçok çalışma; ihtiyacı belirle, eğitim programını hazırla, öğretim kaynaklarını geliştir, programı uygula, mezunları izle, sonucu değerlendir ve gerekli önlemleri al döngüsü kapsamında yürütülmüştür. Başarının temelinde; birlikte çalışma, iş birliği yapma, etkinliklere katılma, farklı yaklaşımları deneme ruhu yatmaktadır. Kitapta belirtilen etkinliklerin başarısı, kişinin değil, üniversite, milli eğitim ve iş hayatını temsilen proje çalışmalarına katılan geniş bir takımın başarısı olarak değerlendirilmelidir.

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Teknik Eğitim Bölümü'nün kurulması, mesleki ve teknik eğitim alanına yönelik yüksek lisans ve dok-

tora programlarının açılması, birçok meslektaşımın bu programlara katılmasına imkân sağladı. Bunun sonucu olarak alana yönelik araştırma çalışmaları hızlandı ve yayınların sayısında da ciddi artışlar oldu. Daha sonraki yıllarda teknik eğitim bölümlerinin diğer bazı üniversitelerde açılması; mesleki ve teknik eğitimin kuramsal dayanaklarının anlaşılması, bunların paydaşlar tarafından paylaşılması, alana ilişkin araştırmaların yapılması, eğitim politikalarının geliştirilmesi ve sisteme katkı yapabilecek liderlerin, eğitici personelin yetiştirilmesi bakımından büyük katkılar sağlamıştır. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin üniversite düzeyinde bir karşılık görmesi ve temsil edilmesi, bu eğitimin tarihsel gelişim süreci içinde çok önemli kilometre taşlarından biridir.

Gerek akademik gerekse proje etkinliklerinin birbirini tamamlayacak şekilde sürdürülmesi, öğretmenlerden yöneticilere kadar birçok eğitici personelin yetiştirilmesine ve öğretimi geliştirecek çok çeşitli öğretim materyallerinin hazırlanmasına olanak sağlamıştır.

Kitap, inancılı ve özverili çalışan bir avuç meslektaşımın ve arkadaşımın çabaları ile meydana getirilmiştir.

Sayın Fatma Bayraktar, 1974 yılında meslek hayatımda ilk ar-ge türü çalışma olan Pratik Kız Sanat Okulu Projesi’nde görev alan ekibin içinde, henüz üniversiteden yeni mezun olmuş, takımın en genç üyesi olarak görev yapıyordu. Tesadüfe bakın ki, kırk yedi yıl sonra 2021’de bu kez bu değerli meslektaşım, yaşamımla ilişkili tüm etkinlikleri içeren bu kitabın hazırlığında zor bir görevi üslenerek elini taşın altına koymuştur. Sayın Yrd. Doç. Fatma Bayraktar’a en içten duygularla şükranlarımı sunuyorum.

Uzun yıllar bürokratik sistemin birçok kademesinde başarılı olarak görev yapan, en son aşamada müsteşar yardımcılığı sorumluluğunu yüklenen, bu kapsamlı bürokratik deneyimine ilaveten ortalama her yıl kültür alanında yeni bir kitap yayımlayan, yazılarında cümle ve kelimeleri dikkatle seçen ve zaman zaman beni böyle bir çalışmanın yapılması için süreli teşvik eden değerli meslektaşım Ahmet Sevgi’nin bu kitabı hazırlama grubunda yer alması beni fazlası ile mutlu etmiştir. Kendisine teşekkürlerimi ve en iyi dileklerimi sunuyorum.

Kitap hazırlama grubu ile görev yaptığım çeşitli kurumlarda çalışan akademisyenler, bürokratlar ve ilgili sorumlular arasında iletişimi sağlayarak kitabın hazırlanmasına katkı yapan Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Sayın Ahmet Mahiroğlu’na teşekkürlerimi sunuyorum.

Meslek yaşamımızda birçok kez yollarımızın kesiştiği, özellikle grup projelerinde ve ortak kitapların yazımında birlikte çalıştığımız, fakat bugün hayatta

olmayan dostlarımızı rahmetle anıyorum. Kitabın hazırlanmasında görüşlerini bildirerek katkı yapan ve emeği geçen tüm meslektaşlarıma, arkadaşlarıma ve öğrencilerime sonsuz teşekkürler.

Kitabın baskısına katkı sağlayan Sayın Servet Sarıkaya'ya ve Pegem Akademi personeline teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Hıfzı DOĞAN

EDİTÖRLER HAKKINDA

Fatma BAYRAKTAR

Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'ndan 1970 yılında mezun oldu. Eskişehir Mahmudiye Pratik Kız Sanat Okulu'nda, Ankara Polatlı Kız Meslek Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. Ankara Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okulu'nda müdür yardımcısı ve öğretmen olarak çalıştı. Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi'nde Yrd. Doç. olarak eğitim ve öğretim görevini sürdürdü.

Mesleği ile ilgili konularda bilimsel araştırma ve incelemeler yaptı. Makaleler yazdı. Yayınlanmış dört ders kitabı var. Lisans ve yüksek lisans tezlerini yönetti.

Emekli olduktan sonra, kız teknik öğretim ile ilgili çeşitli yazıları kaleme aldı. Mesleki ve teknik öğretim ile ilgili dört kitabı da yayına hazırladı.

Ahmet SEVGİ

Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'ndan 1967 yılında mezun oldu. Niğde ve Isparta Endüstri Meslek Liselerinde öğretmenlik yaptı. Ankara Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu'nda müdür yardımcısı ve öğretmen olarak çalıştı. Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı'nda yirmi beş yıl görev yaptı. Bakanlıkta Talim ve Terbiye Kurulu Üyeliği ve Müsteşar Yardımcılığı son görevleriydi. Yurt dışında eğitim müşaviri olarak da çalıştı.

Yayımlanmış meslek kitapları ile kültür ve edebiyat yazılarından oluşan on dört kitabı mevcuttur.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Teşekkürler.....	vii
Editörler Hakkında	x

1. BÖLÜM

HIFZI DOĞAN'LA YAŞAM HİKÂYESİ ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Ailesi ve Çocukluk Yılları.....	1
Sanat Enstitüsü Yılları (1943-1948).....	3
Erkek Teknik Öğretmen Okulu Dönemi (1948-1952)	5
Öğretmenliğe İlk Adım	7
Amerika'da Geçen Akademik Kariyer Yılları.....	13
Türkiye'ye Dönüş ve Bulunduğu Görevler	15
Bürokraside Bulunduğu Görevler (1968-1971).....	18
Üniversiteye Geçiş.....	21
Yeni Bir Kıta, Yeni Bir İş: Bangladeş (1986-1990)	28
Bangladeş'ten Türkiye'ye Dönüş.....	31
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne Dönüş	32
Emeklilik ve Sonrasındaki Yaşam	34

2. BÖLÜM

HIFZI DOĞAN İÇİN NE DEDİLER?

Abide Alim	39
Ahmet Mahiroğlu.....	40
Ahmet Sevgi	44
Ayten Ulusoy.....	46
Berkhan Doğan.....	47
Deniz Doğan	48
Engin Doğan	50
Erdinç Doğan	51
Fatma Bayraktar.....	52
Fatma Hacıoğlu.....	56
F. Dilek Gözütok.....	58
Fevzi Ercan	60

Gülgün Bangir Alpan.....	61
Gülgün Erhun.....	63
Gülşen Hocanın.....	64
Gültekin Kurdoğlu.....	66
Gülten Ülgen.....	67
Hafize Keser.....	68
Halil İbrahim Kökçü.....	72
Hüseyin Edip Usta.....	73
Katia Elif Doğan.....	75
Mehmet Ali Işıksoluğu.....	77
Mehmet Kurt.....	79
Mehmet Külahcı.....	81
Mustafa Öztürk.....	82
M. Naci Çuhacı.....	83
Necla Fatma Topaloğlu.....	85
Nihal Bolkol.....	87
Ruhi Kılıç.....	88
Sadık LİV.....	89
Saim İlhan Sezgin.....	91
Servet Sarıkaya.....	96
Seval Fer.....	97
Suat Pektaş.....	100
Süheyla Akpınar.....	101
Şaban Berk.....	104
Şadiye Günvaran Külahcı.....	108
Şenay Yücedağ Birol.....	112
Türkan Buharalı.....	113
Yeşim Kuyumcu.....	114
Yıldırım Buharalı.....	116
Zeki Özkan.....	117
Zeynep Doğan.....	119

3. BÖLÜM**PROF. DR. HIFZI DOĞAN'IN ÖZ GEÇMİŞİ VE ESERLERİ**

Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın Öz Geçmişi ve Eserleri	121
---	-----

4. BÖLÜM**MİNİ ALBÜM**

Mini Albüm.....	131
-----------------	-----

EKLER

Ek-1. Millî Eğitimde İhmal Edilen Bir Alan Genel Eğitimin Bir Parçası Olarak Teknoloji Eğitimi	183
Ek-2. Mesleki ve Teknik Eğitim Eylem Raporu Özeti	193
Ek-3. İnfomal Eğitim ve Eğitim Sistemimiz.....	197

1. BÖLÜM

HIFZI DOĞAN'LA YAŞAM HİKÂYESİ ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Ailesi ve Çocukluk Yılları

Balkanlardan göç eden bir ailenin çocuğusunuz. Aileniz ve çocukluk döneminiz için neler söylersiniz?

Balkan Savaşlarının içinde veya sonunda, baba tarafım Üsküp yakınlarından, anne tarafım da Saraybosna'dan İstanbul'a göç ediyorlar. Aileler daha sonraki yıllarda tanışıyor. İki yıl kadar Edirne, İstanbul ve Bursa-Karacabey'de cami ve benzeri yerlerde yaşamlarını sürdürüyorlar. Rum ve Ermenilerin boşalttığı Bilecik'in Söğüt ilçesinin İnhisar bucağına bağlı Muratça Köyü'ne yerleşiyorlar. Muratça Köyü, Rum ve Ermenilerin ipek böceği yetiştirdikleri, yaklaşık bin ailenin yaşadığı bir köy. Köyde hem Protestan hem de Ortodoks kiliseleri bulunuyor. Köyün bütün yolları Arnavut kaldırımı türünden küçük taşlarla çok düzgün yapılmış. Köye borularla içme suyu getirilmiş ve belirli yerlere su depoları yapılmış. Köy halkı halen bu çeşmelerden akan suyu kullanıyor. Ayrıca köyde kanalizasyon sistemi var. Rum ve Ermenilerin zamanında Muratça Köyü'nün, civarda bulunan köylerle karşılaş-tırılamayacak kadar gelişmiş bir köy olduğu söylenebilir.

Muratça Köyü'nde mi doğdunuz?

Evet, 8 Mart 1932 tarihinde Muratça Köyü'nde doğdum.

Kaç kardeştiniz?

Yedi kardeştik. Ben yaşayan beş erkek kardeşten, büyüklük sırasına göre ikincisiyim. Ailede iki de ölen çocuk var. Bunlardan biri, ailenin ilk ve tek kız çocuğudur.

Köydeki evinizi hatırlıyor musunuz?

Bizim aile olarak yaşadığımız ev; üç katlı, tamamen ahşaptan yapılmış çok güzel bir evdi. Köye 35 kadar göçmen aile yerleştirilmişti. Bu ailelerin bir kısmı kısa bir zaman sonra köyden ayrılmıştı. Gerek göçmen aileler gerekse civar köyler-

den gelen insanlar tarafından, para ve kıymetli eşya aramak amacıyla, boş evlerin tamamı talan edilmiş ve yıkılmıştı. Bizim çocukluğumuzda etrafta yıkık harabeler vardı.

İlkokulu Muratça Köyü'nde mi okudunuz?

İlkokul çağına geldiğimde, köyde sadece on beş aile yaşıyordu. Bu nedenle okul yoktu. 1938 yılında (altı yaşında), Muratça Köyü'ne yaklaşık üç kilometre uzaklıkta bulunan Harmanköy İlkokulu'nda öğrenime başladım. Gelip gitme sorunu olduğu için ilk yıl Harmanköy'de tanıdığımız bir ailenin yanında kaldım. Yine de haftada bir iki kez ailemin yanına gidip dönüyordum. İkinci sınıftan itibaren, diğer çocuklarla beraber yürüyerek okula gidip gelmeye başladım. Harmanköy İlkokulu tek öğretmenli bir okuldu. Üç yıl bu okulda okudum.

Dördüncü ve beşinci sınıfları, Muratça'daki diğer öğrencilerle birlikte yine yaklaşık üç kilometre uzaklıktaki Akköy İlkokulu'nda okudum ve ilkokulu burada tamamladım. Bu okulda karı koca iki öğretmen vardı.

O yıllardan neler hatırlıyorsunuz? Öğreniminizi sürdürmeye nasıl karar verdiniz?

İlkokulu bitirdiğim yıllarda bütün bildiğimiz, civarımızdaki birkaç köy ve İn hisar Nahiyesi'nden ibaretti. Birkaç defa da hayvanlara yüklediğimiz yükü (genellikle üzüm ve kiraz) satmak için Eskişehir'e gittiğimizi hatırlıyorum. Muratça'dan Eskişehir'e yaya olarak on iki saatte giderdik ve hanlarda kalırdık. Hanlar, geçmişin otelleriydi. Hem insanlar hem hayvanlar aynı binada kalırdı. Köye de genellikle gaz, tuz, sıvı yağ gibi köyde bulunmayan maddeleri alarak dönerdik.

O yıllarda bulunduğum yörede ilkokuldan sonra öğrenimine devam eden kimse yoktu. Benim de ilkokuldan sonra okuma planım yoktu. Zaten bu konuda hiçbir şey de bilmiyordum. Babam bir gün Eskişehir'den geldi. Eskişehir Erkek Sanat Enstitüsü'ne öğrenci kayıtlarının devam ettiğini söyledi. Bu enstitü 1942 yılında açılmıştı. 1943 yılının Ekim ayında Erkek Sanat Enstitüsü'ne kayıt için gittik. Okul bir süre önce açılmış ve öğrenim devam ediyordu. Ben ilkokula erken başlamıştım. Sanat Enstitüsü'ne başvurduğum zaman yaşım on yıl yedi ay olmuştu. Müdür yardımcısı kayıt yapmak istemedi. Babamın ısrarı üzerine kayıt yapmayı kabul etti. O dönemde babamın bu ileri görüşünü takdir ediyorum. Onun bu girişimi tüm yaşamımı değiştirdi.

Sanat Enstitüsü Yılları (1943-1948)

Eskişehir Erkek Sanat Enstitüsü yıllarını anlatır mısınız?

Tanıdığımız bir ailenin yanında kalmak suretiyle, ortaöğretime Sanat Enstitüsü'nde başladım. Evlerinde kaldığım ailenin küçük bir lokantası vardı. Okuldan sonra lokantaya gider, yardım ederdim.

Üçüncü sınıfa geçince kendimize ev aldık. Evimize taşındım.

Öğrenim hayatım boyunca, akranlarıma göre yaşımda daha küçüktü. Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nu 1952 yılında bitirdiğimde yaşımda 20 yıl üç ay idi. Okul hayatım boyunca yaşımda küçük olmasının, sosyal etkinliklere katılamama gibi bazı olumsuzluklarını yaşadım.

Eskişehir Erkek Sanat Enstitüsü'nde eski binada (Borsa Binası) öğrenime başladım ve bir yıl sonra da bugünkü yeni binaya taşındık. Taşınma işleminde öğrencilerin de çok yardımı oldu. Birinci sınıfta ağaç işleri, demir işleri ve tesviye bölümlerinde yaklaşık üçer ay çalışarak meslekleri tanımaya çalıştık.

İkinci sınıfın başında meslek seçmemiz gerekiyordu. Bugün ile karşılaştırıldığında meslek seçme süreci çok kısa sürdü. Öğrencilere; "Hangi mesleği seçeceksiniz ona göre kümelenin" denildi. Kümelenmede, demir atelyesine ayrılanlar arasında yerimi aldım. O bölüme kontenjandan daha fazla öğrenci kümelenmiş. Öğretmen beni işaret ederek; "Sen zayıfsın, balyozu kaldıramazsın, tesviye bölümüne geç" dedi. Böylece öğrenimimi Tesviye Bölümü'nde sürdürdüm.

Eskişehir Erkek Sanat Enstitüsü arkadaşları ile

Erkek Sanat Enstitüsü'nde okuduğunuz yıllarda okul müdürünüz kimdi?

Enstitüye girdiğim yıl müdür Sabri Buyan'dı. İkinci yıl müdür olarak Şükrü Duyar atandı. Şükrü Duyar 1917 yılında İstanbul Sultanahmet Sanat Okulu'na kaydolmuş, mezuniyetinden sonra da çeşitli okullarda öğretmenlik yapmış sevecen bir insandı. Daha sonraki yıllarda Duyar'ın, biri tiyatro eseri olmak üzere çeşitli yayınları olduğunu öğrendim. Müdür, öğrencilerin çok yönlü yetişmelerine önem veren bir bakışa sahipti. Öğrencilerin spor yapmaları için futbol, voleybol sahaları yaptırdı. Okulda futbol, voleybol ve atletizm takımları kuruldu. Futbol ve voleybol takımları başarılı sonuçlar alıyordu. Atletizmde de çok iyiydik. Eskişehir'de birinci oluyorduk. Aynı dönemde okuduğumuz Basri Dirimlili daha sonraki yıllarda Fenerbahçe futbol takımında oynadı ve millî formayı defalarca giydi. Zeki isimli bir öğrenci de yine büyük takımların birinde kendisine yer buldu. Müdür Şükrü Duyar'ın okula hareket getirdiğini, öğrencilerin ilgilerini ve özel yeteneklerini geliştirmeleri için fırsatlar yarattığını söyleyebilirim.

Atelye şefleriniz ve atelye öğretmenleriniz kimlerdi?

Tesviye Bölümü'nün şefi Osman Özgönül, Ağaç İşleri Bölümü'nün şefi Osman Erkal'dı. Bu iki hocamız Ankara Meslek Öğretmen Okulu mezunuydu. Okul müdürü Şükrü Duyar ve diğer meslek öğretmenlerinin tamamı sanat okulu mezunuydu.

Tesviye Bölümü disiplinli ve düzgün çalışan bir bölümdü. Atelye şefi Osman Özgönül'ü her zaman saygın kişiliği ile anarım. Kendisinden çok yararlandık.

Okuldaki eğitim ve öğretim hakkında neler söylersiniz?

O dönemde okullarda yapılan işler, gerçek yaşamda kullanılabilecek ürünlerdi. Biz de o yıllarda yeni açılan Eskişehir Hava Hastanesi için ameliyatlarda kullanılacak maşa, pense ve benzeri araçlar ürettik. Ben daha çok torna ve freze tezgâhlarında çalıştım.

Eğitim programları; genel dersler, teknik dersler ve meslek dersleri olmak üzere üç kümeden oluşuyordu. Teorik teknik dersler, tüm sanayi kuruluşlarında ortak olan teknik kavramları ve uygulamaları kapsıyordu. Okulda okuduğumuz; genel mekanik (statik ve dinamik), cisimlerin dayanımı, malzeme, buhar kazanları, patlamalı motorlar, elektrik gibi derslerle öğrencilere teknik bir kültür, teknik bir bakış kazandırılmak isteniyordu. Bugün diğer ülkelerde bu tür dersler "Teknoloji Eğitimi" veya "Endüstriyel Sanatlar Eğitimi" adı altında genel eğitim okullarında okutuluyor.

Yeri gelmişken, ülkemizdeki teknoloji eğitiminin bugünkü durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ülkemizde genel eğitimin bir parçası olarak teknoloji eğitiminin bugünkü durumuna baktığımızda ne genel eğitimde ne de mesleki ve teknik eğitimde başarılı olduğumuz söylenemez. Ulus olarak teknoloji okur-yazarı konumuna geçememiş bir ülke durumunda kaldık. Teknolojinin birey ve toplum yaşamını hızla etkilediği bir çağda, kendi vatandaşlarını teknoloji okur-yazarı seviyesinde dahi yetiştiremeyen bir eğitim sisteminin başarısı ciddi olarak tartışılabilir. (Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın Mart 2021 tarihinde, bu kitap için yazdığı "Teknoloji Okur-Yazarlığı ve Öğretmen Yetiştirme" başlıklı makalesi **Ek-1**'dedir.)

Erkek Teknik Öğretmen Okulu Dönemi (1948-1952)

Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu'na gitme kararını nasıl verdiniz?

Son sınıfta, yeni mezun olmuş coğrafya öğretmeni Nermin Hanım dersimize geldi. Notlarım sınıf ortalamasının üzerindeydi. Benimle ilgilendi. Mezun olunca bir fabrikaya girip çalışmayı planlıyordum. Coğrafya öğretmenim, Teknik Öğretmen Okulu'na gitmemi önerdi. Adaylığımın onaylanması için de destek verdi. Yükseköğrenime gitme konusunda bu öğretmenimin telkinleri yaşamımda önemli bir yer tutar. Bana güven verdi. Yaşamımda yeni bir ufuk açtı.

Öğretmen Okulu'na girişiniz üzerine neler söylersiniz?

Eskişehir Erkek Sanat Enstitüsü Tesviye Bölümü'nden mezun oldum. 1948 yılında Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nun giriş sınavına girdim. Sınav sonuçlarına göre okulu burslu olarak kazandım. İlk yıl Eskişehir'den gelen bir arkadaşım ile Ulus civarında bir oda kiraladık. Bir süre sonra, öğretmen okuluna çok yakın bir yerde köftçilik yapan Faik Ustanın gecekondusuna taşındık. Burası tek odalı bir yerdi. İhtiyaçlarımızı okulda karşılar, sadece yatmak için gecekonduya giderdik. Bu odada, kendimizin yaptığı geniş bir kerevet üzerine yataklarımızı serer yatardık. Uzun süre dört kişi kaldık. Daha sonraki yıllarda okul bize iki ranza verdi. 1950 yılında Demokrat Parti iktidara gelince, burslu öğrencilerin hepsi yatılı yapıldı. Son yılımı yatılı olarak okudum.

Okulun Tesviye Bölümü'nden, Motor Bölümü'ne geçişiniz nasıl oldu?

Bir dönem Birinci Tesviye Atelyesi'nde bulundum. 1948 yılında açılan sergiye Cumhurbaşkanı İsmet İnönü gelmişti. İnönü, Birinci Tesviye Atelyesi'ne geldiğinde, atelyenin ortasında bulunan vargel tezgâhında çalışıyordum.

İkinci dönemin başında, 13 kişi tesviye bölümünden ayrılarak motor bölümüne geçtik. O yıllarda Türkiye’de motor alanındaki öğretmen sayısı çok azdı.

Bu nedenle 1948-1949 öğretim yılında tesviye bölümündeki öğrencilere, isterlerse motor bölümüne geçme hakkı tanınmıştı.

Okulun Motor Bölümü gerek öğretim elemanları gerekse atelye donanımı bakımından yetersizdi. Mesleki beceriler bakımından iyi yetiştiğimizi söyleyemem. Arabalarda arıza teşhis etme, kurallara uygun olarak süreçleri tamamlama, ölçme ve kalite gibi konularda ciddi eksiklerimiz vardı.

Erkek Teknik Öğretmen Okulu’nda mesleki teorik derslere okul dışından öğretim elemanları gelirdi. Dr. Yük. Müh. Hasan Koçak, Yük. Müh. Ethem Özkaragöz gibi hocaların katkısı çok oldu. Yeterlik dersi olarak genel mekanik alanını seçmiştim. Bu alanda ders veren Yük. Müh. Ali Alev de kıymetli bir hocaydı (İz Bırakan Eğitimciler, Cilt-I).

Kısacası öğretmen okulundan teorik alanda iyi, pratik alanda ise zayıf yetişmiş olarak mezun olduk. Bizim dönemimizde bir arkadaşımız hariç, mezunlardan hiç kimse, öneri yapılmasına rağmen, okulda hoca olarak kalmak istemedi. Biraz kırgın olarak ayrıldık.

Motor Bölümü Öğrencileri, Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu önünde Öğretmenleri Sıtkı Lalik ile (1952)

Okuldaki sosyal ve kültürel faaliyetler üzerine neler söylersiniz?

Sık sık konser, münazara, konferans gibi etkinlikler yapılırdı. Yüksek Köy Enstitüsü'nden okulumuza yerleştirilen öğrenciler, isteyen arkadaşlarımıza milli oyunları öğretirlerdi. Balolar tertiplenirdi. Ayrıca Türk sanat musikisi okul korosu kurulmuştu. Spor olarak, masa tenisi yaygındı.

Özetle, Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu beklentilerinizi karşıladı mı?

Tam olarak karşıladığını söyleyemem. Örneğin, mesleki ve teknik eğitimle ilgili tek bildiğimiz şey atelye uygulamaları ve teknik bilgilerdi. Mesleki ve teknik eğitimin tarihi gelişimi, amaçları, eğitim sistemi içindeki yeri, ülkenin iş gücü ihtiyacı, eğitim programları, okul ve atelye yönetimi, mezunların başarıları gibi konular hiçbir dersimizde ele alınmadı. Millî Eğitim Bakanlığının verdiği program çerçevesinde, mesleki becerileri ve ilgili teorik teknik bilgileri öğrenen ve öğreten bir eleman olarak yetiştirildik.

Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu Genel Mekanik Yeterliliğini seçmiş olan öğrenciler, öğretmenleri Ali Alev ile (1952)

Öğretmenliğe İlk Adım

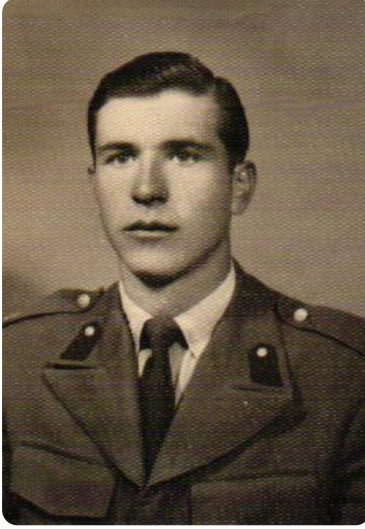
Öğretmen Okulu'ndan mezuniyet tarihiniz ve ilk görev yeriniz hakkında bilgi verir misiniz?

Erkek Teknik Öğretmen Okulu'ndan 1952 yılında mezun oldum. İlk görev yerim Edirne Sanat Enstitüsü idi. Okul yatılıydı. Öğrenciler seçilerek geldikleri

için çok başarılıydı. Okulda hem sanat enstitüleri hem de Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu çıkışlı öğretmenler vardı. Edirne’de sekiz ay çalıştım.

Sonra araya askerlik görevi girdi, değil mi?

Evet, on sekiz ay süren askerlik görevimi Erzurum Dumlu’da tamamladım.

Askerlik hatırası (1954-1955)

Askerlik göreviniz bitince mesleğe nerede devam ettiniz?

Asker dönüşü, 1954 Kasım ayında Konya Erkek Sanat Enstitüsü’nde göreve başladım. Burada okul müdürümüz Nuri Özkan, atelye şefimiz ise Fikret Şahin’di. Fikret Şahin de öğretmen okulu son sınıf öğrencisi iken Motor Bölümü’ne geçmiş.

Motor Atelyesi’nde görev yapan öğretmenler çeşitli kaynaklardan mezun olmuşlardı. Sanat enstitülerinden, tekniker okulundan, köy enstitüsü kökenli olup Ziraat Bakanlığı Tarım Aletleri Bölümü’nden ve Erkek Teknik Öğretmen Okulu’ndan mezunlar öğretmenlik yapıyorlardı. Fikret Şahin’le birlikte, imkânlar ölçüsünde dışarıdan sipariş alarak hem deneyimimizi artırmaya hem de öğretimi daha etkili hale getirmeye çalıştık. Diğer öğretmenlerin bakışları farklıydı. Onlar öğretmenliği, anlatma ve uzaktan bakma şeklinde algılıyorlardı. Konuşmalarımızda, “Biz usta değil, öğretmeniz” ifadesini kullanıyorlardı.

Teori ve uygulama konusu açılmışken şunu ilave etmek isterim. Daha sonraki yıllarda İzmir’de ticaret liselerinin birinde daktilo öğreten bir öğretmenle karşılaştım. Daktiloyu nerede öğrendiğini sordum. Daktilo kullanmayı bilmediğini söyledi ve ilave etti: “Öğretmenim, ben söylerim öğrenciler yaparlar” dedi. Buna benzer bir olayı Ayşe Ege de anlatmıştı. 1970’li yılların başında İstanbul’da oturan

Ayşe Ege (İz Bırakanlar, Cilt-I) ile yaptığım mülakatta da 1930'lu yılların başında, İstanbul'da seçkinler grubuna giren kadınların, kızlarını övmek için "Benim kızım yumurta pişirmesini dahi bilmez" dediğini hatırlıyorum.

Bir şeyi bilme ve bir şeyi yapma arasındaki uçurumu kapatmak için teknik öğretmen çıkışlı öğretmenlerin çok katkıları oldu. Ancak bu anlayış topluma yaygınlaştırılamadı. Bugün de birçok sorunun temelinde, bu çağdışı anlayış bulunuyor.

Konya'da kaç yıl çalıştınız?

Konya'da yaklaşık bir yıl çalıştım. (1954)

Konya'da öğretmen ve öğrencilerle (1954)

Konya'dan sonra nerede görev yaptınız?

İzmir Motor Sanat Enstitüsü'ne tayinim çıktı. Amerikalı uzmanlar da İzmir'deki bu okulda görev yapıyordu. Bakanlık yeni bir sistem getirmeye çalışıyordu. 1955 yılında Amerikalıların İzmir Motor Sanat Enstitüsü'nde açtığı kursa katıldım. Amerikalıların önerisiyle atandığım bu okulda, 1956-1959 yılları arasında yaklaşık dört yıl çalıştım.

İzmir Motor Sanat Enstitüsü'nün size katkısı ne oldu?

Mesleki beceriler konusundaki eksiklerimi, 1955 yılında İzmir Motor Sanat Enstitüsü'nde Amerikalılarla birlikte açılan kurslarda çalışarak giderdim. Erkek Teknik Öğretmen Okulu'ndaki çalışmalarımız sadece arabanın motoru ile sınır-

lıydı. İzmir’de otomotiv alanı daha kapsamlı ele alındı. Otomotiv alanı; motor, oto elektrik, şasi, yenileştirme, otomatik transmisyon, bakım, oto boyacılığı bölümlerine ayrıldı.

Okuldaki Amerikalılar, Pensilvanya Eyaleti’nde Spring Garden Enstitüsü adlı kurumun elemanlarıydı. Pratikleri çok iyi olan bu uzmanlardan her gün yeni bir şey öğreniyorduk. Ben Bakım Bölümü’nün şefi idim. Haftada 15 kadar arabanın bakımını ve onarımını tamamlıyorduk. O yıllarda İzmir’de NATO’nun bir askerî karargâhı bulunuyordu. Bu karargâhta bol miktarda son model araba vardı. Arabalar tamir ve bakım için randevu alınarak okula getirilirdi.

İzmir Motor Sanat Enstitüsü, Türkiye’de motorculuk eğitiminin gelişmesinde bir dönüm noktası oldu. Türkiye’deki bütün motor bölümlerindeki eğitim, İzmir modeline göre yeniden düzenlendi. Sanat okulları motor bölümlerinde çalışan bütün teknik öğretmenler, İzmir’de çok çeşitli kurslardan geçirildi. Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu’ndan yeni mezun olan öğretmenlere de okullarına atanmadan önce, bir yıl İzmir’de staj yapma zorunluluğu getirildi. İzmir’de hazırlanan, sayıları binlerce tutan öğretim materyalleri çoğaltılarak bütün okullara dağıtıldı. Bugün okullarımızın bütün motor bölümlerinde aynı model uygulanmaktadır.

İzmir’de uygulanan Spring Garden Projesi, Millî Eğitim Sistemi içinde sayıları çok olmayan başarılı projelerden biridir. Ülkemizde bir meslek alanının çağdaş düzeye ulaşmasına, bu başarıyı yıllarca sürdürmesine imkân sağlamıştır. Bu başarının arkasında birkaç unsur bulunmaktadır. Birincisi, merkezi yönetim ilk yıllarda projeye çok destek verdi. 1955’te Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürü Ferit Saner çalışmalarına çok katkı sağladı (İz Bırakanlar, Cilt-II). İkincisi, Amerikalılar Türkiye’de mevcut olmayan yeni teknoloji getirdi. Bu teknoloji sokaktaki insanın dahi dikkatini çekiyordu. Ayrıca Amerika’dan gelen öğretmenler de alanlarında uzman kişilerdi. Üçüncüsü, ülkemizdeki bütün teknik öğretmenlere sistemli olarak, kurslar yoluyla yenilikleri tanıma fırsatı verildi. Dördüncüsü, hazırlanan binlerce sayfalık öğretim materyalleri çoğaltılarak Türkiye’deki bütün okullara gönderildi.

Bu olumlu gelişmelere rağmen, projeye karşı direncin kırılması ve çalışmaların bütün yurda yaygınlaşması uzun yılların geçmesini gerektirdi.

Kişisel açıdan baktığımda, Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu’nda kazandığım teorik bilgilerle, İzmir’de geliştirdiğim pratik becerileri bütünleştirmem bana mesleki açıdan büyük güven kazandırdı. Nitekim Amerika’ya gidişimde, tamir atelyesi bulunan ve benzin satan bir iş yerinde çalıştım. Akşamları iş yerinde yalnız kalırdım. Gece saat 23.00’de iş yerini kapatırdım. Böyle bir yerde çalışmak için gerekli özgüveni, okulda aldığım teorik bilgilere ve İzmir’de kazandığım pratik becerilere borçluyum.

Şadiye Hanımla evliliğe imza atarken (1957)

İzmir’de çalıştığınız yıllarda evlendiniz değil mi?

Evet, 1957’de İzmir’de rahmetli eşim Şadiye Hanımla evlendim. Üç erkek çocuğumuz oldu. Yaş sırasına göre; Engin, Erdinç ve Deniz. Üçü de ODTÜ’nün mühendislik fakültelerinden mezun oldular ve serbest çalışıyorlar. Halen üçü erkek, ikisi kız olmak üzere beş torunum var.

Eşi ve çocukları ile yılbaşı yemeğinde (1974)

İzmir'den Ankara'ya gelişiniz nasıl oldu?

İzmir'deki Motor Bölümü'nün yeni eğitim sistemini, Ankara 2. Erkek Sanat Enstitüsü'nün ve Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nun motor bölümlerinde uygulamak üzere Ankara'ya tayinim çıktı. Eşim ve bir çocuğumla 1959 yılının sonbaharında Ankara'ya geldik. Okul müdürü rahmetli Kemal Kerpici idi.

Ankara'da, Amerikalıların İzmir'de geliştirdiği sisteme karşı büyük bir direnç vardı. Hem eski sistem hem de yeni sistem yan yana yaşatılmak isteniyordu. Teknik Öğretmen Okulu'ndaki hocalar genellikle yeni sisteme karşıydılar. Ankara'da kısa kaldım. Okul, beni Amerika'ya öğrenim görmek için gönderilecek adaylar arasına aldı. Her burs için iki aday gösterdiler. Kısa bir süre George Town Üniversitesi'nin Ankara'da açtığı dil kurslarına katıldım. Yapılan dil sınavını başarıyla Amerika'ya gitmeye hak kazandım. Amerika'ya gitmemize yakın, 1960 askerî darbesi oldu. Bütün işlemler iptal edildi. Aradan yaklaşık altı ay geçtikten sonra Bakanlık tekrar eski listeyi onayladı. 1960 yılının aralık ayında arkadaşım Hasan Akbıyık'la beraber, AID bursu ile Amerika'ya gittim. Yaklaşık 7-8 ay sonra da eşim, iki çocuğum ve Akbıyık'ın eşi ve kızıyla beraber şileple Amerika'ya geldiler. Yolculukları bir buçuk ay kadar sürdü.

Eşi, iki çocuğu Engin ve Erdinç ile Amerika'da

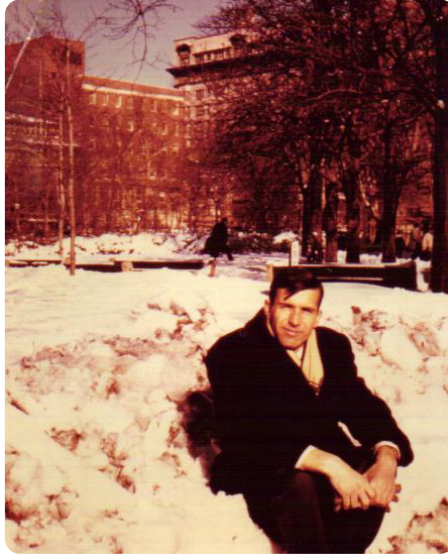
Amerika'da Geçen Akademik Kariyer Yılları

Amerika'da hangi üniversitede yüksek lisans yaptınız?

Amerika'da eski yıllarda Doğu sahilinde kurulan, Harvard, Colombia, MIT gibi toplumsal değere ve prestije sahip sekiz üniversite var. Bunlardan biri de kaydolduğum University of Pennsylvania. İyi bilinen bu üniversiteden mezun olmam, daha sonraki yıllarda Bangladeş, Pakistan, Kuzey Kıbrıs gibi ülkelerde çalışmamda büyük etken olmuştur. Bursum eğitim alanına yönelik olduğundan, çalışmamı bu alanda sürdürdüm.

Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nda öğretmenlik bilgisi dersleri, genel eğitimde yetişmiş öğretmenler tarafından, sadece sınıf ortamında yapılabilecek uygulamaları kapsıyordu. Benim öğretmenim Hasip Ahmet Aytuna idi. Ancak sunulan bilgilerin, meslek eğitiminin olmazsa olmaz kabul edilen; mesleklerin analizi, atelye organizasyonu ve idaresi, öğretim materyallerinin hazırlanması gibi mesleki uygulamalarla ilişkisi yoktu. O yıllarda, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda kazanılan bilgilerle sağlıklı bir mesleki eğitim sistemi kurmak ve yürütmek mümkün değildi.

Amerika'daki eğitim; toplumun ve bireyin ihtiyaçlarını, genel ve mesleki eğitimin birbirini tamamlayan işlevlerini, mesleki eğitimin felsefesini, ilkelerini, değerlerini, süreçlerini, ekonomik sistemin bir parçası olarak sanayi ile ilişkilerini kapsıyordu. Pensilvanya'da kazandığım zihinsel beceriler bundan sonraki yaşamımda, yurt içi ve yurt dışı çalışmalarımda bana rehberlik etmiştir.

Pensilvanya Üniversitesi'nde (1960)

Amerika'da yüksek lisans programını tamamladınız ve yurda döndünüz. Sonra ne oldu?

Amerika'da üniversite eğitiminin yanında otomotiv alanı ile ilgili Ford, General Motors, Chrysler gibi büyük fabrikaların açtıkları birçok kısa kursa katıldım. Amacım, Teknik Öğretmen Okulu Motor Bölümü'ne Hoca olmaktı. 1963 yılında yüksek lisansını tamamlamış, doktora için ilave ders almış, teknik alanda yenilikleri izlemiş biri olarak yurda döndüm. Teknik Öğretmen Okulu kadrosuna geçmek için başvuru yaptım. İhtiyacımız yok diye olumsuz cevap aldım.

Sıtkı Lâlik okul müdürüydü. O dönemde okulda bulunan Spring Garden Enstitüsü ofisi ile okul müdürlüğü arasında irtibat elemanı olarak görevlendirildim. Aynı zamanda Motor Meslek Lisesine derse gidiyordum.

O günlerde Rahmi Koç okula geldi. Devlete olan borçlarımı da üslenerek, onlara geçmemi istedi. Devlete manevi borcum olduğunu düşünerek kabul etmedim.

Doktora programını nerede ve nasıl tamamladınız?

Doktora programımı tamamlamam önemliydi. Bunun için Amerika'da iki yıl kalmam gerekiyordu. Spring Garden Enstitüsü'nden altı aylık bir burs buldum. 1964 yılında tekrar Amerika'ya gittim. Önce ben gittim, bir süre sonra da eşim ve iki oğlum geldi. Bu dönemde maddi yönden ciddi olarak zorlandım. Gittikten altı ay sonra burs bitti. Üniversite, okula ödemem gerekli ücreti karşılayacak şekilde burs verdi. Böylece üniversiteye öğretim ücreti ödmeden mezun oldum.

Yaşamamız için gerekli maddi imkânı da temin etmek amacıyla, 1964-1966 yılları arasında Spring Garden Enstitüsü Motor Bölümü'nde öğretmenliğe başladım. Sabah saat 6.00'da evden çıkıyor, saat 7.00'de okula varıyordum. 7.30-14.00 saatleri arası motor derslerine giriyordum. Saat 16.00'da üniversiteye gidiyor, duruma göre saat 20.00 veya 21.00 gibi eve dönüyordum. Eşim evde dikiş dikiyor ve İngilizce kurslarına gidiyordu. Büyük oğlum Engin ilkokul birinci sınıfa, küçük oğlum Erdinç anaokuluna devam ediyordu. Bir Amerikan ailesi gibi hızlı bir tempoda yaşamımızı sürdürüyorduk.

1966 yılında doktoraı tamamlayarak yurda döndüm. Amerikalıların orada kalma önerilerini, ki bunu birçok kişiye yaparlar, dikkate almadım. Ankara'ya üç ay geç geldiğim için Bakanlık beni müstafi saymış ve 15 bin TL borçlandırmıştı. Parayı ödemek için plan yaparken, Rahmetli Avukat Cemil Hamzaoglu araya girdi.

Hukukî uğraşlardan sonra gerekli düzeltmeler yapıldı. Bu konuda Cemil Bey'in yardımlarını unutamam.

Size yaşamınızda neler değerli kazanımlar sağladı?

İnsan yaşam boyu öğreniyor. Amerika'da öğrenimimi tamamladıktan sonra formal eğitimimi tamamlamış oldum. Bugünden geriye baktığımda üç önemli kazanım yaşamımda çok etkili olmuştur. Bunlardan birincisi, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda kazandığım teorik, teknik bilgilerdir. Teknolojiye ilişkin kararları vermemde bu bilgilerin çok yararını gördüm. Öğretmen Okulu'nda teknik dersleri veren öğretmenlerin tamamı yurt dışında eğitilmiş, dil bilen, deneyimli kimselerdi. İkincisi, İzmir Motor Sanat Enstitüsü'nde motorculuk alanında kazandığım pratik becerilerdir. Ancak bu iki deneyimden sonra teori ve beceriyi bütünleştirerek alanda arıza teşhisi yapabilme yeteneğini kazandım. Üçüncüsü ise, Amerika'daki University of Pensylvaniada eğitim alanında, özellikle de mesleki ve teknik eğitimde aldığım ve geliştirdiğim “olaylara daha geniş bir çerçeveden bakabilme” yeterliliğidir.

Türkiye'ye Dönüş ve Bulunduğu Görevler

Amerika dönüşü AVA projesinde görevlendirildiniz. Bu projeden bahsedermisiniz?

Amerika'dan 1966 yılında doktora programını tamamlayarak yurda döndüm. Aynı yıl içinde Türkiye ile ABD arasında, Teknik İş Birliği ve Yardımlaşma Projesi imzalanmıştı. Bu projenin Türkiye tarafını Millî Eğitim Bakanlığı, ABD tarafını da AVA adlı bir kuruluş üstlenmişti. Bu projeye kısaca AVA Projesi denildi. Projede Amerikalı beş uzmanın yanına, beş de Türk uzman görevlendirildi. Bana, Türk uzman grubunun koordinatörlüğü görevi verildi. Rahmetli Yusuf Öner toy, okul-sanayi ilişkileri, Rahmetli Gıyasettin Erci atelye organizasyonu ve idaresi, İlhan Sezgin eğitim programlarının geliştirilmesi ve Fevzi Ercan da teknik kitapların seçilmesi, tercüme edilmesi ve basılması konularında çalışmak üzere görevlendirildiler. İyi bir ekip oluşturulmuştu. Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, çalışma mekânımızdı. Okul müdürü Rahmetli Ali Erkan'dı. AVA Projesi, MEB Etüt ve Programlama Dairesi Başkanlığı'na bağlı olarak yürütülüyordu. Bu dairenin başkanı ise Rahmetli Necmettin Candan'dı.

AVA Projesi'nin mesleki ve teknik eğitime katkıları ne oldu?

AVA Projesi'ni, mesleki ve teknik eğitimimizin öğretmenlik formasyonu boyutunun geliştirilmesinde kilometre taşlarından biri olarak görürüm. Projede yapılan çalışmalar sonunda, teknik öğretmen okulları programlarına; mesleki ve teknik eğitimin ilkeleri, meslek analizi, program geliştirme, öğretim materyallerinin hazırlanması, atelye organizasyonu ve idaresi, ölçme ve değerlendirme gibi

yeni dersler girmiştir. Bu derslerle mesleki ve teknik eğitimde, eğitim kuramları ile atelye ve teknik dersler arasındaki ilişki kuruldu. Bu çalışmaların sonunda, Teknik Öğretmen Okulu'nda, yetiştirilen teknik öğretmenler tarafından öğretmenlik formasyonu dersleri verilmeye başlandı. Daha önce bu dersler, genel eğitim özgeçmiş olan öğretmenler tarafından veriliyordu. Sınıfta anlatılanlarla, atelye uygulamaları arsında bir ilişki kurulamıyordu.

Projede, eğitime ilişkin bazı kaynak kitapların tercüme edilerek basılması ve ders kitabı olarak kullanılması, alanın daha iyi anlaşılmasına imkân sağladı. Daha sonraki yıllarda bu dersler çeşitli üniversitelerin programlarında da yer almıştır. Ayrıca, bugün iş hayatında sürdürülen eğitim, proje kapsamında geliştirilen meslek analizi ilkelerine göre yürütülmektedir.

Okul-sanayi ilişkileri konusu çok yeni idi. Örgütte, 'biz sanayiye liderlik, öncülük yapıyoruz' anlayışı çok güçlüydü. Yenimahalle Erkek Sanat Enstitüsü açıldığı zaman, proje ekibi tarafından anket yoluyla iş hayatının ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla bir araştırma yapıldı. Bu çalışma yayınlandı. Çalışma o dönem için yeni bir girişimdi. Ayrıca, Yenimahalle Erkek Sanat Enstitüsü bünyesinde Okul-Sanayi Kurulu ve meslek kurulları oluşturuldu.

Okul-Sanayi Kurulu'nda Halil Kaya, Orhan Işık gibi tanınmış ve deneyimli sanayiciler vardı. Bu kurulların her okulda kurulması planlandı. Ayrıca, Ankara'da Müsteşarlığa bağlı Yüksek Danışma Kurulu oluşturuldu. Yüksek Danışma Kurulu 1960'lı ve 1970'li yıllarda birkaç kez toplandı.

1930'lu yılların ortalarına kadar, ticaret liselerini yönlendirmek ve denetlemek üzere valiliklere bağlı danışma kurulları vardı (İz Bırakanlar, Cilt-I). 1940'lı yıllarda güçlü merkezi yapı bu tür kurulların işlevine son verdi. AVA Projesi'nin Okul-Sanayi iş birliği girişimi önemliydi. Ancak, projenin öncülük ettiği kurullarda süreklilik sağlanamadı. Yenimahalle Okul-Sanayi Kurulu kısa süre sonra dağıldı. Halil Kaya, dağılma nedenini şu sözlerle açıkladı: "Kurulda karar alıyoruz, okul müdürü bakanlığa sormam gerekir diyor. Aylar geçiyor, bakanlıktan cevap gelmiyor. Bizim harcayacak zamanımız yok."

Türkiye'de birçok Okul-Sanayi İş Birliği kurulları, bu nedenle görevini yapamadı. Bir tek istisna var, o da kısa adı OSANOR olan Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi kapsamında oluşturulan kurullardır. OSANOR projesi süresince bu tür kurullar başarılı görev yapmışlardır. Bunun nedeni de o yıllarda Milli Eğitim Bakanı Necdet Uğur'un bakanlık bürokrasisini geçici olarak kontrol altında tutmasıydı. Benim kişisel düşüncelerime göre, yazdığım yazılarda ve yürüttüğüm projelerde "Bakanlık, bir kısım yetkilerini okullara devretmesi" anlayışı yer alır. Bu görüş, Yenimahalle Erkek Sanat Enstitüsü'ndeki deneyimlerime dayanır.

AVA Projesi hangi alanlarda başarılı oldu?

AVA Projesi'nde en başarılı alanlardan biri program geliştirme çalışmaları olmuştur. Bu alanda deneyimli ve çalışkan Amerikalı uzman Dr. Kavanaugh ve Dr. İlhan Sezgin'in katkıları çok oldu. Erkek, kız ve ticaret alanlarından gelen çok sayıda hoca yetiştirildi. Meslek analizleri yapıldı, bilgi ve işlem yaprakları hazırlandı. Analiz konusunda yurt düzeyinde sayılamayacak kadar çok kurs düzenlendi. Bugün geriye baktığımızda; mesleklerin analizinde, işlem ve bilgi yapraklarının hazırlanmasında ve eğitim programlarının geliştirilmesinde kalıcı adımların atıldığını söyleyebilirim. O dönemde geliştirilen uygulamalar, yalnız okulda değil, iş hayatında da yaygın olarak kullanılmaktadır.

Erkek sanat enstitülerinde öğrenci olduğumuz yıllarda iş karnelerimize iş sırasını yazardık. Bu yaklaşım AVA Projesi'nde çalışmalarla bir basamak daha ayrıntıya inilerek, iş ve işlem basamakları olarak yeniden şekillendi. Proje, sisteme yeni bir anlayış getirdi. Bugün mesleki ve teknik öğretim sistemindeki program geliştirme çalışmalarının temeli bu proje ile atıldı.

Projede önemli bir başarı da teknik kitapların yayınlanmasıyla sağlandı. Kaynak teknik kitaplar çok dikkatli seçildi. Kısa zamanda Türkçeye çevrilerek öğrencilerin ve ilgililerin hizmetine sunuldu. Teknik kitaplar yoluyla öğrenciler güncel teknolojileri tanıma fırsatı buldu. Bu kitaplar, aynı zamanda yeni yazarların ortaya çıkmasını da sağladı. Bu alanda çalışan Dr. Fevzi Ercan da başarılı oldu.

Projede yapılan bu tür çalışmalara karşı, Teknik Öğretmen Okulu'nda ciddi bir direnç vardı. 1968 yılında ilk analiz kitabı yayınlandı. Okulun son sınıf öğrencilerini konferans salonunda toplayarak kitabı tanıtmak ve ücretsiz vermek istedik. Öğrenciler kitabı protesto ettiler ve konferans salonunun camlarından bahçeye attılar. O yıllarda, Türk gençliğinin Amerikalılara karşı güçlü bir direnci vardı. Ayrıca, ülkede de ciddi bir kriz ortamı mevcuttu. Bu ortam içinde Bakanlık da yapılan çalışmaları fazla önemsemiyor, daha çok makine ve teçhizat alımı üstünde duruyordu. Bakanlık, atelyeleri donatacak araç ve makine istiyordu; AVA Projesi'nin amacı farklıydı ve böyle bir olanağı yoktu. Bakanlıkta Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarı Rahmetli Akif Tuncel'in başkanlığında yapılan toplantıda, araç ve makine sağlanamaması nedeniyle, AVA Projesi'nin sonlandırılmasına karar verildi.

AVA projesi size neler kazandırdı?

AVA projesindeki çalışmalarım, mesleki ve teknik eğitimin teorisi ile pratiğini birleştirmeme imkân sağladı. Üniversitede öğrendiğim bilgilerin, yaşamdaki sorunların çözümünde nasıl kullanılabileceğine ilişkin deneyim kazandım.

Bürokraside Bulunduğu Görevler (1968-1971)

Millî Eğitim Bakanlığı'ndaki ilk görevinize, Etüt ve Programlama Dairesi'nde başladınız değil mi?

AVA Projesi sona ermeden önce 1968 yılında, MEB Etüt ve Program Dairesi Başkanlığı'na atandım. Bu dairede 1968-1970 yılları arasında görev yaptım. Bu göreve AVA projesindeki işimi bırakarak geldim. Daire Başkanlığı görevini Rahmetli Necmettin Candan'dan devir aldım. Devir esnasında dairede küçük bir tören yapıldı.

O yıllarda Rahmetli Akif Tuncel Müsteşarlık görevini yürütüyordu. Necmettin Candan onun yardımcısıydı. Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı'na bağlı sekiz genel müdürlük vardı. Her çarşamba günü öğleden sonra Akif Bey'in başkanlığında genel müdürler toplantısı yapılırdı. Ben de o toplantılara katılırdım. Toplantılarda geçmiş haftanın değerlendirilmesi yapılır ve çözüm bekleyen sorunlar ele alınırdı. Ben de zaman zaman Etüt ve Programlama Dairesi'nde yapılan araştırma sonuçlarını sunardım. Akif Bey'in düzenli olarak bu toplantıları sürdürmesi, örgütü bir arada tutması, iletişim sağlaması, sorunları çözmek için genel müdürlerin görüşlerini alması bakımından çok önemliydi.

Etüt ve Programlama Dairesi'nde 12'si uzman olmak üzere 20'den fazla personel vardı. Uzman olarak; Haydar Taymaz, Bozkurt Benderlioğlu (DPT'den görevli), Ayşe Tavbek Dursunoğlu, Av. Cevat Dursunoğlu, Zeki Bey (yapıcı), Ethem Bey (matematikçi) gibi elemanlar görev yapıyordu. Mehmet Birsen Başkan Yardımcısıydı ve idari işlerden sorumluydu. Görevini de iyi yapardı.

Amaç; daireyi, mesleki ve teknik eğitim alanında araştırma yapan bir birim haline getirmektir. Benim için de görüş ve deneyimlerimi daha geniş bir grupta paylaşma olanağı vermesi bakımından çok önemliydi. O dönemde yapılan etkinlikler şu başlıklar altında toplanabilir:

1. Mesleki ve teknik öğretimle ilgili ülke düzeyinde yıllık istatistikleri toplamak ve yayınlamak. Bu işleri Ethem Bey başarıyla yürütürdü.
2. Teknisyenlerin sahip olması gerekli yeterlilikleri belirleme araştırmalarını yapma: Bu kapsamda elektrik, makine ve inşaat teknisyenlerinde aranan nitelikleri belirleyen üç araştırma yapıldı ve yayınlandı. Bu çalışmalar Haydar Taymaz'ın koordinatörlüğünde yürütüldü. O yıllarda tekniker okulları kapatılmış ve onların yerini alması beklenen teknisyen okulları açılmıştı. Bu konu günceldi.
3. Mezunları izleme ve öğrenci başına düşen maliyetleri belirleme: Bu çerçevede İskenderun Erkek Sanat Enstitüsü'nün kuruluşundan, araş-

tırmanın yapıldığı tarihe kadar bütün mezunlar izlenmeye çalışıldı. Bakanlıkça yapılan bütün harcamalar dikkate alınarak öğrenci maliyetleri hesaplandı. Bu çalışma da yayınlandı. Çalışmayı Ethem Bey yürütmüştü. Böyle bir çalışmanın başka bir okul için yapıldığını hatırlamıyorum.

4. Okul atelyelerinin yerleştirme planlarını hazırlama çalışmaları: Amaç, okul atelyelerinin mimari çizimleri için temel veri kaynağı oluşturmaktı. Konuyu ele alan bazı broşürler hazırlandı ve yayınlandı. Çalışmaları Zeki Bey yönlendiriyordu.
5. Meslek analizine dayalı program geliştirme çalışmaları: Bu konuda dairede çeşitli program geliştirme çalışmaları sürdürülmüştür. Müfide Güç Şahinkesen, Tezer Hanım akla gelen isimlerdir. Ayrıca erkek ve kız teknik genel müdürlükleriyle de iş birliği yapılmıştır.
6. Türk kadınının beden standartlarını belirleme çalışmaları: Devlet İstatistik Enstitüsü ile yürütülen bu projenin sorumlusu Ayşe Tavbek Dursunoğlu idi.
7. Örgütte çalışan müdür ve öğretmenlerin kurslar yoluyla eğitimi, dairenin başlıca sorumlulukları arasında yer almıştır. Temel amaç; araştırma, okul-sanayi ilişkileri, iş analizi, program geliştirme, öğretim materyalleri kavramlarının pekiştirilmesiydi.

Özetlemek gerekirse, bir meslek için gerekli yeterlilikleri belirleme, bu yeterlilikleri kazandırmak için analiz tekniğini kullanarak program geliştirme, öğretimi yürütme, mezunları izleme ve elde edilen sonuçlara göre sistemi değerlendirme başlıca amaçtı. O yıllarda Etüt ve Programlama Dairesi'nce, bu görüşleri yaşama aktarmak için genel müdürlere, araştırma bulgularını içeren sunumlar yapıldı. Müdür ve öğretmenler için çok sayıda kurs ve seminerler düzenledi ve çeşitli yayınlar yapıldı.

O yıllarda bakanlık bürokrasisinde hâkim olan görüş kısaca şöyleydi: “Meslek liseleri çevreye yeni bilgi ve teknoloji götüren kurumlardır. Bunun için makine ve teçhizatın sürekli yenilenmesi gerekir.” Okul binalarını yapma ve bu yapıları gerekli makine ve takımlarla donatma öncelikli konular arasındaydı. Genç ve yetişkinlerin eğitiminde; iş hayatı ile iş birliği yapma, sanayinin ihtiyaçlarını belirleme, ihtiyaçları ve değişen koşulları en kısa zamanda eğitim programlarına yansıtma gibi konular, öncelikler arasında yer almıyordu. Etüt ve Programlama Dairesi olarak yaptığımız tüm çalışmaları genel müdürlere sunma imkânımız olmuştur. Fakat genel müdürlerin öncelikleri farklıydı.

Gerek Amerika'da gerek AVA Projesi'nde ve gerekse Etüt ve Programlama Dairesi'nde kazandığım deneyimler, yaşamımda yaptığım (üniversite, iş hayatındaki uygulamalar ve yurt dışı çalışmalar dahil) bütün işler için temel bir dayanak oluşturmuştur.

Talim ve Terbiye Kurulu Üyeliğinizi ve buradaki çalışmalarınızı anlatır mısınız?

Müsteşar Akif Tuncel ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı Zekai Baloglu, Talim ve Terbiye Kurulu'na üye olmam için anlaştılar. Ben de kabul ettim. Kurul üyesi olarak Talim ve Terbiye Dairesi'ne geçtim. Kurulca, Sekizinci Millî Eğitim Şûrası Genel Sekreteri olarak görevlendirildim. Yardımcılarım, Rahmetli Hüseyin Aktuğ ve Aydoğan Ataunal idi. Her ikisi de çalışkan insanlardı. 1970-1971 yılları arası kurul üyesi olarak görev yaptım.

Şûra Genel Sekreterliği olarak çeşitli yayınlar yaptık. İl ve ilçe bazında olmak üzere bütün ülkede 1950-1970 yılları arasındaki dönemin sayısal gelişmelerini gösteren "İmkân ve Fırsat Eşitliği Bakımından Millî Eğitimde Gelişmeler" adlı iki ciltlik bir kitap hazırladık. Bu dokümanlar; çalışılan dönemdeki nüfus hareketlerini, kız ve erkekler için okullaşma oranlarını, yıllara ve cinsiyete göre okulu terk eden öğrenci sayılarını, genel ve mesleki eğitime giden öğrenci oranları gibi konuları kapsıyordu. Kısacası, dönemin fotoğrafı çekilmişti.

Bütün çalışmalarda; ilkokul, ortaokul, genel lise, öğretmen okulları, mesleki ve teknik eğitim ele alınmıştı. Amaç, verilere dayalı karar verme sürecini pekiştirmektir. Türkiye'de bu tür çalışmalar yeniydi. Ekip olarak çok çalıştığımızı hatırlıyorum.

Sekizinci Millî Eğitim Şûrası, eğitim sistemimize yeni bir düzen getirdi. Mesleki ve teknik eğitime, teknik lise yoluyla üniversite yolu açıldı.

Benim kurulda bulunduğum yılların bir kısmında, askeri kadronun isteği doğrultusunda, ara hükümet dönemi başladı. O dönemdeki kurulda, eğitimin genel yönü ve felsefesi üzerinde sık sık tartışmalar yapıldı. OECD'de Türk uzman olarak çalışan Necat Erder'in eğitim reformu raporu, başlangıçta ülke düzeyinde olumlu bir hava yaratmıştı. Erder'in raporu, Türk eğitim sisteminin, istihdam sektöründeki gelişmeleri dikkate alması gerektiğini vurguluyordu. Eğitim-istihdam-işgücü kavramları sıklıkla beraber söyleniyordu. Bu yaklaşım, mesleki ve teknik eğitim için çok önemliydi. Teori ve uygulama bir bütünün eşdeğer parçaları olarak ele alınıyordu.

1970'li yıllarda temel eğitim okulları bu kavram üzerine bina edildi. Raporun yayınlandığı ilk aylarda, Talim ve Terbiye Kurulu, raporu olumlu olarak değerlendirdiyordu. Birkaç ay sonra basında, bu raporun Doğu Bloku ülkelerdeki

eğitim sistemini yansıttığını belirten yazılar çıkmaya başladı. Nitekim OSANOR Projesi'nde de 1982 yılında, askeri hükümetin iş başında olduğu dönemde, Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam'ın başkanlığında yapılan ve Prof. Dr. İlhan Akhun'la katıldığımız bir toplantıda, toplantıya katılan askeri kanattan bir üye, OSANOR'da yapılan uygulamaların Doğu Bloku ülkelerdeki çalışmaları yansıttığını vurgulamıştı. Projenin uzatılma önerisi kabul edilmemişti.

Ankara Üniversitesi'nden gelen talep üzerine, üniversiteye geçmeye karar verdim.

Üniversiteye Geçiş

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne geçmeniz nasıl oldu?

Üniversiteye geçme konusunda bir planım yoktu. Kendimi Milli Eğitim mensubu olarak görüyordum. Eğitim Bilimleri Fakültesi Program Geliştirme Bölüm Başkanı Doç. Dr. Fatma Varış, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü'ne geçmem için teklifte bulundu. O günlerde Başbakan Süleyman Demirel, Milli Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'un önerisi üzerine, Maliye Bakanlığı'na, OECD'de eğitim uzmanı olarak görevlendirilmem konusunda bir yazı yazmıştı. Sonuç belli değildi. Biraz kararsız kaldıktan sonra, fakülteye geçmeye karar verdim. 1986-1990 yılları arasında, Bangladeş'te geçen süre hariç, hep fakültede çalıştım.

Meslek hayatımın en uzun süresini Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde geçirdim. Eğitim Teknolojileri ve Teknik Eğitim bölümlerinin kurulmasında aktif görev aldım. Fakülteye Prof. Dr. Cevat Alkan gelince, Eğitim Teknolojileri Bölümü'nün sorumluluğunu o aldı. Ben de Teknik Eğitim Bölümü'nde kaldım. Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde; Bölüm Başkanlığı, Araştırma Merkezi Başkanlığı, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yönetim Kurulu Üyeliği ve AÜ Senatörlük görevlerinde bulundum.

Teknik Eğitim Bölümü'nün kurulması, teknik eğitimin YÖK listesinde doçentlikte bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmesini temin etti. Bu önemli bir girişim oldu. Birçok genç meslektaşımın bu alanda ihtisas yapmasına fırsat verdi. Onların önlerini açtı, alan için uzmanlaşmış bireylerin, liderlerin, araştırmacıların yetişmesine yeni imkânlar sağladı. Prof. Dr. İlhan Sezgin, Prof. Dr. Fevzi Ercan, Prof. Dr. Ahmet Mahiroğlu, Doç. Dr. Cavit Sıdal bunlardan ilk akla gelen isimlerdir.

Üniversitede çalışırken de mesleki ve teknik eğitim konusu hep ilgi alanınız oldu. Bu konudaki çalışmalarınız nelerdi?

Öğrenilen bilginin ya yeni bir bilgi için taban oluşturmasını ya da yaşamda karşılaşılan sorunların çözümünde kullanılmasını benimsemiş bir görüşe sahi-

bim. Bu nedenle fakültede çalışırken mesleki ve teknik eğitim alanı ile ilişkimi koparmadım. Proje çalışmalarının yanında, tez-ödev çalışmaları, kurs-seminer çalışmaları ile mesleki ve teknik eğitim sorunları ile yakından ilgilendim. Ekip olarak kendimizin planladığı ve yürüttüğü bazı projeleri paylaşmakta yarar görüyorum.

AÜ Eğitim Fakültesi Öğretim üyeleri; Hıfzı Doğan, sağında Cevat Alkan, Cevat Alkan'ın önünde Ziya Bursalıoğlu, arkasında İlhan Akhun. Onun arkasında Niyazi Karasar, Hıfzı Bey ile Niyazi Bey arasında Kâmuran Çilenti, sağda önde Haydar Taymaz, sağda en arkada Aytaç Açıklalın.

Mesleki ve Teknik Eğitim Ana Plan Esasları Projesi

Millî Eğitim Bakanlığı, 1974 yılında Cevat Alkan'la beraber, mesleki ve teknik eğitimin planlanmasında, yürütülmesinde, değerlendirilmesinde dikkate alınacak ilkeleri, kuralları belirleyen bir kaynak kitap hazırlamamızı istedi. Dokümanın hazırlanmasından sorumlu daire, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na bağlı Planlama ve Araştırma Dairesi idi. O dönemde Kemal Kerpiççi, Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarı idi.

Bu kitapçığı diğer yayınlardan ayıran en önemli özelliği, temel ilkeleri içeren bir kaynak oluşudur. Bu kitapçıkta mesleki ve teknik eğitime ilişkin değerlerin, ilkelerin, süreçlerin, öğretmenden müsteşara kadar tüm örgüt tarafından anlaşılması ve uygulanması esas alındı. Bu değerler örgüt kültürünü oluşturacaktı. Birey, örgüt içinde hangi düzeyde çalışırsa çalışsın, geliştirilen ilkelerin kişiye rehberlik etmesi amaçlanıyordu.

Hazırlanan bu dokümanda; örgütün üst kademesinin, siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik sistemlerle sürekli etkileşimde bulunması ve AR-GE temeline dayalı bir yaklaşım izlenmesi önerilmişti. Okul düzeyinde ise iş hayatı ile etkileşimli bir sistemin önemi vurgulanmıştı. Okul, değişime en yakın kurum olarak sürekli çevresi ile uyum içinde çalışmalıydı.

Hazırlanan bu kaynak kitaptan, akademik çevrelerin ve sistemin bütünü üzerinde çalışan uygulamacıların yararlandığını söyleyebilirim. Ancak, dokümanın örgüt içinde kalıcı bir etkisinin olduğu söylenemez. Eğer bu girişim başarılı olsaydı, aradan kırk yıl geçmesine rağmen aynı konuları konuşmazdık. Kanımca başarısızlığın temel nedeni, örgütün yönetim anlayışının değişmemesidir.

Pratik Sanat Okulları Projesi

1973-1974 öğretim yılında Neriman Gülmen, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürü idi. Gözlemlerime dayanarak kendisine pratik kız sanat okullarında yürütülen öğretimin geliştirilebileceğini, atelyelerdeki uygulamalarda daha hızlı, verimli ve bireyselleştirilmiş bir öğretimin sürdürülebileceğini ve bir proje ile bunun geliştirilebileceğini belirttim. Kabul etti ve bir proje ekibi oluşturdu. Ekipte; Şadiye Külahcı, Fatma Bayraktar, Nurten Tanrıkulu ve yedi pratik sanat okulundan seçilen öğretmenler vardı. Çok güzel bir ekip çalışması oldu. Bu proje, benim planladığım ve uyguladığım ilk projelerden biriydi.

İşe meslek analizi ile başlandı. Bu düzey için öncelikli olan işlemler belirlendi. Bu işlemleri öğretmek için uygun olan işler tespit edildi. Öğrenciler için bilgi ve işlem yaprakları hazırlandı, çoğaltıldı, okullarda denendi. Geliştirilmesi gerekli noktalar üzerinde yeniden çalışıldı. Denenmiş materyaller okullara teslim edildi. Giyim bölümündeki etkinlikler A ve B şeklinde iki kurs etrafında düzenlendi. Sene sonunda proje kapsamında yapılan ürünler sergilendi. Yapılan çalışmalara ilişkin Eğitim Bilimleri Dergisi'nde bir makale yayınladım.

Yaz tatilinden sonra Rahmetli Necmettin Candan ile Bakanlığa gittik. Amacım projeyi genel müdüre anlatmaktı. Ne yazık ki, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü üst kademesinde görev değişikliği olmuş ve proje sonlandırılmıştı.

Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu'nun Kurulması

1975 yılında Bozkurt Benderlioğlu, Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürü idi. Ortaokullarda okutulan iş bilgisi dersleri, sanat temeline dayalı olarak okutuluyordu. Bu derslerin teknolojiye dayalı olarak ele alınması, mesleki-teknik eğitimle ilişkilendirilmesi önemli görülüyordu. Türk Eğitim Sistemi'nde yeni olan böyle bir okulun kurulması için kuruluşa rehberlik edecek bir rapor hazırlamam istendi.

Çok kısa sürede, hazırlanan rapor dikkate alınarak Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu kuruldu. Okulun alan öğretmenleri, meslek liselerinde başarılı öğretmenler arasından seçildi. Programları geliştirildi, gerekli makine, araç ve gereçler temin edildi. Okul, 14 Mart 1974 tarihli Bakanlık oluru ile kuruldu. İlk kurulduğunda üç yıllık bir okuldu. 1975 yılında dört yıla çıkarıldı.

Bu okulun Türk milli eğitim sistemi içinde çok özel bir yeri vardı. Dünyada sanayi devrimine kadar eğitim, kitaba dayalı olarak yürütülüyordu. Teori, uygulamadan daha değerli kabul ediliyordu. Sanayi devrimiyle birlikte bu bakış değişti. Bu tarihten sonra Avrupa ve Amerika'da, teori ve uygulama bir bütünün eşdeğer parçaları olarak algılandı. Bu bakışın sonucu olarak teknoloji de genel eğitim okullarında, ortak kültür değerleri arasında yerini aldı. Okullarda teknolojiyi tanıttaklar derslere yer verildi. Genel eğitim okulları (ilkokul, ortaokul, genel lise) programlarında yer alan teknoloji derslerini okutmak üzere öğretmen okulları açıldı. Bu kavram günümüzde teknoloji okur-yazarlığı olarak algılanmaktadır.

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak, başta Atatürk olmak üzere Cumhuriyeti kuran kadrolara göre de yeni ülkenin eğitim sistemi, teori ve uygulamayı bütünleştiren bir sistem olmalıydı. O dönemde bu yeni girişime 'iş eğitimi' denilmişti. 1920'li ve 1930'lu yılların ilk yarısında, teknoloji kavramını topluma kazandırmak amacıyla, ilkokul, ortaokul ve genel lise düzeyinde birçok uygulama yapılmıştı. İlkokul seviyesinde kullanılan 'Toplu Tedris' kavramı; yaşamla okulu, kuramla uygulamayı bütünleştirmeyi amaçlayan bir girişimin sonucu olarak ortaya çıkmıştı. Ortaokul düzeyinde de çok ciddi çalışmalar yapılmış, aynı yıllarda gelişmiş ülkelerdeki uygulamaları yansıtan birçok kitap çevirisi de gerçekleşmişti.

Cumhuriyetle birlikte teknoloji eğitimine en büyük desteği bizzat Atatürk'ün kendisi verdi. Atatürk kültürü tanımlarken, teknoloji boyutunu da dikkate alarak, şu ifadelerle yer veriyor: "Kültür, bir insan cemiyetinin devlet hayatında, fikir hayatında yani ilimde, sosyal alanda ve güzel sanatlarda, ekonomik hayatta yani tarımda, zanaatta, ticarete, kara, deniz ve hava taşımacılığında yapabildiği şeylerin bütünüdür."

Cumhuriyetin kuruluşu ile başlayan bu anlayış, Atatürk'ün ölümünden sonra toplanan Birinci Millî Eğitim Şûrası kararları ile sona erdi. Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu eğitim sistemimizde kopan bir halkayı tamamlamak amacıyla kuruldu.

Okulun çok başarılı öğretmenler yetiştirdiğine yakından tanıklık ettim. Bu öğretmenlerin bir kısmı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde yüksek lisans programlarına katılarak çok başarılı sonuçlar elde ettiler. 'Teknoloji Eğitimi' dersinde yaptıkları projeler, alanın gelişmesine büyük katkılar sağladı.

Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu'nun temel sorunu, genellikle okuldaki öğretim kadrosunun alanın felsefesini içselleştirememesi ve meslek liselerindeki alışkanlıklarını sürdürmesidir. Okula alınan öğretmenler; giyim, beslenme, ağaç işleri, metal işleri, elektrik gibi sadece bir alanda uzmanlaşmış bireylerdi. Halbuki endüstriyel sanatlar alanı daha geniş ve kapsamlı becerileri gerektiriyordu.

Okulun kuruluş raporunda yapılan öneri; atanan öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirmek amacıyla diğer alanları da tanımlarına fırsat verilmeli, atandıktan sonra iki yıl içinde endüstriyel sanatlar konusunda yüksek lisanslarını tamamlamaları yönündeydi.

O dönemde, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi gerekli katkıları yapmaya hazırды. Temel amaç, bu alanın bir doçentlik alanı olarak tescilini sağlamaktı. Eğer bir alanda akademik çalışma olmazsa, o alanın teorik temelleri geliştirilemez. Teorik temelleri olmayan bir alanı da kimseye anlatamazsınız.

Bugün mesleki ve teknik eğitimin toplum tarafından doğru olarak algılanmamasının arkasında, teknoloji eğitimi kavramının topluma iyi anlatılamaması da yatar.

Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitimi (OSANOR) ve daha sonra Mesleki Teknik Eğitim (METEP) Projeleri

1978-1982 yılları arasında sürdürülen OSANOR Projesi, Necdet Uğur'un Millî Eğitim Bakanlığı zamanında başladı. MEB Müsteşarı İlhan Özdi, Mesleki Teknik Öğretim Müsteşarı Cevat Alkan, müsteşar yardımcısı da Bozkurt Benderlioğlu idi. Projeye dört okulla başlandı. Daha sonra bu sayı, erkek, kız ve ticaret okullarını kapsayacak şekilde 23 okula ulaştı (Ayrıntılar; İz Bırakanlar, Cilt-II).

OSANOR Projesi, Millî Eğitim Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi arasında yapılan bir protokol kapsamında yürütüldü. O dönemde merkezin sorumlusu Prof. Dr. Niyazi Karasar idi. Projeyi Prof. Dr. İlhan Akhun'la beraber yürüttük. Bu proje; Türkiye'nin ihtiyaçlarına göre planlanmış, olağan koşullar içinde yürütülmüş, herhangi bir dış yardım almadan yürütülen kapsamlı çalışmalardan biri idi.

Projede; Millî Eğitim Bakanı'ndan okullardaki öğretmenlere ve işletmelerdeki işverenlere kadar uzanan bir ekip ruhu ile çalışıldı. Projede görev alan insan potansiyelinin iyi şekilde değerlendirildiğini düşünüyorum. Bu uygulamalardan çıkarılabilecek en önemli ders şudur: Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı uygulamalarda daha esnek davranabilir, sistemde var olan insan potansiyelinden daha verimli yararlanabilir.

OSANOR'un temel amacı, okul ile iş hayatını bütünleştirmektir. Ülkenin ihtiyaç duyduğu insan kaynaklarını okulun tek başına hazırlaması mümkün değildi. Proje; okul ve iş hayatı bir ortak gibi çalışırsa, iş gücü ihtiyacı daha etkili ve verimli yetiştirilebilir mantığına dayanıyordu. İş hayatı, okul atelyelerinin bir devamı olarak düşünüldü. Okul ile işletmeler arasında iletişimi artırmak ve etkileşimi sürekli kılmak amacıyla, her okulda çeşitli kurullar, okul-sanayi ve program geliştirme koordinatörlükleri oluşturuldu.

Sınıf geçme yerine ders geçme sisteminin uygulanması, aynılık yerine denklik ilkesinin benimsenmesi, gerektiğinde derslerin yoğunlaştırılmış olarak verilmesi, yıl yerine dönem sisteminin kullanılması, okulun günde 16 saat ve yılda 365 gün açık tutulması, sisteme büyük bir esneklik kazandırmıştı.

Bu esnekliğin sağladığı imkânlar ile okul, normal hizmet götürdüğü öğrencilere ek olarak, genel lise mezunlarından meslek öğrenmek isteyenlere, iş hayatında çalışıp akademik yönde ilerlemek isteyenlere de eğitim imkânları sundu. Bu yaklaşımla okul, hem hizmet sunduğu kitleyi genişletmiş oldu, hem de insanların önünü açtı.

OSANOR Projesi, mesleki ve teknik eğitimin ilkelerini anlayan ve bunu okullarda başarı ile uygulayan bir kadronun yetişmesine imkân sağladı. Bu dönemde sayıları yüzlerle ifade edilebilecek öğretim materyali hazırlandı. (Mesleki ve Teknik Eğitim Eylem Raporu Özeti Ek-2'de verilmiştir.)

Sayın Hocam, sizin “Sanayi İçi Eğitim” çalışmalarına da katkı sağladığınızı biliyoruz. Biraz da bundan bahseder misiniz?

Evet, iş hayatına yönelik olarak kısa süreli birçok kurs ve seminer etkinliklerine katıldım. Ancak bu alanla ilgili olarak, uzun çalışmayı gerektiren iki projeden veya iki çalışmadan bahsetmeyi yararlı görürüm.

Birincisi; Tornacılık Eğitim Programının ve Öğretim Materyallerinin hazırlanması: Bu proje 1970'li yılların içinde yürütüldü. Tarihini tam hatırlamıyorum. O yıllarda Halil Kaya Türk Traktör Fabrikası'nın Murahhas azası idi. Halil Bey, ilk öğretmenliğine 1939 yılında Ulus'taki Bölge Sanat Okulu'nda başlamış ve yaşamı boyunca mesleki ve teknik eğitimle ilişkisini koparmamıştır. Her bakan değişikliğinde bakana gider, bu okullarının sorunlarını ve eksikliklerini anlatır ve çözümmesini isterdi. Yine böyle bir bakan değişikliğinde bakana gitmeyi planlıyordu. Ben de kendisine bir öneride bulundum: “Siz tornacılık alanında deneyimli iki usta verin, Bakanlık da iki öğretmen görevlendirsın. Bu ekip tornacılık programını geliştirsin, öğretim materyalleri hazırlasın ve kursu yürütsün. Elde edilen sonuçları bakana götürelim, daha etkili olur” dedim. Kabul etti ve bu çalışma böyle başladı. Çalışma yeri olarak, Gazi Mahallesi'nde bulunan Çıraklık Eğitim Merkezi seçildi.

Öğretmen ve ustalarla beraber çalışarak kurs programı, bilgi ve işlem yapıları hazırlandı. Ayrıca öğrencilere yaptırılacak temrinler belirlendi ve uygulamaya geçildi. Öğretim yürütülürken zaman zaman Halil Kaya faaliyetleri yakından izlemeye gelirdi. Bir gün öğrencilerin bitmiş işlerini incelerken Halil Bey; “Bu çocuklarla iftihar ediyorum” dedi. Aslında önceki kurslarda da benzer işler yapılıyordu. İnsanın bir etkinliğe katılması ile o etkinliğe karşı tavrını ve bakışını değiştirdiğini bu iş birliği ile bir daha gördüm.

Bu çalışma esnasında, öğretmen ve ustalardan oluşan bu komisyonda ciddi tartışmalar da yaşıyordu. Tartışmaların birisini paylaşmak istiyorum. Programda okutulacak malzeme bilgisi tartışılırken, öğretmenler yüksek fırında demirin elde edilşinin ayrıntılı olarak anlatılmasını isterken, ustalar buna karşı çıkıyorlardı. Öğretmenler görüşlerini savunurken, biz on beş yıldır bu konuları anlatıyoruz tezini ileri sürüyorlardı. Öğretmenler ilk defa görüşlerine karşı çıkan ustalarla karşılaşmışlardı.

Okul-sanayi iş birliğinin en önemli katkısı, bu gibi durumlarda ortaya çıkıyor. Bazen biz öğretmenler, mesleğe başladığımız günkü koşullarda önemli olan, fakat zaman içinde değerini yitiren bilgileri de meslek yaşamımız boyunca sınıfta anlatmaya devam ederiz. İş hayatı ile ortak çalışma, içeriğin güncellenmesine de imkân sağlar.

Meslek yaşamım bakımından bu deneyim benim için önemli oldu. Bundan sonraki bütün proje etkinliklerimde, katılım ve iş birliği kavramlarını esas alarak çalışmaları sürdürdüm.

Sanayi içi eğitim çalışmalarımın ikinci örnek ise, İskenderun Demir Çelik Fabrikası'ndaki çalışmadır.

1984 yılında bir toplantı için İskenderun Demir Çelik Fabrikası'na gittim. Fabrikada olması gerekenden fazla (14.000) işçi vardı. İşçilerin büyük bir kısmı sanayi işçisi değildi. Dışarıda kasap, manav gibi işlerde çalışanlar, 1970'li yıllarda siyasi partilerin etkisi ile fabrikaya alınmıştı. Fabrika içinde eğitim merkezi olmasına rağmen eğitime kimse katılmıyordu. Çünkü işçi sendikaları, eğitim düzeyi ve kıdemi ne olursa olsun herkese eşit ücret istiyordu.

Fabrika yönetimi benden, eğitim sorunlarına çözüm üretmek amacıyla bir çalışma yapmamı istedi. Fakülte'deki işlerimi aksatmadan 1984-1985 yıllarında fabrikaya gidip geldim. Daha işin başında soruna çözüm bulmak için fabrika yönetimi ve işçi sendikası ile iki ilkede anlaştık. Birincisi, işçilere verilecek ücret belirlenirken işçinin katıldığı kurs sayısı dikkate alınacak, ikincisi de terfi ettirilecek işçiler, kursları başarı ile bitirenler arasından seçilecek.

Böylece eğitim hem ücrette hem kademe yükselmesinde etkin bir araç haline geldi. Türkiye’de her yıl hizmet içi eğitim çalışmaları kapsamında, yüzlerce kurs, seminer açılır. Bu etkinliklerin bireyin meslek içinde ilerlemesine katkısı olmadığı için yeteri kadar önemsenmez. Yapılan girişimle İskenderun Demir Çelik Fabrikası’nda bu dar boğaz aşılmış oldu.

Fabrikada yapılan eğitim çalışmalarının sonunda çekirdek bir kadro yetiştirildi. Fabrikada çalışan işçilerden eğitime o kadar çok talep oldu ki, fabrika yönetimi 22 teknik öğretmeni işe aldı.

İskenderun Demir Çelik Fabrikası’nda teknik olarak önce görevlerin analizi yapıldı. Görevin gerektirdiği yeterlikleri kazandıracak şekilde modüler esasa dayalı eğitim programları, bilgi- işlem yaprakları geliştirildi. Öğretim, üretimi aksatmayacak şekilde, esnek bir yapıda sürdürüldü.

Türkiye’de mesleki eğitim anlayışı, sadece ortaokulu bitiren gençlere hizmet götürme şeklinde dar bir açıdan ele alındı. Erkek ve Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunları aynı zamanda iyi bir sanayi eğitimcisi olabilirdi. Bu yola gidilmedi. Okullar sadece gençlere yöneldiler, yetişkinleri dikkate almadılar. Belirli kurslar açılrsa dahi bunlara akademik bir değer verilmedi. İnsanların önleri açılmadı. İş hayatında çalışana; ‘Sen şu şu modülleri tamamlarsan, bunlar meslek lisesinde şu dersin karşılığı olacak’ diyemedik. Bu yönde yeteri kadar uğraş vermedik. Meslekî eğitim, iş hayatında çalışan insanlardan kopuk kaldı. Onların ihtiyaçlarını dikkate almadı. İskenderun örneği, bu konuda nelerin yapılabileceğine dair ipuçları vermeli. (İnformal Eğitim ve Eğitim Sistemimiz isimli makale Ek-3’de verilmiştir.)

Yeni Bir Kıta, Yeni Bir İş: Bangladeş (1986-1990)

Uzakdoğu’nun zor bir bölgesi olan Bangladeş’te görev almanız nasıl oldu?

1985’te İhsan Özçukurlu ile bir toplantıya katılmak üzere Bangladeş’e gittik. Toplantı, Dakka’da kurulması planlanan ve İslam ülkeleri tarafından finanse edilen kurumda görev yapacak öğretim elemanları ile destek personelinin eğitimiyle ilgiliydi. Benim gittiğim zaman kurumun adı The Islamic Center for Vocational and Technical Education and Research idi. Daha sonra kurumun adı The Islamic Technology University olarak değiştirildi. Kurumda ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim yapılıyordu.

Toplantı sonunda kurumun müdürü, diğer ülkeler yanında Türkiye’nin de personelin eğitimine ilişkin bir proje önermesini istedi. Ayrıca benim de Bangladeş’te çalışıp çalışmayacağımı sordu. Nezaket gereği ‘olabilir’ dedim. Türkiye’ye dönünce

Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi aracılığı ile bir proje hazırlandı ve Bangladeş'e gönderildi.

1986 yılında, Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde dekan değişikliği oldu. Yeni dekan önerdiğimiz projeyi tanımayacağını söyledi. Bangladeş de 'Bize söz verdiniz, gelmeniz gerekir' diyerek baskılarını sürdürdü. Fakülte izin vermeyince emekli oldum. Bir sözleşme yapmadan Bangladeş'e gittim. Yıllar yılları kovaladı, beş yıl sonra (1990) yurda döndüm. Yılda iki kez yıllık izine geldim. İstanbul'da örgüte üye yaklaşık elli İslam ülkesinden gelen temsilcilere seminer düzenlemek için de Türkiye'ye geliyordum. Seminerler, Türkiye'nin tanıtımı bakımından faydalıydı. Kanımca bugün de İslam ülkelerine yönelik mesleki ve teknik eğitim alanında benzer seminerlerin düzenlenmesinde yarar var.

Bangladeş'teki kurumda on dokuz İslam ülkesinden öğrenciler ve dört İslam ülkesinden de öğretim üyeleri vardı. Öğretim üyeleri çoğunlukla Bangladeşli, öğrenciler ise Pakistanlı idi. O dönemde Türkiye, merkeze yıllık 90 bin dolar yardım ediyordu. Merkezde; eğitim, yeme, yatma dahil her şey ücretsizdi.

Önce Türkiye'den gelen sadece ben vardım. Türkiye'nin ödediği paranın bir kısmının Türkiye'ye dönmesi için bazı girişimlerim oldu. Benim önerim üzerine Prof. Dr. Kamuran Çilenti, merkeze hoca olarak geldi. Ankara'ya gelince Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü sorumluları ile görüştüm. Bunun üzerine genel müdürlük havalandırma konusunda yetiştirilmek üzere sekiz aylığına dört öğretmen gönderdi. Ayrıca her yıl İstanbul'da bir hafta süren seminerler düzenledik.

Bunların yanında bir girişimde daha bulundum. Fakat başarı sağlanamadı. Çalıştığım merkezde mühendislik alanında yüksek tekniker karşılığı üç yıllık bir program vardı. Orayı bitirenler mühendis olmak üzere genellikle İngiltere'ye giderek paralı olarak okuyorlardı. Bunları Türkiye'ye yönlendirmek istiyordum. Ankara'daki üniversitelerin yanında Anadolu Üniversitesi ile görüştüm. Olumlu cevap alamadım. Bizim yeteri kadar öğrencimiz var dediler.

Türk üniversiteleri, yabancı öğrencilerin Türkiye'nin geleceğinde oynayabilecekleri olumlu katkıları önemsemiyorlardı. Bugün bile üniversitemizin diğer ülkelerde kampüs açma, yabancı öğrencileri Türkiye'ye çekme gibi girişimleri yok denecek kadar az.

Bangladeş'te diploma töreninde (1987)

Sizin üniversitedeki göreviniz neydi?

Üniversitede, Öğretmen Yetiştirme Bölümü Başkanı olarak görev yaptım. Bölüme, İslam ülkelerinde mesleki ve teknik eğitim alanında çalışan öğretmenler katılırdı. Esnek bir öğretmen yetiştirme programı vardı. Bölüm olarak mezunlara, aldıkları eğitime bağlı olarak; sertifika, diploma, lisans ve yüksek lisans dereceleri veriyorduk. Öğrenci bir yıl merkezde okuduktan sonra sertifika alıyor, öğretmenlik yapmak üzere ülkesine dönüyordu. Aradan iki yıl geçtikten sonra tekrar merkeze dönebiliyor, iki yıl okuduktan sonra diploma alabiliyordu. Bu yolla lisans ve yüksek lisans derecelerine ulaşabiliyordu. Bu yaklaşım, hayat boyu öğrenme için başarılı bir modeldi. Her aşama, hedefe varmada bir basamak oluşturuyordu. Ülkemizdeki önu kapalı uygulamalar dikkate alındığında, Bangladeş'teki uygulamalardan bazı dersler çıkarılabilir.

Bangladeş'te 19 İslam ülkesinden gelen öğrencilere, mesleki ve teknik eğitim, meslek analizi, program geliştirme ve öğretim yöntemleri konularında yeni görüşler kazandırdığımı düşünüyorum.

Irak'ta Saddam döneminde, Bağdat Teknoloji Üniversitesi'nin daveti üzerine Bangladeş'ten Irak'a gittim. Bu konularda çeşitli konferanslar verdim. Beni Irak'a davet eden kişi, İstanbul'daki seminerlere katılan katılımcılardan birisi idi.

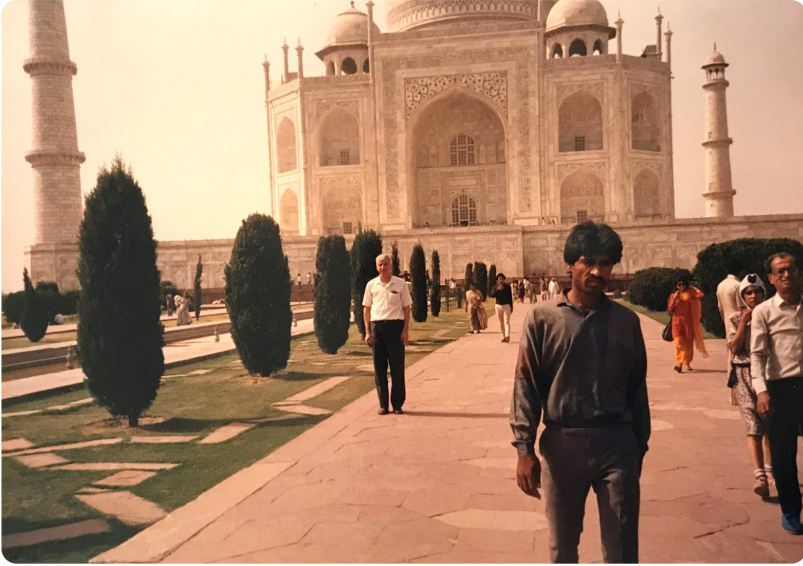
Bangladeş'te görev yapmanızın kazanımları ne oldu?

Bangladeş'teki çalışmam bana yeni bir görüş kazandırdı. Türkiye'deki aydınlar, Türkiye'yi sürekli olarak Avrupa ile karşılaştırarak biraz geri kalmışlık komp-

leksine kapılıyorlar. Oysa Bangladeş ve Uzakdoğu ülkelerinden bakıldığında Türkiye, dünyada parlayan bir yıldız olarak görülür.

Bunun yanında her ülke aydınının geleneklerine ve kültürüne sahip çıktığını ve saygı duyduğunu gördüm ve öğrendim. Türk aydınının bu konularda da daha geniş bir görüş kazanması gerekir.

Bangladeş'e gidiş gelişlerde farklı rotalar izleyerek, birçok ülkede kısa da olsa kalma imkânım oldu. Bunlar arasında; Moskova, Riyad, Mekke, körfez ülkeleri, Karaçi, Yeni Delhi, Bombay, Nepal, Singapur, Bangkok'u sayabilirim. Değişik yerleri ve farklı kültürleri tanımak, yaşama daha geniş açıdan bakmayı sağlıyor.

Tac Mahal'de (Hindistan, 1988)

Bangladeş'ten Türkiye'ye Dönüş

Bangladeş'teki görevinizi niçin ve ne zaman sonlandırdınız?

Bangladeş'te uzun süre çalışabiliyordim. Yılda bir dönem çalışmam için de ısrar ettiler. Ancak eşim için yaşam zordu ve gitmeyeceğim diye rest çekti. O günlerde TÜSTAŞ adlı büyük bir kuruluşun bir eğitim projesi olduğunu öğrendim. 1990 yılında yurda döndüm.

TÜSTAŞ'ın "Güney Doğu Anadolu Eğitim Master Projesi" nasıl bir projeydi?

Bangladeş'ten dönme düşüncemizin olduğu günlerde Prof. Dr. İlhan Sezgin'den bir mesaj geldi. TÜSTAŞ'taki projeden bahsederek, çalışıp çalışmaya-

çağımı sordu. Ben de ‘olabilir’ dedim. 1990 yılında Türkiye’ye döndükten kısa bir süre sonra işe başladım. Güneydoğu Anadolu ile ilgili iki proje vardı. Biri eğitim, diğeri sağlık projesiydi. İki projenin de genel koordinatörü Abdullah Nişancı idi. Ben eğitim projesinden sorumluydum ve aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı’nın yürüttüğü, TÜSTAŞ’ın da destek verdiği ‘Yaygın Eğitim Projesi’nde de çalışıyordum. Bazen Beşevler’de bazen de TÜSTAŞ’ta bulunuyordum. Aynı zamanda üniversiteye dönmek için de başvuruda bulundum.

Güney Doğu Anadolu Eğitim Master Planı Projesi, 2000-2015 yılları arasında bölgede ihtiyaç duyulacak iş gücünün (tarım, turizm, sanayi, hizmet alanları vb.) belirlenmesini amaçlıyordu. Bu çok kapsamlı bir projeydi. Hem eğitim sektöründeki hem de iş hayatındaki gelişmeler incelenerek geleceğe yönelik bir perspektifin çıkarılmasını sağlayacaktı.

Proje çalışmalarında sektörler; tarım, turizm, inşaat, üretim şeklinde ayrı ayrı ele alındı. Her sektör için farklı ölçütler geliştirildi. Örneğin; turizm sektöründe yatak sayısına göre personel miktarı tespit edilmeye çalışıldı. Tarımda hektar başına gerekli işgücü hesaplandı. Diğer yandan yıllara göre nüfus, okullaşma oranları, mezuniyetler belirlendi. Değişkeni çok fazla olan bir projeydi.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’ne Dönüş

Fakülteye ikinci kez dönüşünüz nasıl oldu?

TÜSTAŞ’tan ayrıldıktan bir hafta sonra Ankara Üniversitesi’nden gelen yazıda Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde göreve başlamam isteniyordu. Eğitim Teknolojileri Anabilim Dalı’nda göreve başladım. Başkan Prof. Dr. Cevat Alkan’dı. Bangladeşe gidince benim çalıştığım Teknik Eğitim Bölümü kapatılmıştı. Bölümün yeniden açılması için girişimde bulundum.

Bu konuda dekandan destek istedim ama ilgi göstermedi. Fakültede başka kayda değer bir çalışma olmadı. Ancak Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile yeni bir proje geliştirmeye karar verdik.

Mesleki ve teknik öğretimle bağınızı hiç kesmediniz. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ile ikinci bir projeyi nasıl yürüttünüz?

1993 yılında Ayser Beşiroğlu’nun Kız Teknik Öğretim Genel Müdürü olduğunu gazetede okudum. Ayser Hanımı Talim ve Terbiye Kurulu’nda çalışırken tanımıştım. O yıllarda Ayser Hanım da Talim ve Terbiye Kurulu’nda çalışıyordu. Kendisini kutlamaya gittim. Görüşmemizde nelerin yapılabileceğine dair görüşlerimi anlattım. Olumlu karşıladı ve bir proje hazırlamamı istedi. İnanılmaz bir şekilde on beş gün gibi kısa bir zamanda projeyi onaylattı ve Kız Teknik Öğretim METGE

Projesi resmen başladı. Fakültedeki derslerimin dışında kalan vaktimi proje için harcıyordum. Beşiroğlu çok kısa bir zaman sonra görevden ayrıldı. Yerine gelen Süheyla Akpınar, projenin sürdürülmesini destekledi.

Benim planladığım ve yürüttüğüm diğer projelerde olduğu gibi, METGE Projesi'nde de okulu merkeze alıyorduk. Okul, bulunduğu çevredeki işgücü ihtiyacını belirlemeli, bu ihtiyacı eğitim programlarına yansıtmalı, öğretimi yürütmek için yazılı ve görsel materyal hazırlamalı, yeni programı başarılı olarak uygulayabilmek için öğretmenleri yetiştirmeli, planlanan öğretimi uygulamalı, mezun öğrencilerin iş hayatındaki başarılarını izlemeli, elde edilen sonuçlara göre sistemi değerlendirmeli ve gerekli önlemleri almalı. Amaç, her okul müdürünün, her öğretmenin böyle bir mantık çerçevesinde düşünmesini sağlamaktı. Her müdür, verilere dayalı olarak karar verme becerisini kazanmalıydı.

Başlangıçta yedi okul seçilmişti. Bakanlık personeli dışında, okullardan seçilen 12 kişilik bir çekirdek kadronun yetiştirilmesi ile işe başlandı. Zamanla her şey kartopu gibi büyüdü ve bütün yurda yayıldı.

O yıllarda kız teknik öğretim okullarında öğrenci sayısı çok azdı ve sistem ciddi eleştiri altındaydı. Proje'nin bu soruna çözüm üretmesi bekleniyordu. METGE Projesi'nde çok başarılı çalışmalar yapıldı. Özellikle sanayinin ihtiyaçlarının belirlenmesinde tüm yurdu kapsayan ve yerel düzeyde sürdürülen çalışmalarda olağanüstü başarılar elde edildi. Eğitim programları yenilendi. Öğrenciler için binlerce sayfayı kapsayan yazılı materyaller hazırlandı ve çoğaltılarak öğrencilerin hizmetine sunuldu.

Hazırlanan materyalleri mevcut ders düzeni içinde uyguluyorduk. Esas amacımız modüler sisteme geçmekti. Zaten materyaller de bireysel öğretimi ve modüler yapıyı esas alacak bir yapıda hazırlanmıştı.

Modüler öğretimi uygulamak için Mersin Kız Meslek Lisesi'nde yetişkinlere yönelik küçük bir deneme yapıldı. Geliştirilen sisteme göre öğretim süresi esnek, fakat kazandırılacak beceri düzeyi sabitti. Ancak belirlenen beceri düzeyine ulaşan öğrenci başarılı sayılırdı. Bu beceri düzeyine ulaşmak için öğrencinin harcayacağı zaman kişiye göre değişmekteydi. Öğrenci bu beceriyi okulda, evinde veya bir iş yerinde kazanabilirdi. Amaç, okul dışında kazanılan beceriye, eğer standartları karşılıyorsa, kredi vererek yetişkinlerin önünü açmaktı.

Çalıştığınız diğer projelerden de kısaca bahseder misiniz?

1993-1997 yılları arasında Dünya Bankası'nın finanse ettiği üç projede uzman olarak görev yaptım. Bu projelerin planlanmasında, yürütülmesinde bir katkı olmadı. Sadece bir uzman olarak bana verilen görevi yaptım.

2000'li yıllarda "Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi" iş hayatındaki değişikliklerin mesleki ve teknik eğitimi nasıl etkilediği temeline dayalıydı. Yayın ve düzenlenen toplantılar o yıllarda toplumda ses getirdi. Teorik olarak yeni boyutlar kazandırdı.

1994 yılında Ankara Balgat Endüstri Meslek Lisesi'nde yürütülen "Türk Alman Mesleki Eğitim Projesi"nde değerlendirme grubu uzmanı olarak çalıştım. Bu çalışma sadece rapor hazırlamayı kapsıyordu.

1997 yılında Millî Eğitim Bakanlığı, METARGEM Ortaöğretim Fizibilite Projesi'nde uzman olarak çalıştım. Projede, Hacettepe Üniversitesi öğretim üyelerinin ağırlıklı olduğu bir çalışma grubu vardı. Raporlar hazırlandı ve raflara konuldu. Sistemi etkileyen bir yönü olmadı.

1997-1998 yılları arasında YÖK başkanı Prof. Dr. Kemal Gürüz'in danışmanı olarak görevlendirildim. Kayda değer bir gelişme olmadı. Kendi isteğimle ayrıldım.

Emeklilik ve Sonrasındaki Yaşam

Ne zaman emekli oldunuz?

Yaş haddinden 1999 yılında emekli oldum. Daha önce Bangladeşe giderken de emekli olmuşum. O zaman bir uğurlama toplantısı yapılmıştı. Bu defa ikinci toplantı yapıldı. Toplantıda, "Bunun son emeklilik toplantısı olduğundan emin olabilirsiniz" dedim ve bir döneme noktayı koydum.

Hıfzı Doğan'ın emeklilik yemeği

Hayatı çok çalışarak yaşamış bir kişisiniz. Emekliliğinizin de aynı yoğunlukta geçtiğini görüyoruz.

Emeklilik, yaşamımda temel bir değişiklik yaratmadı. Yaşama bıraktığım yerden devam ettim.

Emeklilik sonrası çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

1999 yılının mart ayında emekli oldum. O yılın Kasım ayında Dünya Bankası'nın finanse ettiği ve uluslararası bir konsorsiyum tarafından Pakistan'ın Muzafferabat bölgesinde yürütülen projede çalışmam için davet aldım ve Pakistan'a gittim. Görevim, ortaöğretim programlarının geliştirilmesini kapsıyordu. Yanıma Pakistanlı bir öğretim üyesini eş-uzman olarak görevlendirdiler. Bu dört aylık bir görevdi.

Pakistanlı eş uzmanla beraber, program geliştirme süreçlerini ve geliştirilen programları kapsayan iki kaynak materyal hazırladık. Program geliştirme aşamasında öğretmenlere yönelik çeşitli seminerler düzenledik. 2000 yılında Türkiye'ye döndüm.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde de uzun yıllar çalıştınız. Kıbrıs'taki çalışmalarınızı da dinlemek isteriz.

Pakistan'dan döndükten birkaç ay sonra, Kıbrıs'ta Girne Amerikan Üniversitesi'nde görev yapan Prof. Dr. Kamuran Çilenti aradı. Eğitim Fakültesi'ne öğretim üyesi arandığını söyledi. Davet ettiler, Kıbrıs'a gittim. Öğretim üyeliğinin yanında dekanlık görevini de üstlendim. Eylül, 2000'de göreve başladım. Emekli olduğum için ne izin alma problemim vardı ne de arayan soran. Burada dört yıl dekanlık, dört yıl da rektörlük görevlerinde bulundum.

Görev yaptığım Girne Amerikan Üniversitesi 1985 yılında kurulmasına rağmen, üniversite yönetim kurulu, senato, bölüm kurulları vb. organlarının tam olarak işlevsel olmadığını gözledim. Rektörlüğüm döneminde karlılık ile öğretimin kalitesi konusunda uygun bir dengenin sağlanması için çaba harcadı. Öğretim kadrosunun çeşitlenmesi, kalitenin artırılması, yeni programların açılması, öğrenci sayısının artırılması, kütüphanenin zenginleştirilmesi ve üniversitede sosyal etkinliklerin artırılması konularında önemli mesafeler alındı.

Kıbrıs'ta üniversitede görev yaparken, Kıbrıs Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Öğretim Dairesi ile Türkiye'deki METGE Projesi'ne benzer bir projeyi geliştirerek uygulamaya koyduk. Lefkoşa'da bulunan üç meslek lisesi ile projeye başladık. Proje çalışmalarını iki kez Bakanlar Kurulu'na anlattım. Daha sonra British Council projeye destek verdi ve yetiştirilen elemanları bir süre İngiltere'ye

gönderdi. Ayrıca Amerika da maddi destek verdi. Çekirdek kadronun Amerika'da inceleme yapmasına imkân sağlandı.

Kıbrıs'ta iken 2006 yılında eşimi kaybettim. İki yıl daha çalıştım. Bu yıllar kendimi toparlamama yardımcı oldu. 2008 yılında, sağlığım yerinde iken ayrılmanın iyi olacağını düşündüm. Altı ay önce yönetime haber verdim ve Eylül 2008'de Türkiye'ye döndüm. Böylece, Amerika, Bangladeş, Pakistan, KKTC olmak üzere yaklaşık on altı yıl süren yurt dışı maceramı sonlandırdım.

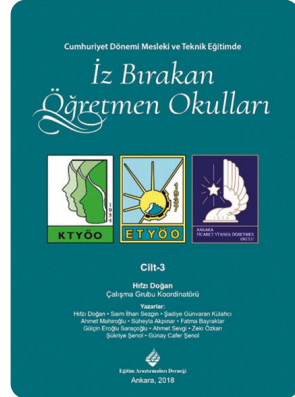
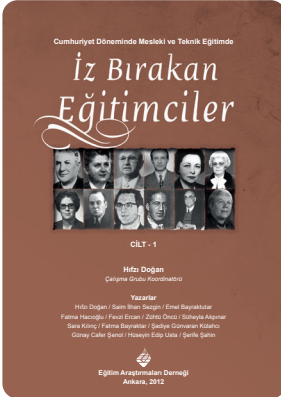
KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş ile

Cumhuriyet Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakan Eğitimciler ile Öğretmen Okulları hakkında yaptığınız çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

2010 yılında Ankara'da bir kısım emekli akademisyen ve bürokrat meslektaşlarımla birlikte, Cumhuriyet Dönemi'nde mesleki ve teknik eğitime olağanüstü katkılar yapan ve vefat eden eğitimcilerle ilgili çalışmayı başlattık. Bu çalışmaların sonucu iki kitap yayınlandı. Cumhuriyet Dönemi'nde kurulmuş olan üç yüksek öğretmen okulunu belgelemek amacıyla yapılan çalışmalar da üçüncü kitap olarak yayınlandı. Grubumuz, mesleki ve teknik eğitimdeki başarılı eğitimcileri, kurum ve kuruluşları araştırma ve belgeleme çalışmalarını sürdürmektedir.

Hıfzı Doğan koordinatörlüğünde sürdürülen grup çalışmasından. Soldan, Zeki Özkan, M. Ali Işıksoluğu, Ahmet Sevgi, Hıfzı Doğan, Süheyla Akpınar ve Fatma Bayraktar (10 Şubat 2018)

Yayınlanan kitaplar

Son olarak, halen devam eden sosyal sorumluluk çalışmalarınızı da öğrenmek isteriz.

2012 yılında mesleki ve teknik eğitime taraf olan dernek, sendika, vakıf gibi kuruluşları bir araya getirerek bir platform oluşturulması kararlaştırıldı. Yapılan çalışmaların sonunda Eğitim Araştırmaları Derneği, Kız Teknik ve Mesleki Eğitim ve Öğretmenler Derneği, Teknik Öğretmenler Derneği, Teknik Eğitim Vakfı, Mes-

leki ve Teknik Eğitim Sendikası, Çırak Eğitim ve Öğretim Vakfı, Ankara Esnaf ve Sanatkâr Odaları Birliği, OSTİM Sanayici ve İş İnsanları Derneği, Tekniker Eğitim Kültür Sağlık Vakfı, Meslek Liselerini ve Teknik Liseleri Bitirenler ve Mensupları Derneği ve Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği'nin katılımı ile “Mesleki ve Teknik Eğitim Gönüllüleri Platformu” kuruldu.

Bu platform şemsiyesi kapsamında 2013 yılında “Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı” düzenlendi. Platform etkinlikleri çerçevesinde; OSTİM İş İnsanları Derneği, Ankara Sanayi Odası 1. Organize Sanayi Bölgesi yetkilileri, Ankara Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği temsilcileri ile mesleki ve teknik eğitimin sorunları konusunda çeşitli toplantılar düzenlenmiştir. Çalışmalar halen devam etmektedir.

Mesleki ve Teknik Eğitime Adanmış Bir Ömür!

Sayın Hocam, anlattığınız özet hayat hikâyenizden çok etkilendik ve yararlandık. Verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ederiz.

Fatma Bayraktar, Ahmet Sevgi

2. BÖLÜM

HIFZI DOĞAN İÇİN NE DEDİLER?

ÇİN'DEN TÜRKİYE'YE UZANAN EĞİTİM YOLCULUĞUMDA HIFZI HOCAMIN DESTEĞİ

Abide ALİM

İstanbul Aydın Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Çin Halk Cumhuriyeti'nde 'Okul Öncesi Eğitimi' okudum. Mezuniyetim sonrası Türkiye'ye yüksek lisans yapmak için geldim. İstanbul Aydın Üniversitesi'nde yüksek lisans öğrencisi oldum. Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocanın dersini almıştım. Sonra tez aşamasında Hıfzı Hocam tez danışmanım oldu. Tez konum, "Çin ve Türkiye İlköğretim Sistemlerinin Karşılaştırılması" idi.

Ben yabancı olduğum için tez yazarken sorunlar yaşadım. Tezimi, Hıfzı Hocamın büyük katkıları ile hazırladım. Bu dönemde Hıfzı Hocam;

- Araştırma nasıl yapılır?
- Araştırmanın yöntemleri nelerdir?
- Kaynak nasıl bulunur?
- Araştırma yapılırken dikkat edilmesi gereken noktalar nelerdir?
- Tez nasıl yazılır?
- Tez yazımının aşamaları nelerdir?
- Tez yazarken Türkçe yanlışları düzeltmek... gibi konularda önemli katkıda bulundu.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocanın yardımıyla tezimi bitirdim ve "Yüksek Lisans Diploması" almaya hak kazandım.

Sayın Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocanın son mastır öğrencisi olarak, zorlukları aşmamda bana destek olan ve her aşamada beni aydınlatan hocama teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN AKADEMİK LİDERİ

Prof. Dr. Ahmet MAHİROĞLU

Gazi Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'na asistan olmuştum. Bir taraftan Devlet Lisan Okulu'na devam ediyor, hafta sonları da derse giriyordum. Kendimi geliştirmem için Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde lisans tamamlama programına başvurmak istedim. Aynı okul mezunu olmamız nedeniyle adını öğrendiğim Hıfzı Doğan'ın yanına gittim. Derdimi anlattım. Bana kendisinin yönetimde olmadığını, Fakülte Dekanı Fatma Varış'a gitmemi söyledi. İlk defa böyle tanıştık. Yüksek lisansımı ABD'de tamamlayıp döndüğümde tekrar Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde, Teknik Eğitim alanında doktora eğitimine başladım. Hıfzı Doğan Hocam programın başkanı idi. Kendisinden mesleki ve teknik eğitim ve eğitim programlarının geliştirilmesi konusunda dersler aldım. Aynı zamanda doktora tez danışmanım oldu.

Hıfzı Doğan Hocam, Doktora eğitimim sırasında Balgat'ta Amerikan Üssü içinde bulunan ilk ve ortaöğretim kurumlarının endüstriyel sanatlar derslerini ve atelyelerini incelememi ve bir rapor yazmamı istedi. Gittim, inceledim ve yazdığım raporu hocama teslim ettim. Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu yeni kurulmuştu. Hıfzı Doğan Hocam bu okulun kurulmasını öneren akıldı. Bu okulda önce Metal İşleri Bölümü'nün Malzeme dersine, sonra da çeşitli bölümlerin Program Geliştirme derslerine girdim.

Endüstriyel sanatlar eğitiminin temel amacı, herkesin teknoloji okuryazarı olmasını, insanların zihinsel becerilerinin yanında fiziksel becerilerinin de olduğunu fark etmesini, bu becerilerle meslekler arasında ilişki kurulabileceğini ve öğrencilerin kendi bilgi, beceri ve yetenekleri ile meslekler arasında ilişki kurarak daha sağlıklı meslek seçimi yapabilmesini sağlamaktır. Bir bakıma genel eğitim içindeki meslek eğitimi idi. Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu'nun amacı da bu eğitimi verecek öğretmenleri yetiştirmektir. Bu amaç, okulun yönetici ve öğretmenleri tarafından bile doğru dürüst anlaşılmamıştı. Herkes okulu kendi bildiği bir yapıya dönüştürmeye, Hocam da okulun felsefesini doğru ortaya koymaya çalışıyordu. Fakat dışarıdan bunu yapmak çok da kolay olmuyordu. Akademik hayatımın ileri yıllarında bu alana bir hizmet olarak, doktora düzeyinde Teknoloji Eğitimi ve Program Geliştirme dersini verdim.

O yıllarda Hıfzı Doğan Hocam Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi'nin de başında idi. OSANOR eğitim projesi süresince Tesviyecilik alan uzmanı olarak çalıştım. Her yaz Ayvalık Endüstri Meslek Lisesi'nde eğitim çalışmalarımızı sür-

dürdük. Bu çalışma sırasında mesleki ve teknik eğitimde okul sanayi ilişkileri, işletmelerde meslek eğitimi, meslek danışma kurulları, ustaların eğiticilik rolleri, okullarda yapılacak temel eğitim, işletmelerde eğitim görenlerin öğretmenler tarafından izlenmesi, alan eğitimine paralel yapılacak yabancı dil eğitimi, matematik ve fen derslerinin alan eğitimine en iyi hizmet edecek şekilde verilmesi, ders geçme ve kredi sistemi gibi bir sürü yenilik bu proje çalışmaları sırasında denenmiştir. Bütün bu faaliyetlerin liderliğini Hıfzı Doğan Hocam yapmıştır. Bu proje, daha sonra çıkarılacak olan 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun temelini oluşturmuştur.

Doktora eğitimim sırasında Cevat Alkan ve Hıfzı Doğan hocalarım, benim Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Teknik Eğitim Bölümü'ne asistan olmam için iki kez ilan verdiler. Maalesef ben ikisine de başvurmadım. Cevat Alkan Hocam o sırada Milli Eğitim Bakanlığı'nda da Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarı idi. Bir gün mesai bitiminde Bakanlıktan çıktık, Kızılay'a doğru konuşarak yürüyoruz. Kızılay Meydanı'na geldiğimizde durdu, bana döndü ve sitemkâr bir ifade ile; "Senin için daha ne yapabiliriz. İki kere ilan verdik. Zahmet edip başvurmadın bile" dedi. Hıfzı Hocam bu konuda bana açıktan bir şey söylemese de kızdığını biliyordum. Niyazi Karasar Hocam ileri bir tarihte bu olayı hatırlatarak; "O zaman başvursaydın şimdiye kadar çoktan akademik evreleri tamamlamış olurdun" dedi. Benim bu ilanlara başvurmamaktaki temel sebebim, yetiştiğim okula karşı olan borcumdu. Okul hem beni yetiştirmiş, Amerika'ya göndererek yüksek lisans yaptırmış, hem de bana okulda hocalık yapma imkânı sağlamıştı. Doktoraya da bu sayede devam edebiliyordum. İkincil sebep de AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi'ndeki bazı hocaların, genel anlamda insanlara tepeden bakışı idi. Benim çalıştığım kurumda statüsü ne olursa olsun hiç kimsede böyle bir hava yoktu.

Hıfzı Doğan Hocam, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında yeterliliğe dayalı bir öğretimin yapılmasının da öncülerinden biridir. Ayrıca modüler eğitimi tanıtan ve mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında kullanılmasını sağlayan kişidir. Ancak modüler eğitimin, bireysel gelişmeye açık, formal ve informal eğitimin değerlendirildiği yaygın eğitim kurumlarında kullanılmak yerine, hemen her öğrencinin birlikte geliştiği örgün eğitimde kullanılması, modüllerin becerileri dikkate alarak ve uzmanlar tarafından hazırlanmaması ciddi sıkıntılara sebep olmuştur.

Hıfzı Doğan Hocam aynı zamanda üniversitede mesleki ve teknik eğitim alanını kuran, bu alanın bütün boyutlarıyla incelenmesine ve geliştirilmesine katkıda bulunan, hatta üniversitelerde "Teknik Eğitim" adıyla bir doçentlik alanının kurulmasını sağlayan liderdir. Ben de bu alanda doçent olanlardan biriyim. Her fırsatta da Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'na da gelerek dersler vermiştir.

Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nun önünde; Cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün, karşısında da ilk Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarı ve okulun kurucusu Rüştü Uzel'in büstleri vardır. Okulun içinde mesleki ve teknik okullarının ilk kurucusu Mithat Paşa'nın büstü vardır. Kıbrıs'ta Lefke Sanat Okulu'nda görev yaparken Rumların tacizlerine karşılık vermek üzere havan mermisi geliştirirken 1964 yılında şehit düşen teknik öğretmen Kemal Özalper'in de büstü okul bahçesinde farklı bir yere dikilmiştir.

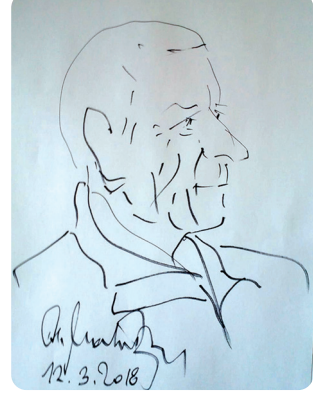
Yüksek Teknik Öğretmen Okulu'nda ve Teknik Eğitim Fakültesi'nde çalıştığım süre boyunca, mesleki ve teknik eğitime katkısı dikkate alınarak birisinin daha büstü dikilmek gerekirse o büst Hıfzı Doğan Hocamın büstü olmalıdır diye düşündüm ve bu fikrimi zaman içinde birçok arkadaşım ile paylaştım. Ancak okulun kuruluşundan itibaren zihinlere yerleşmiş olan mühendis olma ve mühendis yetiştirme anlayışı maalesef böyle bir fikrin uygun bir zeminde tartışılmasına bile izin vermedi. Bugün okul mesleki ve teknik eğitime öğretmen yetiştirme işini bıraktığı için böyle bir şeyin konuşulması da abesle iştigaldir.

Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nin kapatılması kararı üzerine Haydar Taymaz Hocam bir grup teknik öğretmen, bürokrat ve akademisyeni toplantıya çağırdı. Okulumuzla ilgili hiçbir doğru dürüst yayının olmadığını, bu nedenle okulla ilgili bir kitap çıkarmamız gerektiğini ifade etti. Fakültede bir iki toplantı yaptık. Fakültenin yönetim kurulu odasında biraz daha gelişmiş bir toplantıda, İlhan Akhun Hocamız bu şekilde bir yayının yapılamayacağını, bunun bir proje olması ve bu projenin de Fakülte Dekanlığı tarafından finanse edilmesi gerektiğini söyledi. Fakülte yönetiminin böyle bir çabası yoktu ama toplantılara ev sahipliği yapmak ve sekreterlik hizmetlerini vermeye hazır olduğunu bildirmişlerdi. Haydar Taymaz, Çerkez olduğu için bu büyüğünün sözüne karşılık vermedi, başını eğdi, sustu. Ancak grubun motivasyonu bozulmuştu. Bir daha toplanmadık. Haydar Taymaz Hocam da bu arada Hakkın rahmetine kavuştu.

Birlikte davet edildiğimiz Millî Eğitim Bakanlığı'nın Van'daki bir hizmet içi eğitiminde Hıfzı Doğan Hocama, onun yokluğunda yaptığımız bu toplantıları ve sonucunu anlattım. Kendisinin doğal liderimiz olduğunu, bizi toplayarak yarım kalan bu işi yapmamızın, yetiştirdiğimiz kuruma karşı bir borç olduğunu söyledim. Hocam da bu isteğimi dikkate alarak içinde bulunduğum bir kısım akademisyen ve bürokrati her yıl Ekim başından 15 Nisan'a kadar her hafta, haftada bir gün olmak üzere ağırlıklı olarak Sivil Emekliler Derneği'nde topladı.

Bu toplantılarda mesleki ve teknik eğitimle ilgili bütün sivil toplum örgütlerini bir araya getiren Mesleki ve Teknik Eğitim Platformu'nu kurduk. Cumhuriyet döneminde mesleki ve teknik eğitime olağanüstü katkılar yapan vefat etmiş kişileri ve yaptıklarını tanıtan Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakanlar I, II ve Kız

Teknik, Erkek Teknik ve Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okullarını tanıtan İz Bırakan Öğretmen Okulları kitaplarını hazırladık. Son olarak da Sincan Organize Sanayii ile çevresindeki mesleki ve teknik orta-öğretim kurumlarının yakın iş birliğini sağlayan, bütün mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına da örnek olacak bir proje hazırladık. Bu proje; Milli Eğitim Bakanlığı, Sincan Organize Sanayii Yönetimi ve biz Mesleki ve Teknik Eğitim Gönüllülerinin ortaklaşa yürüteceği bir proje idi. Ancak korona salgını nedeniyle akamete uğradı. Bütün bu çalışmalarda Hıfzı Doğan Hocam bu toplantılara en erken ve düzenli katılan kişi ve toplantının doğal lideri idi.

*Ahmet Mahiroğlu'nun
kaleminden Hıfzı Doğan
(Şubat, 2019)*

Hıfzı Hocam benim kişisel gelişimimde, özellikle mesleki ve teknik eğitim, mesleki ve teknik eğitimde meslek analizi, program geliştirme, öğretmen yetiştirme, mesleki ve teknik eğitimde ölçme ve değerlendirme konularında her zaman rehberim olmuştur. Kendisini tanımaktan, kendisiyle birlikte çalışmaktan her zaman onur ve gurur duydum. Genelde Türkiye'nin eğitim bilimlerine ve mesleki ve teknik eğitimine, özelde benim kişisel gelişimime yaptığı katkılar için kendisine minnet ve şükran duyuyorum. Sağlık, huzur ve mutluluk dolu bir ömür diliyorum.

Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Toplantısı. Soldan, Prof. Dr. Ahmet Mahiroğlu, Zeki Özkan, Prof. Dr. Niyazi Karasar, Prof. Dr. Hıfzı Doğan (2 Şubat 2016)

TÜRKİYE'DE ENDÜSTRİYEL SANATLAR VE TEKNOLOJİ EĞİTİMİNİN TEORİK TEMELLERİNİ ORTAYA KOYAN AKADEMİSYEN

Ahmet SEVGİ

Millî Eğitim Bakanlığı Emekli Müsteşar Yardımcısı

Ailesi ile yaz aylarını Datça'da geçiren Fatma Bayraktar ile Marmaris-İçmelerden Hıfzı Doğan Kitabı'nın ön hazırlıkları için 2020 yılının yaz aylarında sık sık telefonla konuşuyoruz.

Fatma Hoca bu konuşmalarımızdan birinde, "Hazırlamakta olduğumuz kitabın, Hıfzı Doğan İçin Ne Dediler? bölümü için bilgisayarıma gelen yazı sayısı 10'u aştı dedi. Devam ederek; "Ahmet Hocam, 1975 yılında Ankara'da açılan Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu'na ilk atanan on öğretmenden birisiniz. Hıfzı Hoca'nın Türkiye'de endüstriyel sanatlar ve teknoloji eğitimine katkılarını sizin yazmanız ne iyi olur" dedi.

"Doğru söylüyorsunuz. Hay hay" dedim. Ne yazabilirim? Diye düşündüm. Benim söyleyebileceklerimin bir kısmını hocam zaten söylemiş.

Elinizdeki kitabın "Hıfzı Doğan'la Yaşam Hikâyesi Üzerine Söyleşi" bölümünde, "Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu'nun Kurulması Projesi" hakkında anlattıklarını okumuşsunuzdur.

Hocanın söylediği; "Bu okula başarılı meslek dersleri öğretmenleri atandı" sözü isabetli bir tespit.

Burayı biraz açalım. Millî Eğitim Bakanlığı, zaman içinde bu okulun başarılı öğretmenlerini ihtiyaç duydukça merkez teşkilatına atadı. Bu okulun öğretim kadrosu içinden; iki müsteşar yardımcısı, beş genel müdür, üç Talim ve Terbiye Kurulu üyesi ve bir YÖK üyesi çıktı.

Endüstriyel sanatlar ve teknoloji eğitimi, başta ABD olmak üzere, gelişmiş batı ülkelerinde sanayi devriminden itibaren konuşuldu. Zaman içinde giderek geliştirildi. Daha sonra da eğitim sistemlerinin içinde yerini aldı.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan, endüstriyel sanatlar ve teknoloji eğitimini, Türk millî eğitim sisteminin içine taşıyan bir akademisyen.

Eğitim sistemine nasıl taşıdı?

Bu alanın öğretmenini yetiştirmek amacı ile; Ankara'da Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı, öğretim süresi dört yıl olan, her türlü lise mezunlarından sınavla öğrenci alan bir yüksek öğretim kurumunun açılmasını sağlamak yoluyla taşıdı.

Hıfzı Hoca, “Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu” adlı kurumun teorik temellerini ortaya koydu. Bu okulun haftalık ders dağıtım çizelgeleri ile öğretim programlarını hazırladı.

Bu okulun teorisyeni ve kurucusu Hıfzı Hoca, bürokrasi yönünü sürükleyen ise 1975 yılının Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretim Genel Müdürü Bozkurt Benderlioğlu’dur.

Özetle; Prof. Dr. Hıfzı Doğan, Türkiye’nin çağdaş eğitime geçmesini mümkün kılan 10’a yakın yürüttüğü temel projelerinden biri de “Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu’nun Kurulması Projesi”dir.

Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencilerinden Okul Hatırası

AKADEMİSYEN OLARAK ÖRNEK ALDIĞIM HOCAM

Prof. Dr. Ayten ULUSOY

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Değerli Hocam Prof. Dr. Hıfzı Doğan ile Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Eğitim Bilimleri Bölümü'nde asistan olarak göreve başladığım 1976 yılında tanıştım. O tarihte, yüksek okul mezunu olarak Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde yüksek lisans eğitimine başlayabilmek için lisans tamamlama programında yer alan lisans derslerini başarmak gerekiyordu. Bu derslerden biri, Hıfzı Hocamın "Meslek Analizi ve Program Hazırlama" dersi idi. Daha sonra yüksek lisans ve doktora eğitimim sırasında hocamın çok sayıda dersini aldım. Bu dersleri almak, mesleki ve teknik eğitimin ülkemizin kalkınmasında ve çağdaşlaşmasında ne kadar önemli olduğunu anlamamı sağladı. Doktora eğitimimi, Teknik Eğitim Bilim Dalı'nda yaptım. Bu bilim dalını seçmemde, Hıfzı Hocamı kişisel ve akademik yönden örnek almamın çok büyük etkisi olmuştur. Yüksek lisans tezimi Hıfzı Hocamın danışmanlığında yaptım. Doktora tezime de hocamın danışmanlığında başladım. Ancak Hıfzı Hocamın emekli olup Bangladeş'te açılan İslam Teknoloji Enstitüsü'nün kuruluş aşamasında görev alması nedeniyle tezimi, değerli hocam Rahmetli Prof. Dr. Cevat Alkan danışmanlığında tamamladım.

Hıfzı Hocam, öğrencilerine objektif davranan, çalışan, üreten, alanında çalışanları destekleyen "Mesleki ve Teknik Eğitim Duayeni"dir. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim alanına öğretmen yetiştirmenin gelişimine ve çağdaşlaşmasına önemli katkılarda bulunan birçok projenin de mimarıdır. Mesleki ve teknik orta öğretimde, okul-sanayi iş birliğinin yasalaşması, uygulama ilkelerinin belirlenmesi ve uygulanmasında da çok değerli bilimsel katkılarda bulunmuştur. Bunun yanı sıra Çıraklık Yasası'nın çıkarılması ve uygulanmasında emeği çok büyüktür. Özellikle MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü bünyesindeki kız meslek liselerinin modüler bir anlayışla programlarının geliştirilmesi projesinin (METGE) planlanması ve yürütülmesi, hocamın önderliğinde gerçekleştirilen çok başarılı bir uygulama olmuştur.

Hıfzı Doğan Hocam ve aynı bölümde görev yaptığım arkadaşım Fatma Hacıoğlu ile 1997 yılında "Okul-Sanayi İlişkileri" isimli ortak kitabımızı yazdık. Bu kitabın yazılmasında Hıfzı Hocamın çok değerli katkıları olmuştur.

Hıfzı Doğan Hocamın insanlarla iletişiminde, doğal, sakin, kibar, mütevazı, güvenilir ve adaletli kişiliği beni çok etkilemiştir. Benim akademisyen olarak yetişmemde çok büyük emeği olan Hıfzı Doğan Hocama şükranlarımı sunuyorum. Değerli Hocam, bundan sonraki yaşamınızın sağlıklı, mutlu, huzurlu geçmesini ve her şeyin gönlünüzce olmasını diliyorum. En derin sevgi ve saygılarımla...

DEDEME

Berkhan DOĞAN

Ankara Bahçeşehir Koleji 10. Sınıf öğrencisi

10 yaşındaydım. Annem babamla beraber on günlüğüne Amerika'ya gitmişlerdi. Ablam da üniversite nedeniyle şehir dışındaydı. Bu yüzden onlar yokken bana dedem bakacaktı. Dedem bana bakarken çok şey öğrendiğimi ve çok eğlendiğimi hatırlıyorum. Her gün rutin olarak 6.00'da kalkıp kahvaltıyı hazırlar. Yarım saat sonra beni uyandırır. Kahvaltımı edip giyinirken hazırlanır ve beni okuluma bırakırdı. Okuldan döndüğümde ise her zaman yemek hazırlanmış olurdu. Her akşam sıkılmayayım diye benimle oyunlar oynardı. O on günde ailemin eksikliği ni olabildiğince aza indirmişti.

Başka bir zaman annem ile babam yine Amerika'ya gittiğinde ablamla kalmıştık. Yine bizimle hep iletişimdedi. Bizi her akşam, ihtiyacımız var mı diye arayıp kontrol ederdi. Bizle vakit geçirmek isteyip, kafamızı da dağıtmamız için buluşup baklavacıya götürürdü. Dedeciğim, bize değer verip bizimle vakit geçirdiğiniz için teşekkürler... İyi ki dedemizsiniz. Bize öğrettiğiniz her şey için de çok teşekkür ediyoruz.

*Berkhan ve Katia Elif, dedeleri ve anneleriyle
(Cunda Adası, 2015)*

ÖĞRETMEN

Deniz DOĞAN

Bellinta LLC Teknik Müdür

İnsanın babası ile ilgili az ya da çok, iyi ya da kötü anıları ve düşünceleri vardır. Bazılarının ise maalesef anlatacak hiçbir şeyi yoktur. Ya hiç tanışmadan onu kaybetmiştir ya da bir şekilde hayatında yeri olamamıştır. Ben, babasını tanımış, onunla ve de onun sayesinde değerli anılar biriktirebilmiş bir çocuk olarak kendimi bu konuda şanslı insanlardan sayıyorum. Bu yazıyı yazmaya hazırlanırken hangi birini anlatsam diye uzun uzun düşünüyor, sonunda da kendisini sadece baba olma kimliğinden ziyade bir birey olarak anlatıp, onun çocuğu olmanın da bir birey olarak bana katkısından bahsetmek istiyorum.

Eşine az rastlanır bir istikrarla, her daim çalışan ve üreten bir insan olması, ailesi olarak bizim de çeşitli imkânlarla sahip olmamızı ve belirli bir standarttın üzerinde yaşamamızı, ayrıca onun bu özelliklerinden örnek almamızı sağlamıştır. Çalışkanlığının yanı sıra, çağının ilerisinde bir vizyona sahip olması ise, 50'li yıllar Türkiye'sinde yaşayan bir genç olarak ABD'ye gidebilecek cesareti kendinde bulmasında önemli bir rol oynamıştır. Attığı bu önemli adımı başarıları ile devam ettirerek, ailesini kurduktan sonra da uzun yıllar çeşitli ülkelerde bulunma ve yaşama imkânına sahip olmuştur.

Bu aileye ben de üçüncü ve son çocuk olarak dahil olarak, beş yaşında Fransa'da sadece "deux pains" (iki ekmek) demeyi ezberleyerek sabahları ekmek almaya gittiğimi, on iki yaşında Macaristan'da bir lunaparkta oyunlar oynadığımı, komünist rejimdeki Prag dükkanlarını şaşkınlıkla incelediğimi, on dokuz yaşında bir müddet İngiltere'de, sonrasında ise Dacca'da yaşayarak, yemesi, içmesi, adetleri ile birbirinden tamamen farklı olan doğu ve batı kültürünün aynı anda var olduğunu görmem ve şaşırmam gibi birbirinden değişik deneyimleri erken yaşlarda biriktirmiş oldum.

Şimdiye kadar bu anıların görsel ve duygusal hafızamda birbirinden ayrı, parçalar halinde, belli belirsiz imgeler olduğunu düşünürken, aslında birey dediğimiz büyük resmi bir araya getiren yap-bozun çok önemli parçaları olduğunu fark ediyorum. Çünkü bu yazıyı yazmaya başladığımda, sevgi, saygı vb. insanın babasına ya da babam gibi bir insana duyabileceği klasik duygu ve düşünceler dışında, onun, benim birey olma sürecindeki yerini ve önemini kendime sorma fırsatını buluyorum.

Sorumun yanıtı ise; bilinmedikleri için korkulan farklılıkların, aslında sadece yaşamı zenginleştiren ve insanlığı geliştiren değerler olduğunun farkında olmamı babama borçlu olduğumdur. Sayesinde, açık fikirli, farklılıkları kucaklayan ve onun yaptığı gibi söyleyerek değil, tam da öyle olarak çocuğunu yetiştirmeye çalışan bir birey olmayı öğrettiği için ve kendisine sırf kendisi olduğu için bile teşekkürlerimi sunuyorum.

Seni seviyorum babacığım...

Ayvalık'ta babamla katamaranı denize indirirken (Nisan, 2021)

BABAMIN DAKTİLOSU

Engin DOĞAN

Yazar

Tak, taktak... Babam okuldan eve döndüğünde başlayan, bazı geceler saatlerce süren tak... Babamın daktilosu...

Başka evlerde yoktu bu aletten. Çocuklar küçük, ortaokul yıllarında. Başlarda anlamadılar. Onu oyuncak sanıyorlardı. Ellemek, oynamak istediler bu yeni oyuncakla. Ama o sadece babanın oyuncuğuydu. Paylaşmazdı kimseyle. Sonraları anne de bu oyuncakla oynayabiliyordu. Çocuklar şaşıyor, hayret ediyorlar annenin işine. Sonra onların da vakti geldi. Bir gün babası, annesine bu oyuncakla nasıl oynayacaklarını öğretsin dedi, izin verdi babası.

Çocuklar hızla öğrendiler. Hoşlarına da gitti. Kısa bir zaman sonra çocuklar da on parmakla daktilo yazmayı öğrenmişlerdi.

O yaz dönemi, baba işe giderken çocuklarını da götürüyordu. İş yeri Millî Eğitim Bakanlığı. Baba, çocuklar ve daktilo... Bir ekip olmuşlar, her gün severek işe gidiyorlardı.

Yıllar geçti. Çocuklar büyüdü. Lise yıllarına gelince artık daktilo oyuncuğına ilgileri azalmıştı. Anne ev işinde. O da kullanamıyor daktiloyu, vakti yok. Bir gün daktiloyu kullanacak sadece baba kaldı. Millî Eğitim Bakanlığı'nda bir sekreter yardımcısı oluyordu. Ama baba her akşam evde kendisi kullanmaya devam etti. Yıllarca... 90'lı yıllarda bilgisayar icadına kadar, on yıllarca... Bu daktilo şimdi bizim evimizde, başköşede.

Eskidi daktilo tabii ki. Ama o da hâlâ çalışıyor.

Babamın daktilosu

BABAMIN BAŞARI HİKÂYESİ

Erdinç DOĞAN

Leyard/Planer Şirketi Orta Asya, Balkan ve Afrika Satış Müdürü

Biliyorum herkes babasını çok sever ve onun yaptıklarına saygı duyar. Ben de babama, yaptıklarından dolayı büyük bir saygı ve minnet duyuyorum.

Düşününüz, 10-15 haneli Söğüt ilçesinin dağlar arasında kalmış, elektriği olmayan göçmen köyü Muratça'dan Pensilvanya'ya uzanan bir yol.

Babam, ilkokuldayken okula nasıl gittiklerini anlatır. Dağlar arasından her gün dört-beş kilometre yürüyerek, başka bir köyün ilkokuluna gider. Ben küçükken bir kere Muratça Köyü'ne gittim. Halen öyle bir köy yok. Bütün halkı ya şehre ya da başka köylere gitti.

İlkokuldan sonra Eskişehir'deki bir akrabalarının yanında, ortaokulu ve liseyi okur. Sonra Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu'ndan mezun olur. Babam, İzmir Motor Sanat Okulu'nda çalışırken dayımla tanışır. Dayım, annemle tanışmalarına vesile olur. Orada burs kazanıp, Pensilvanya'ya master ve doktora yapmaya gider.

Muratça'dan Pensilvanya'ya uzanan bir başarı hikâyesi...

Babamı hangi özellikleri ile tanıyorum? Her zaman güler yüzlüdür. Pozitif ve iyi niyetli bir insandır. Çalışmayı erdem olarak görür. Sorumluluk sahibidir. Ailesi ile vakit geçirmeyi sever. Hayatta en önemli şeyin eğitim olduğuna inanır. Az me-mur maaşı ile iki çocuğunu TED Ankara Koleji'nde okuttu. Çocuklarına karşı so-rumludur. Ama baskıcı değildir. Çocuklarını kendi yollarını çizmeye teşvik eder.

Doğa aşığı ve hümanist bir insandır Hıfzı Doğan.

Seni seviyoruz BABA!

İYİ BİR İNSAN, İYİ BİR EĞİTİMCİ

Fatma BAYRAKTAR

Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Yıl 1973, öğretmenliğimin ikinci senesi... Ankara'ya eş durumundan tayin isteyenlerin genellikle en yakın yer olarak atandığı Polatlı Kız Meslek Lisesi'nde çalışıyorum. Okul bünyesinde yer alan Pratik Kız Sanat Okulu'nda (PKS) giyim derslerine de giriyorum.

Okul müdürü, Millî Eğitim Bakanlığı'nın "**Pratik Kız Sanat Okulu Program Geliştirme Projesi**" kapsamında, okulumuzun Ankara il sınırları içinde pilot okul olarak seçilen yedi okuldan biri olduğunu ve benim de uygulayıcı olarak bu projede görevlendirildiğimi bildirdi. İşte Hıfzı Hoca ile tanışma şansını bulduğum o proje...

Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın, PKS okulları "Giyim Kursu" programlarının, günün değişen ve gelişen koşullarına, ekonomik ihtiyaçlara daha iyi cevap verebilecek nitelikte geliştirilmesi amacıyla hazırladığı ve MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nce uygulanması onaylanan bu proje;

- A-B-C kurslarından oluşacak programlarla öğrenciye, uzmanlaşmak istediği bir ünite ile ilerleme şansını sağlayacak,
- Öğrenci A kursuna geldiğinde üniteleri uygulayacak, ilgi ve ihtiyaç duyduğu, ilerlemek istediği üniteyi seçecek,
- B ve C kurslarında ise seçtiği ünite ile ilgili eğitim alarak, örneğin 'etek-pantolon' ünitesini seçti ise, kısa sürede bu alanda mezuniyet belgesi almaya hak kazanabilecekti.

Ayrıca derslerde, ev yönetimi, çocuk gelişimi, yurttaşlık bilgisi gibi konularda öğrencilere bilgi verilecekti. Uygulamaya, 1973-1974 öğretim yılında, Ankara il sınırları içinde seçilen yedi okulda başlanacaktı.

Millî Eğitim Bakanlığınca, deneme programını uygulayacak olan öğretmenlere on günlük bir seminer düzenlendi. Bu seminerde;

- Meslek içinde sıklıkla yapılan işler analiz edilerek, mesleği meydana getiren işlemler belirlendi.
- Bu işlemler, alanda kullanılma sıklığına göre öğretim sırasına konuldu.
- Daha sonra işlemler A-B-C kurslarının içeriğini meydana getirecek şekilde gruplandırıldı.
- En son aşamada, kurs programlarının içeriklerini oluşturan işlemler üniteler şeklinde kümelendi ve her işlemin işlem basamakları belirlendi.

Bu yapı; ders planlarının hazırlanmasında, öğretimin sunulmasında ve değerlendirilmesinde, öğrenciler için öğretim materyallerinin hazırlanmasında esas alındı.

Hıfzı Doğan Hoca, Pratik Kız Sanat Okulu Program Geliştirme Projesi’ni, diğer projelerden farklı kılan özelliğin; “Daha önce yapılan eğitim programlarında sadece yapılacak işler ve konu başlıkları belirlenirken, bu proje çalışmasında; program geliştirmede sistemli, mantıklı bir program geliştirme düzenine geçilmiştir. Öğrencilere kazandırılacak davranışlar açık ve şeffaf hale gelmiştir” diye ifade etmektedir.

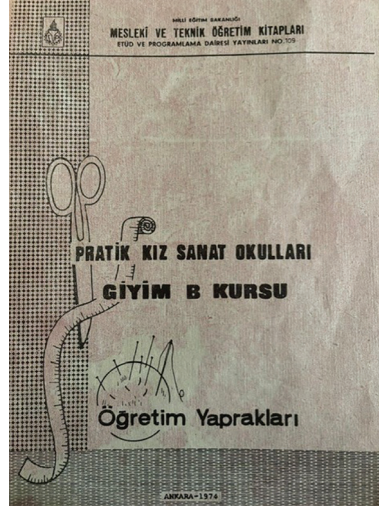
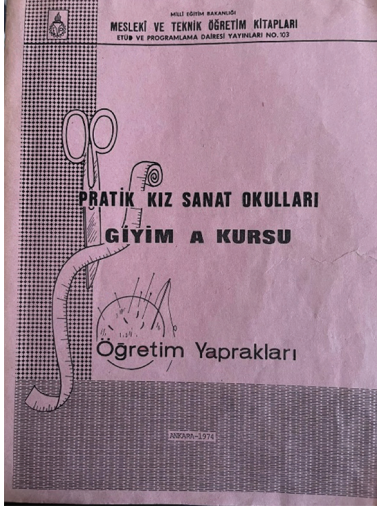
Bu çalışmalarda yer almak, benim gibi mesleğe yeni başlayan bir öğretmen için önemli bir deneyimdi. Projenin hazırlık aşamasından sonra ‘Giyim A Kursu’ ile deneme programına başladık. Bakanlık tarafından okullardan görevlendirilen öğretmenlerden oluşan komisyonda, programda yer alan ünitelerin bilgi ve beceri konuları işlem basamakları şeklinde hazırlanıyor, hazırlanan ders araçları, öğrencilere verilmek üzere çoğaltılıyor ve uygulama okullarına gönderiliyordu.

Merkezde bu çalışmalar sürerken, bizler uygulama okullarımızda, öğrencilere dağıttığımız bilgi ve işlem yapraklarının desteği ile programı uyguluyorduk. Bu arada bir anımı da paylaşmak isterim. Polatlı’nın merkeze uzak oluşu, ders araçlarının vaktinde okula ulaşmasını zorlaştırıyordu. O tarihte cumartesi günleri yarım gün olmak üzere altı gün mesai vardı. Ben de altı gün Polatlı’ya derse gidiyordum. Ders materyallerini almak, değerlendirme formlarını iletmek için Bakanlığa gidecek vaktim yoktu. Çözümü, görev yeri Bakanlığa yakın olan eşimin kuryeliğinde bulduk. Eşim severek üstlendiği bu görevle projeye dahil oldu. Bakanlıktaki proje sorumluları kendisini benden daha iyi tanıyorlardı.

Bu projenin başarısını Ankara-Polatlı Pratik Kız Sanat Okulu’nda uygulayarak gördüm. Öğrencilerin yararlandığı bilgi ve işlem yapraklarının, başarılı olmalarında etkili olduğunu gözlemledim. Bu yöntem öğrencilere, çabuk öğrenme ve kolay uygulama becerisi kazandırmış, dolayısıyla bir kurs döneminde daha fazla uygulama yapma olanağı sağlamıştı. Program geliştirme komisyonunun hazırladığı anketler, her ünite bitiminde öğretmen ve öğrencilere uygulandı. Öğrencilerin yaptığı işler değerlendirildi. Pilot okullarındaki uygulama, öğretmenlerinin görüş ve düşünceleriyle birlikte proje sorumlularına rapor edildi. Yapılan işler ders yılı sonunda sergilendi. Özetle, pilot proje uygulaması amacına ulaşmıştı.

Proje okullarında deneme programı uygulayan sınıflarla, eski program uygulayan sınıflar arasında yapılan karşılaştırmalarda, uygulamanın başarılı olduğu kanıtlandı. Ertesi yıl artırılması planlanan pilot okul sayısı nedeniyle, projeye dâhil olacak okullardaki öğretmenlere, Ankara ve İstanbul’da seminerler düzenlendi.

Uygulayıcı olarak, o seminerlerde deneyimlerimi paylaşmak üzere görev aldım. Ayrıca, Bakanlığın proje kapsamında kurduğu komisyonda, PKS okulları giyim programlarının B ve C kursları ünitelerinin işlem yapraklarını hazırlamak üzere görevlendirildim. (Bakanlık, A ve B kursları için hazırlanan bilgi-işlem yapraklarını kitap olarak yayımladı. C kursu için çalışmalar tamamlanmasına rağmen, kitap basılamadı.)

Projeyi uygulayan ve öğrenci başarısına katkısını gözlemleyen biri olarak, Hıfzı Hoca çok başarılı bir projeye imza atmıştı. Hocam, iyi bir program hazırlamanın yanı sıra, proje ekibini seçme ve yönetmedeki iş bilirliliği, iyi insan ilişkileri, sakın ama tutarlı ve kararlı yapısı ile de organizasyonun başarılı olmasını sağladı.

Hani derler ya; “Hayatıma dokundu!” diye... Hıfzı Hocanın hazırladığı bu proje, meslek hayatımın dönüm noktası oldu. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürü Neriman Gülmen, projedeki çalışmamı değerlendirdi. Genç yaşta Ankara Kız Sanat Eğitimi Yüksek Okulu’na müdür yardımcısı olarak atadı. Bu yüksek okula atanmam, kendimi geliştireceğim bir ortam sağlaması bakımından benim için büyük bir imkân oldu.

Yüksek lisans yapma şansını bulduğumda, hocamla yolumuz bir kez daha keşişti. Yüksek lisansta hem hocam hem de tez danışmanım oldu. Tezi tamamlayıp jüriye gireceğim zaman hoca Bangladeşe gitti. Jüride, tez danışmanım Prof. Dr. İlhan Sezgin idi.

Hıfzı Hocanın yurt dışı görevleri nedeniyle uzun süre görüşemedik. Yıl 2010... Hıfzı Hoca telefonla arayarak, mesleki ve teknik eğitimden emekli olan bir grupta yaptıkları çalışmalara katılmamı istedi. Hocamın isteğini yerine getir-

memek mümkün değildi. Toplantıya gittiğimde, kendimi çok değerli eğitimcilerin katıldığı bir çalışma ortamında buldum. Bu grubun kurulmasına öncülük ve başkanlık eden Hıfzı Hoca, emekliliğimizi faydalı işlerle değerlendireceğimiz bir çalışmaya yönlendirdi. “Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakanlar” serisinden üç kitabın yayımlandığı bu grup çalışması, Hıfzı Hocanın önderliğinde halen devam ediyor.

Tanıtmaktan ve birlikte çalışmaktan büyük mutluluk ve onur duyduğum hocamın, azimli, sabırlı, nezaketli, mütevazı ve hoşgörülü oluşu, engellerden yılmayan şahsiyeti gibi pek çok ders alınabilecek özelliği, bana da yol gösterici oldu. Hocanın şahsında; iyi bir insan olmakla, iyi bir eğitimci olmanın ne kadar ilişkili olduğunu gördüm.

İyi ki sizi tanıdım hocam... Çalışma azim ve gücünüz hiç eksilmesin. Nice güzel işler üretmeniz dileğiyle...

MESLEKİ ÇALIŞMALARLA DESTEK VE BAZI GÖZLEMLER

Yrd. Doç. Dr. Fatma HACIOĞLU

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Türkiye’de kadınların mesleki eğitim ihtiyacı, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumları tarafından karşılanmıştır. Bu kurumlardan biri olan Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu (KTYÖO) 1934 yılında açıldı. Kız mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının atelye ve meslek dersi öğretmenlerini yetiştirmek bu okulun en önemli amacıydı.

KTYÖO kendini sürekli geliştiren ve yenileyen yapısıyla eğitim sistemimizdeki örnek okullar arasında yer aldı. 1970’li yıllarda kendi öğretim kadrolarını yetiştirmek üzere, üniversitelerde uygulanan asistanlık sistemine geçildi. Asistanların eğitimleri, okuldaki çalışmalar ve yüksek lisans programlarıyla birlikte yürütüldü. 1976-1979 yılları arasında asistan grubunda ben de bulunmaktaydım. Prof. Dr. Hıfzı Doğan, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Programı’ndaki dersleri sürdürmemde ve tez danışmanım olarak çalışmalarında, önemli katkılarda bulunmuştur.

Gazi Üniversitesi’ne 1982 yılında bağlanan KTYÖO, Mesleki Eğitim Fakültesi adını aldı. Nitelikli öğretmen yetiştirme işlevini devam ettirdi. Fakültenin Eğitim Bilimleri programları geliştirilirken derslerin, okul-çevre ihtiyaçlarını ve mesleki eğitim alanlarını yansıtan isim ve içerikte olmasına özen gösterildi. Bu derslerden biri de “Okul Sanayi İş Birliği” idi. Dersin içeriği büyük ölçüde, Prof. Dr. Merhum Cevat Alkan, Prof. Dr. Hıfzı Doğan ve Prof. Dr. İlhan Sezgin gibi mesleki ve teknik eğitimin değerli bilim insanlarının eserlerinden yararlanılarak oluşturulmaya çalışıldı.

3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, okullar ve işletmelere mesleki eğitimi ortaklaşa sürdürme zorunluluğu getirdi. Bu nedenle Okul Sanayi İş Birliği dersi, mesleki ve teknik öğretim sisteminde görevli atelye ve meslek dersi öğretmenlerine “Koordinatör Öğretmenlik” adı altında yeni bir formasyon kazandırmayı da amaçlamıştı. Sonuçta öğretmen adaylarını bu göreve hazırlayacak bir kaynak kitaba ihtiyaç duyuldu. Bu açığı karşılamak üzere Prof. Dr. Hıfzı Doğan, Prof. Dr. Ayten Ulusoy ve benim katılımımla bir çalışma grubu oluşturuldu. Bu grup; araştırma, inceleme ve değerlendirme süreçlerinden geçirilen içeriği

hazırladı. İş birliğine dayalı çalışmanın ardından **“Okul Sanayi İlişkileri-Okuldan İş Hayatına Geçiş”** adlı kitap 1997 yılında eğitim ve istihdam alanlarında ilgili grupların hizmetine sunuldu. 2010 yılında, Prof. Dr. Hıfzı Doğan yönetiminde, Cumhuriyet döneminde mesleki ve teknik eğitime yön veren ve gelişmesine özgün çalışmalarıyla katkıda bulunan eğitimcileri yeni kuşaklara tanıtmayı hedefleyen yayın çalışması için bir grup oluşturulmuştu. Yrd. Doç. Dr. Merhume Emel Bayraktutar ile bu grupta yer alarak “Ayşe Ege” hakkında bir çalışma tarafımızca yürütüldü. İstanbul’da bulunan Ayşe Ege Kız Meslek Lisesi’ne gidilerek, okul arşivinden yararlanıldı. Bununla birlikte hayatta iken Ayşe Ege ile çalışma veya görüşme olanağı bulan eğitimcilerden ve ulaşılan kaynaklardan sağlanan bilgiler düzenlenerek ilgili bölüm hazırlandı. Prof. Dr. Hıfzı Doğan grupla sürekli toplantılar düzenleyerek çalışmaları takip etti. Böylelikle, bizim de Ayşe Ege hakkında yazımızın bulunduğu “Cumhuriyet Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakan Eğitimciler Cilt-1” adlı kitap 2012’de yayınlandı.

Birlikte yürüttüğümüz çalışmalarda Prof. Dr. Hıfzı Doğan’ın dikkat çeken bazı kişisel özelliklerini gözlemledim. Kendisi daima alçak sesle konuşur. Açıklamalarını kaçırmamak için kendisini daha dikkatli dinlemek gerekir. Her zaman nezaket sahibidir. Bu özelliği; onun konuşurken seçtiği sözcüklere, gülüşüne ve oturuşuna yansır. Titizliği ve temizliği, giyiminde ve görüntüsünde kendini gösterir. Her zaman demokratik ve uysal bir tavır sergiler. Yürütülen çalışmanın sonuca ulaşmasını sağlamada kesin kararlılık gösterir. Ulusal ve uluslararası projeleri yoğun tempoda yürütür. Çalışkan ve enerjiktir. Çalışma gruplarını oluşturmak için kurumlar arasında elinde çantası ile dolaşmaktan ve çalışma ziyaretleri yapmaktan hiç kaçınmaz.

Çalışmalar sırasında kişi ve gruplara empati ile yaklaşır. Bebek bekleyen üç arkadaşla tez sunumu aynı tarihe verilmişti. Anne adaylarının endişe durumunu gözeterik ve heyecanlarını azaltmak amacıyla, sınırlı bir grupla oturarak sunu ortamı hazırlaması bizleri çok rahatlatmıştı.

Sayın Hocam, sizinle bazı çalışmalarda bulunduğum ve birikimlerinizden yararlandığımı için kendimi şanslı kabul ediyorum. Katkılarınız için size teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

YARIM ASIRDAN FAZLA MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME EMEK VEREN HOCAM

Prof. Dr. F. Dilek GÖZÜTOK

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Sayın Fatma Bayraktar telefonda Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocamla anılarımı yazmamı istedi. Bu telefon konuşması beni meslek hayatımın ilk yıllarına götürdü. Hatta 1973'te Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu son sınıftayken Hıfzı Doğan Hocamın "Eğitimde Amaçlar Hiyerarşisi"ni sade bir dille anlatan ince bir teksir kitapçığı ile tanıştığımı, yutar gibi okuduğumu neredeyse elli yıl sonra bugün gibi hatırlıyorum.

Öğretmenlik Uygulaması hocam, hedeflerin aşamalı sınıflamasına uygun olarak ders planı hazırlamamı ve üçüncü sınıflara "Deneme Dersi" vermemi istemişti. Başarıyla tamamladığım bu çalışma, yolumu Eğitim Fakültesi'ne yönlendirdi. Tamamlama programının ardından, "Meslekî ve Teknik Eğitim Programları" yüksek lisans dersinde şahsen tanıdım Hıfzı Doğan Hocamı. İlk "Program Hazırlama" deneyimimi bu dersin ödevini yaparak yaşadım. Kurulalı on yıl olmuş bir fakültede yaşanan bir izlenimimi anlatmak isterim. 1976-1977 öğretim yılı. Bölümün bütün hocalarının (Fatma Varış, Hasan Ali Koçer, Ferhan Oğuzkan, Cevat Alkan, Hıfzı Doğan, Enise Kantemir), asistanlarının (M. Ali Kısakürek, Leyla Küçükahmet, Adil Türkoğlu, Alişan Hızal) ve yüksek lisans öğrencilerinin katıldığı bir ekip dersi açılmıştı. "Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sorunları". Bilgiye ulaşmanın çok zor olduğu, henüz fotokopinin bile ülkeye gelmediği, ürünlerin teksir makinaları ile çoğaltıldığı bu yıllarda Eğitim Fakültesi'nin ülkede yaşanan sorunlara bilimsel araştırmalar yaparak katkı sağlaması çok önemlidir. 1978'de Hıfzı Doğan Hocam yüksek lisans tez danışmanım oldu. Doktoramı tamamlayıp Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde göreve başladığımda hocam erken emekli olup yurt dışına gitmişti. Kaç yıl sonra olduğunu hatırlamıyorum ama hocam yeniden Türkiye'ye ve Fakülteye döndü, birlikte çalışma fırsatı yakaladım. Fakültedeki akademik toplantılarda, Milli Eğitim Bakanlığının yaptığı toplantılarda ve özellikle Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından hocamın yönettiği proje çalışmalarında zaman zaman bir arada olduk. Meslekî olarak hocamdan öğrendiklerimi sıralamakla bitiremem. Fakat bir toplantı sonrası kendisine de söylediğim, öğrenemediğim bir davranışını belirtmek isterim. Toplantıya katılanların büyük bir kısmının hatta tamamının hocanın fikrini desteklemediği bir durumda bile hocam telâşlanmadan, kızgınlık belirtisi göstermeden, sesini yükseltmeden "Efendim..." diye başlar ve sonunda gruba görüşünü kabul ettirir. Benim tam olarak öğrenemediğim bu özelliğe, günümüzde "Sessiz Güç" diyorlar.

Hocam ikinci emekliliğini alarak KKTC’de Girne Amerikan Üniversitesi’ne Rektör oldu. 2008’de ben de KKTC’de başka bir üniversitede görevliyken Merhume Emel Bayraktutar’ı ve beni hocam orduevinde ağırlamıştı. Bir araya geldiğimizde eğitim sorunlarını konuşurduk.

Sevgili Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocam, iyi ki varsınız. İyi ki meslek yaşamıma girdiniz ve önemli bir yer aldınız. Size sağlıklı ve mutlu uzun ömür dilerim.

Saygılarımla...

Hıfzı Doğan emekli olduğunda, AÜ Eğitim Fakültesi’nin düzenlediği veda yemeğinden (1999)

Girne Orduevi (2008)

DEĞERLİ İNSAN VE DOKTORA TEZ DANIŞMANIM

Prof. Dr. Fevzi ERCAN

Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Yıl 1966, aylardan Temmuz. Benim Amerika Birleşik Devletleri Stout State University'den yüksek lisans derecesi alarak Ankara'da, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'na atanmak için Millî Eğitim Bakanlığı'nda koştururken hem anılan okula atandığım hem de Bakanlıkça AVA Projesi'nde (American Vocational Association Project) görevlendirildiğim günlerde Sayın Hocamla tanıştım. Hocam o günlerde okulumuzda ders verirken, AVA Projesi'nde de Türk ekibinin başkanıydı. Kısacası, Sayın Hocamla bir yandan aynı okulda ders okuturken diğer yandan da aynı projede birlikte çalışıyorduk.

Dahası, benim o günlerde Bahçelievler Dördüncü Caddede (Kazakistan Caddesi) satın aldığım apartman dairem de tesadüfen Sayın Hocamın apartman dairesinin tam karşısındaydı. Evlerimizin konumu, bizi sık sık görüşen iki komşu yapmıştı. Aradan geçen yıllar bizi güzel tesadüfler sonunda bir yandan öğrenci-öğretim üyesi durumuna getirirken, 1977 yılında hocanın fakültesinde öğretim kadrosunda birleştirmişti. Ayrıca ODTÜ Makine Mühendisliği Bölümü'nde de farklı şubelere Teknik Resim, Tasarı Geometri dersi verirken birlikte gidip geldik.

Böylece bugüne kadar, Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda başlayan mesleki birlikteliğimiz, bir buçuk yılı Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde olmak üzere, ODTÜ Mühendislik Fakültesi'nde de ek görevli olarak devam etti.

Elli dört yıllık tanışıklık süresinde Sayın Hocamın aile reisliği, öğretim üyeliği, danışmanlık, komşuluk, arkadaşlık, güvenilirlik ve insani değerler yönünden mükemmelliğini daima takdir etmişimdir. Gördüğüm ve bildiğim kadarıyla, Değerli Hocam çevresinden de daima saygı görerek ve saygınlığını koruyarak yaşamına devam etmektedir.

Sağ olsun, var olsun.

Derin saygılarımla...

ZAMANI ETKİLİ KULLANAN EĞİTİMCİ

Prof. Dr. Gülgün Bangir ALPAN

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programlar ve Öğretim Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Hıfzı Hocam ile ilk karşılaşmam 1993 yılında, MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nün, kısa adı METGE olan Mesleki ve Teknik Eğitimin Geliştirilmesi Projesi'nde oldu. Projenin başlangıcında görevlendirilen sekiz öğretmenden biriydim. Hıfzı Hocamın liderliğinde projede iki yıla yakın çalıştım. Resim eğitimi alanında ilerlemek isteyen ve yüksek lisans yapan bir öğretmen iken, Eğitim Bilimleri alanına yönelmemde hocamın büyük etkisi oldu. Proje döneminde, hepimizin eğitim bilimleri ve uygulamaları yönünde ufkumuzu genişletti. Hocamızın deneyiminden ve birikiminden yararlandık. Proje sürecinde, sınırlı koşullarda var olan durumu gözlemleyerek; ileriye, geleceğe bakarak nasıl çalışılır ve işe yarar bir ürün nasıl planlanır ve ortaya konulabilir? Bunu öğrendik. Hıfzı Hocamın; zamanı etkili kullanması, titiz, planlı ve programlı oluşu, sakın ve serinkanlı kişiliği ile problem çözme yeteneği bize örnek oldu.

İkinci karşılaşmam ise 1997 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Eğitim Teknolojisi programında doktora öğrencisi iken oldu. Bu kez Hıfzı Hocamın öğrencisiydim. Doktora öğrenciliğim sürecinde ilk ve tek yayınım Hıfzı Hocamın dersinde yaptığım ödev ile oldu. Hocamın dersinde bilimsel araştırma yöntemine dayalı bir araştırma ödevi yapmıştım. Çalışmamı uluslararası bir kongrede sunmam ve yayınlamam için beni cesaretlendirdi. Bir doktora öğrencisinin yayın yapması o dönemde sık rastlanan bir durum değildi. Bunun için hocama minnettarım. Bize her zaman; "Yaptığınız bir işe yarasın. Bu yapılan kimin, ne işine yarayacak?" derdi. Çalışmamızı bu soruların cevaplarına göre yönlendirmemizi isterdi.

Hıfzı Hocamdan günlük yaşamda işe yarayacak teknik bilgiler de öğrendik. Bunlardan biri şuydu: Birden fazla belge veya okullardaki soru kağıtları genellikle sol üst köşesinden vev olacak şekilde tel zımba ile zımbalanır. Ben de bir gün aynı şekilde zımba yapıyordum. Hıfzı Hoca gördü, durdurdu. Bunun yanlış olduğunu, doğrusunun sol üst köşeden dikey biçimde, yani sayfayı çevirme yönüne paralel olarak yapmak olduğunu söyledi ve nasıl yapılacağını da gösterdi. Böylece sayfa kolayca çevrilebilecek ve zımba altında kalan, görülemeyen yazı da olmayacaktı. Basit ve küçük görünen bu zımbalama tekniğini kullanışlı buldum. Bu bilgiyi fırsat doğduğunda da çevremdekilerle paylaştım.

Hıfzı Hocama sağlıklı ve uzun bir ömür diliyorum. Öğrencilerine, projelerde çalıştığı öğretmenlere ve diğer uzmanlara kattığı bilgi, beceri ve değerler için kendisine bir kez daha teşekkür ediyorum.

METGE Projesi seminerinde (Kuşadası, 1993)

PROJE ÜRETEN BİLİM ADAMI

Gülgün ERHUN

**Millî Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Emekli
Daire Başkanı**

Sayın Hocamdan yıllar önce duyduğum “Projesi olan yaşlanmaz” sözü, onun hayata bakışını, vizyonunu çok güzel açıklıyor.

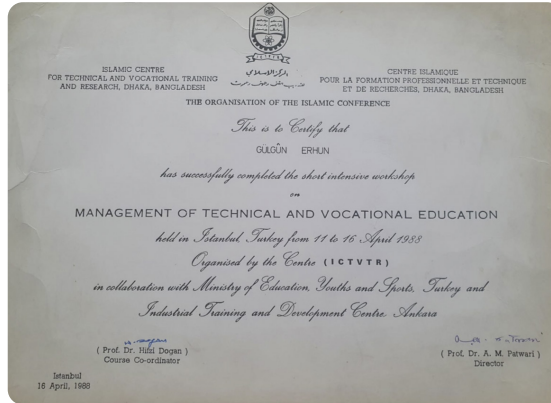
Hiç yaşlanmadı, hep üretti, paylaştı, pek çok kişinin hayatına dokundu. Ben de kendisini herkesin tanıdığı gibi saygın bir bilim adamı olarak tanıdım. Daha sonra Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü’ne önerdiği ve yıllarca birlikte yürüttüğümüz Mesleki ve Teknik Eğitim Geliştirme Projesi (METGE) ile eğitimciliğinin yanı sıra; kendini sürekli güncelleyen, sabırlı, hoş görülü, çevresiyle uyumlu ve dost Hıfzı Doğan’ı tanıdım.

Proje çalışmalarında ortaya çıkan model, daha sonra yürürlüğe giren projelere temel oluşturdu. Projede çalışan öğretmenler, kazandıkları bilgi ve becerilerle, dış kaynaklı projelerde görev alarak, önemli katkılar sağladılar.

Birlikte çalıştığımız sürede birçok anımız birikti. Çalışmalarımızla ilgili üst düzey yetkililere yapılan proje sunularında aldığımız övgülere ve eleştirilere soğukkanlı yaklaşımı, problemlere hemen çözüm bulması, özellikle Ankara dışında gerçekleştirdiğimiz eğitim seminerlerinde, ders saatleri dışında geçirdiğimiz, grup motivasyonumuzu yükselten aktiviteler, unutamadığım anılar arasında yer alır.

Hıfzı Hocam; iyi ki yollarımız kesişmiş. Hem bir eğitimci hem bir dost olarak sizinle ne çok ne anlamlı paylaşımlarımız olmuş.

Her şey için çok teşekkür ediyorum. Eğitime katkılarınız için minnettarım. Benim de sloganım: “Projesi Olan Yaşlanmaz”

Hıfzı Doğan'ın Bangladeş'te görev yaptığı Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma Merkezi'nin İstanbul'da gerçekleştirdiği "Uluslararası Konferans" katılım belgesi (Nisan, 1988)

YENİLİKÇİ, SABIRLI, PAYLAŞIMCI VE MOTİVE EDİCİ

Gülşen HOCANIN

KKTC Mesleki Teknik Öğretim Dairesi Müdürü

Hıfzı Beyle ilgili böyle bir kitabın hazırlanması çok anlamlı. Emeği geçen herkese çok teşekkür ederim. Bugün bulunduğum makama gelmemde en büyük rol Hıfzı Beyin. METGE (Mesleki Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi) ve ardından MEYAP (Mesleki Teknik Eğitimi Yapılandırma Projesi) ile hocamla bir arada çalışma fırsatı buldum.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde meslek eğitiminde yeni fikirler, yeni uygulamalar proje ile seslendirilmeye başlandığında, değişim, alışılmış davranışlardan uzaklaşma olarak algılanmış ve tepkiler başlamıştı. Ben de projede, o dönemin Mesleki Teknik Öğretim Dairesi Müdürü Sayın Ali Yönel tarafından görevlendirilmiş ve bir süre sonra da Projenin Koordinatörlüğünü yapar hale gelmiştim. Hıfzı Bey, meslek eğitiminin, iş hayatının beklentilerini dikkate almadan gelişemeyeceğini, modüler öğretim yöntemi ile yeterliliklere odaklanmak gerektiğini belirtiyordu. Böylece projenin ülkemiz için elzem olduğunu anlamıştım. Okulları, üniversiteleri, sivil toplum örgütlerini gezerek projeyi tanıtıyor, ayrıca meslek lisesi öğrencilerine iş hayatına yönelik uyguladığımız anket ile mevcut durum analizi yapıyorduk. Ülkemizde 2002 yılında, ilk kez meslek liseleri bu kadar sorgulanıyordu. Oysa bu sorgulama her yılın sonunda yapılmalıydı.

Hıfzı Beyin yönlendirmeleri ile kendime güvenmeyi, yenilikçi, araştırmacı bir anlayışa sahip olmayı öğrendim. Ayrıca değişimin hiç de kolay olmadığını, uzun bir yol kat etmek gerektiğini de öğrendim. Yılmadan, doğrular için, gelecek için mücadele etmeyi ondan öğrendim. Projenin başında, meslek liselerinde öğrenci sayıları çok az, bölümler ise iş hayatının beklentilerini karşılamaktan çok uzaktı. Onun başlattığı yeni söylemler sayesinde, bugün odalarla, sektörle iletişim kanalları çok daha etkin yönetilmektedir.

Böyle bir yazıda Hocamla ilgili bir anımı da anlatmak istiyorum. Girne Amerikan Üniversitesi'nde uluslararası bir çalıştay düzenlenmişti. Biz de çalıştaya Hıfzı Beyle ortak bir çalışma ile katıldık. Çalıştayda sunumu Hıfzı Bey yapacaktı. Sunum için Hıfzı Beyin değil de benim adım okunduğunda ne yapacağımı bilemedim. Çalıştay İngilizce olduğu için sunum yapmakta çok zorlanacağımı düşünmüştüm. Fakat Hıfzı Bey bana güvenmiş, bu fırsatı benim için yaratmıştı.

Hocam, benim ve projedeki arkadaşlarımın akademik yönden gelişmemize destek olmuştur. Bunun yanında yurt dışındaki uygulamaları yerinde görebilmemizi de sağlamıştır. Böylece ilk kez meslek eğitiminde ileri dediğimiz ülkelerin

uygulamalarını görmüş, birçok eğitimci ile bir araya gelme şansına sahip olmuş ve ülkemizin koşullarını dikkate alarak, en iyi uygulamaları ülkemiz için gerçekleştirmeye başlamıştık.

Hıfzı Beyin beni en çok etkileyen yönlerinden biri de sakinliği. Söylemek istediklerini hiç kızmadan, usanmadan, kelimeleri de seçerek söylemeyi başarması. Değişimden bahsettiğiniz ortamlarda bunu korumak hiç de kolay değil... Fakat o, bunu çok iyi başarıyordu...

Bugün hala METGE-MEYAP projelerinin ana felsefeleri tüm ülkelerde uygulanıyor. Hıfzı Beyin öğrencisi olarak ondan öğrendiğim anlayışla bugün çalışmalarımı sürdürüyorum.

Umarım bizler de kendi öğrencilerimize, onun bizlere aşıladığı görev anlayışını aktarabiliriz. Onun öğrencisi olmak gurur kaynağı, aynı zamanda bir onur. Sağlık, huzur, mutluluk dolu nice güzel günler diliyorum.

MEYAP Projesi kapsamında yapılan İngiltere ziyaretinde (2007)

İŞTE LİYAKAT, İŞTE YETERLİLİK

Gültekin KURDOĞLU

Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu Emekli Öğretmeni Türkiye Sivil Emekliler Derneği Genel Başkanı

“Cumhuriyet Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakan Öğretmen Okulları” kitabının hazırlanmasında orkestra şefi, Prof. Dr. Hıfzı Doğan’dır. Kitapta emeği geçenlere selam olsun. Bu kitap, geçmişe ışık tutan, geleceğe örnek olan bir yayın oldu.

Bu kitabın 12. Bölümünde Hıfzı Ağabeyin “Teknik Öğretmen ve Mesleki ve Teknik Öğretim” yazısını yeniden, dikkatle okudum.

İşte liyakat, işte yeterlilik! Kalemine ve ömrüne sağlık Hıfzı Ağabey...

Hıfzı Ağabey, “Endüstrinin ihtiyacı olan becerili iş gücü ihtiyacının karşılanması için hem kuramla hem de uygulamalı eğitimle sağlanabileceği gerçeğine hep varım” dedi.

İyi ki varsın. Selam ve saygı değerli hocam.

Daha nice sağlıklı ve başarılı yıllara...

FİKRİ HÜR, VİCDANI HÜR, TOPLUM YARARINA ÇALIŞAN, DEMOKRAT BİR BİLİM ADAMI

Prof. Dr. Gülten ÜLGEN

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Hacettepe Üniversitesi'nde 1973 yılında yüksek lisans yaparken, bir sömestr Hıfzı Doğan Hocamdan ders aldım. O sıralarda Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda öğretim üyesi idim. Hocam teknik eğitimle ilgili birçok projeye öncülük ediyordu. Okulumuzda hocamla karşılaşıyordum. 1974 yılında doktora yapmak için Denver Üniversitesi'ne başvurmuştum. Birkaç tavsiye mektubuna ihtiyacım vardı. Okulda hocamla karşılaştığımda; "Bana bir tavsiye mektubu yazabilir misiniz?" dedim. Hocam kabul etti ve yazdı. Ben doktoramı yaptım geldim. Çalışmalarına Hacettepe Üniversitesi'nde devam ettim. 2002 yılında emekli oldum.

Hocamın teknik eğitim alanında ekip çalışması yaptığını duyuyordum. Ancak 2017'de, 42 yıl sonra hocamla karşılaştım. Nasıl mı? Hocamın ekibinde çalışan emekli genel müdür, eski öğrencim Süheyla Akpınar evime, beni ziyarete gelmişti. Hocama telefon etmek istedim. Süheyla'dan telefon numarasını aldım ve hemen hocamı aradım. "Buyurun" dedi. "Hocam, Gülten Ülgen adlı bir öğrencinizi hatırlıyor musunuz?" dedim. "Nasıl hatırlamam, kavram geliştirme, beş yıldız" dedi. 42 yıl sonra hocamın bu şekilde konuşması beni mutlu etmişti. Ben eserlerimin kaç yıldız olduğunu incelememiştim. Hocam benim kendime dönmemi sağladı. Çok teşekkür ederim. Hocamın üretime destek verme özelliğini bir kez daha gözlemlemiş oldum.

Bana, "Hıfzı Hocayı nasıl tanırıyorsunuz?" diye sorarsanız; "Hıfzı Hocam; fikri hür, vicdani hür, toplum yararına çalışan, demokrat bir bilim adamıdır. İnsanları değerlendirir ve toplumsal gelişmeye katkı sağlar. Üretir, çıkar peşinde koşmaz. Almayı değil, vermeyi hedefler" derim.

Hıfzı Hocayı 1970'li yıllarda tanıdım. Çalışmalarını uzaktan izledim. Sene-ler sonra 2017 yılında onun çalışma arkadaşlarıyla birlikte yaptığı bir toplantıya misafir olarak katıldım. Hıfzı Hocanın serbest bir ortamda herkesin konuşmasını değerlendirerek, hedeflerine nasıl ulaştığını büyük bir heyecanla izledim. Toplantıda şunu söylemekten kendimi alamadım: "Hocam öğrenmenin yaşı yok. 82 yaşındayım. Bugün sizden bir toplantıda demokratik bir ortam yaratarak hedefe nasıl ulaşılır, onu öğrendim" dedim.

ÖRNEK AKADEMİSYEN

Prof. Dr. Hafize KESER

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Hıfzı Doğan Hocamla ilk kez Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi lisans öğrencisi iken tanıştım. Ankara Hukuk Fakültesi'nin yan tarafında bulunan şimdiki Adalet Yüksek Okulu binasının ikinci katında, küçücük bir odanın kapısındaki levhada üç hocanın ismi vardı: Doç. Dr. Fatma Varış, Doç. Dr. Hıfzı Doğan ve Dr. Cevat Alkan. Bu odaya, Eğitim Bilimine Giriş ve Mukayeseli Eğitim derslerini aldığım Fatma Varış Hoca; "Dersten sonra odama gel." dediği için sıkça giderdim. Fatma Hoca okuduğum kitaplar, izlediğim filmler, arkadaşlarımla yaptığımız ödevler hakkında sorular sorar, bana önerilerde bulunurdu. Fatma Hocanın karşındaki masada oturan Doç. Dr. Hıfzı Doğan, konuşmalarımızı gülümseyerek dinlerdi. Kapının hemen yakınındaki masada oturan Dr. Cevat Alkan ise bizim konuşmalarımızı zorunlu olarak dinlerken, önündeki kitaplar ve elindeki kâğıt kalemle çalışmasını sürdürürdü. Bu konuşmaları yaparken saygı, hayranlık ve yanlış bir cümle kurma kaygısıyla sözlü sınava girmeye eşdeğer duygular yaşadığımı çok iyi anımsıyorum. O yıllarda üç değerli hocanın eğitim ve mesleki yaşantımda bu kadar büyük rolünün ve katkısının olacağını hiç düşünememiştim.

Hıfzı Doğan Hocamdan ilk aldığım dersler; Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri, Öğretim İlke ve Yöntemleri oldu. Hoca derse zamanında gelirdi. Elinde küçük kağıtlara yazılmış kısa notlar olurdu. Asistanlığını yaptığım yıllarda bu kısa notların aslında hoca için bir ders planı olduğunu gördüm. Notlarında yazdığı madde başlıklarına göre dersi işler, öğrencilerin görüşlerini açıklamalarına fırsat tanırdı. Az sözcüklü kısa cümleler kurarak bilgi ve düşüncelerini bizimle paylaşırdı. Hocanın dersine girerken bütün arkadaşlarım kendisini rahat hissedirdi. Çünkü hepimize nazik davranır, kimseyi azarlamazdı. Herkese ismiyle hitap eder ve sakın bir ses tonuyla konuşurdu. Hocanın bu sakinliğini rahmetli eşi Şadiye Hanım; "Hıfzı, dışarıda kıyamet kopuyor, desem bana, telaş etme Şadiye, rahat ol diyor. Onun bu sakinliğine inanamıyorum." diye ifade etmişti.

Hıfzı Doğan hocamız, fakülte 3. sınıf öğrencisiyken yaz tatilinde, Ankara Mesleki Eğitim Merkezi'nde, sınıf arkadaşım Gülsüm Ceylan'la birlikte staj yapma olanağı sağlamıştı. Staj sırasında bir yandan "tornacılık" ve "elektrik tesisatçılığı" ile ilgili meslek analizi yapmayı ve program geliştirmeyi öğretmişti. Diğer yandan da bizim fakültede lisans tamamlama öğrencisi ve bu merkezin müdürü olan Rahmetli Necmettin Yeşilmen'e İstatistik gibi dersleri anlatarak ilk öğreticilik deneyimimi kazanmamı sağlamıştı. Hıfzı Hocanın rehberliğinde edindiğim bu deneyimler önce Maliye Bakanlığındaki hizmet içi eğitim programlarının hazır-

lanmasında, sonra da akademik yaşamımda farklı düzey ve alanlardaki program geliştirme çalışmalarına önemli katkılar sağladı.

Fakültede 3. sınıfta iken Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü'nü seçtim. Kapısında Doç. Dr. Fatma Varış, Doç. Dr. Hıfzı Doğan ve Dr. Cevat Alkan yazan odaya daha sık uğramaya başladım. Çünkü bu odada Türkiye'de Program Geliştirme, Mesleki Teknik Eğitim ve Eğitim Teknolojisi alanlarının kurucuları vardı. Bizler bu değerli hocaların öğrencisi olma gururunu ve ayrıcalığını yaşadık ve yaşamaya da devam ediyoruz.

Fakülte birinci sınıftan itibaren Fatma Varış Hoca beni asistan olmaya yönlendirmişti. Hıfzı Hoca da bir sohbetimiz sırasında mesleki ve teknik eğitim alanında da çalışabileceğimi söylemişti. Mezun olunca, asistan olma koşulları “doktora yapmış olmak” şeklinde değiştirilmişti. Asistan olma düşüncemi erteleterek yüksek lisansa ve Maliye Bakanlığında eğitim uzmanı olarak çalışmaya başlamak zorunda kaldım. Yıllar sonra Maliye Bakanlığında çalışırken Leyla Küçükahmet Hoca beni telefonla arayarak, Fakültede Teknik Eğitim Bölümü'ne asistan alınacağını, Fatma Varış ve Hıfzı Doğan hocaların benim sınava başvurmamı istediklerini söyledi. Yabancı dil, genel test, bilim ve sözlü sınavlarını geçtikten sonra asistan oldum. Teknik Eğitim Bölümünde; Bölüm Başkanı Hıfzı Doğan, Eğitim Teknolojisi Anabilim Dalı Başkanı Cevat Alkan, Baş Asistan Alişan Hızal ve Uzman Ali Şahinkesen hocalar, ben de asistan... Hıfzı Hocanın ilk asistanı olma şansını yakalamıştım.

Hıfzı Hoca, lisansüstü eğitimimiz sırasında bize çeşitli ödevler verirdi. Bu ödevleri az sözcükle, sade bir dille, sakın bir ses tonuyla anlatırdı. Akif Ergin, Ali Şahinkesen ve ben dersten çıkıp ödev hakkında konuşmak için birimizin odasına giderdik. Konuşmamız sonunda ödevin kapsamlı olduğuna ve hocanın bize verdiği sürede bu ödevi yapamayacağımıza karar verirdik. Bu durumu hocaya anlatıp, ödevin kapsamını daraltmamız gerektiğini söylemek, öğrenci psikolojisiyle itiraz etmek için hocanın odasına giderdik. Hoca bizi nazik bir şekilde karşılar, oturmamızı söyler ve itirazlarımızı sıralarken bize birer çay söylerdi. Çaylarımızı içerken ödev hakkındaki tartışmayı sürdürür, sonunda memnun bir ifadeyle koridora çıkardık. Odaya döndüğümüzde, hocaya itiraz etmek için gittiğimiz ödevin kapsamını kendi açıklamalarımızla en az iki katına çıkardığımızı fark ederdik. Fakültede şubat tatillerinde ya da akşamları geç saatlere kadar bu ödevleri bitirmek için çalıştığımızı, ödevi teslim etmemize yarım saat kala Hıfzı Hocanın telefon ederek “Akif Hoca ben Bakanlıktayım, ödevi oraya getirir misin?” dediğini hatırlıyorum.

Hıfzı Hoca bizleri çok cesaretlendirir ve teşvik ederdi. Fakültede asistanlığa başladığım ilk gün Fatma Varış Hocayla birlikte Pedagojik Formasyon

Programı'nda bana, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini yürütme görevini vermişlerdi. Projelerde etkin görevler alır ve buradaki deneyimlerini bizlerle paylaşırdı. Bakanlıklarda ve çeşitli kurumlarda çok fazla görev üstlenir, fakültedeki derse yeti- semeyeceği zaman telefon ederek yerine derse girmemi isterdi. Bu uygulamalar beni zaman zaman zora soksa da hocanın verdiği pek çok dersi verebilmek için ön hazırlık yapardım. Bu da kendimi geliştirmemde önemli katkılar sağlamıştır.

Öğrencilik ve akademik yaşamımda hocanın kızdığına ya da sinirlendi- ğine sadece iki kez tanık oldum. İlk kez Dakka'ya gitmek istediğinde, Fakülte Kurulu'nda ücretli izin verilmeyince emekli olup gitmek zorunda kaldığı için çok kızmıştı. İkincisi ise genç bir hocayla arasında geçen diyalogdu. Bir gün hocanın odasında sınav sorularını hazırlarken, Amerika'da doktorasını yapmış hocalardan birisi Hıfzı Hocanın ziyaretine gelmişti. Ben izin istememe rağmen hoca kalma- mı ve soruları tamamlayacağımızı söyledi. Genç hoca ile Hıfzı Hocanın arasında daha önce geçen konu ve konuşmaların ne olduğunu bilmiyordum. Ben soruları hazırlamaya devam ederken genç hocanın üslubu ve cümleleri hocayı çok kız- dırmış olacak ki, Hıfzı Doğan genç hocaya kesin ve sert bir ses tonuyla "Sayın Hoca, ..." diye başlayan birkaç cümle kurdu. Ben hiçbir şey söylemeden odadan hızla çıktım. İkinci kez Hıfzı Hocanın nezaketini koruyarak karşısındakini "Sayın Hoca," diye hitap ederek uyardığını anladım.

Hocanın çalışma masasında genelde çok az kitap, kâğıt ve kalem bulunur- du. Ancak, kitap ve makale yazarken masası biraz dağınık olurdu. Masada ma- kas, fotokopiler, ince şeritler halinde kâğıtlara yazılmış notlar ve kitaplar olurdu. Hoca kısa bir sürede önündeki boş A4 teksir kâğıtlarına kısa notlar, açıklamalar yazar, şerit şeklindeki notları ve fotokopileri bir mantık sırasına dizerek sayfalarla yapıştırır, aralarına gerekli gördüğü bilgileri yazardı. Daha sonra bu taslağı dak- tiloda, daha sonraki yıllarda ise bilgisayarda yazmam için bana verirdi. Fakülte dergisinde çıkacak makalelerini, kitap taslaklarını benim okumamı isterdi. Gerek- li düzeltmeleri yapıp son kontrolü yapması ve onay vermesi için götürdüğümde "Hafize Hanım, siz yaptıysanız tamam" derdi. Matbaaya basılmak üzere gönder- memi isterdi. Hocanın bu davranışı beni hem onurlandırır hem de çok büyük bir sorumluluk yüklerdi.

Birlikte çalıştığı kişilerle akademik iş birliğinin yanı sıra sosyal ilişkilerinde de örnek davranışlar sergilerdi. Rahmetli eşi Şadiye Hanımla birlikte evlerinde ve Ayvalık'taki yazlıklarında, fakültedeki pek çok hocamızla birlikte bizleri de mi- safir etmişlerdir. Sağlığına çok dikkat eden ve yüzmeyi çok seven hocamızı yazın Ayvalık'ta, kışın Hoşdere Caddesi'nden Kızılay'a doğru yürürken görebilirsiniz.

Bu sırada hocanın mutlaka yeni bir proje tasarlama ya da yeni bir kitap yazmaya dönük beyin fırtınası yaptığından emin olabilirsiniz.

Hıfzı Hoca genelde eğitim bilimleri, özelde ise mesleki ve teknik eğitim alanına önemli katkılar sağladı. Pek çok bilim insanının yetişmesine de öncülük etmiştir. Eski adıyla Erkek Teknik ve Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunları başta olmak üzere farklı okullardan mezun olan kişilerin lisansüstü eğitim yapmaları için Cevat Alkan Hocayla birlikte yoğun çaba harcamıştır. Daha sonra bu gruba İlhan Akhun, Niyazi Karasar, Rahmetli Haydar Taymaz, Ali Şahinkesen gibi birçok değerli hocamız katıldı.

Hocamız Emekli Sandığı'nca emekli olarak isimlendirilmekte, ancak bana göre aktif çalışma yaşamına devam etmekte ve halen yoğun çalışma temposunu sürdürmektedir. Alana gönül vermiş, destek olmuş hocalarımızla birlikte, Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakanlar adı altında bir seri kitapla eğitim tarihine katkıları sunmaktadır.

“Hocaların hocası” olan Prof. Dr. Hıfzı Doğan hocama; öğrencisi, ilk asistanı, meslektaşı olmamdaki katkı ve desteklerinden dolayı çok şey borçluyum. İyi ki ailece, sizi ve ailenizi tanıma şansını yakalamışız. İyi ki varsınız. Daha uzun yıllar sağlık ve mutluluk içinde bizlerle bilgi ve deneyimlerinizi paylaşmanızı diliyorum.

H. Doğan'ın en son (2000 yılı) doktora tez danışmanlığını yaptığı Nuray Parlak Yılmaz'ın (hocanın yanındaki gözlüklü) doçentlik yemeğinde (2017)

SAYGIN BİR BİLİM İNSANI

Halil İbrahim KÖKÇÜ

İstanbul Aydın Üniversitesi Öğretim Görevlisi, Genel Koordinatör

Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu son sınıfta (1976-1977 öğretim yılında) dersimize geldiğinde hocamı tanıdım. Akademisyen olarak; kıyafeti, duruşu, mesleki bilgisi ve zarafeti ile beni çok etkiledi. Öğretmenlik ve yöneticilik yaptığım her görevde hocamı örnek aldım. Özgüvenimin gelişmesinde ve kariyer hedeflerimi belirlememde Hıfzı Hocamın bende emeği çok. Mesleki ve teknik eğitimin gelişmesinde, uluslararası projelerde, ülkemizin mesleki ve teknik eğitim sisteminin itibar kriterinin yükseltilmesinde, öğretim üyeliği ve rektör olarak çalıştığı üniversitelerde başarılı görevler yaptı. Saygın bir bilim insanı olarak adını, eğitim tarihine ve eğitim kurumlarının hafızalarına yazdırdı.

Bir gün telefonla görüştüğümüzde kendisini görev yaptığım İstanbul Aydın Üniversitesi'ne davet ettim. Sağ olsun üniversitemize geldiler. Hocamla okulun laboratuvar ve bölümlerini gezdik. Birlikte Eğitim Fakültesi Dekanımız Prof. Dr. Hamide Ertepinar'ın yanına gittik. Hamide Hocam, Hıfzı Hocama; "Haftada bir gününüzü bize ayırırsanız, bizim öğrencilerimiz de sizin engin bilgi ve tecrübelerinizden istifade ederler" dedi. Hıfzı Doğan Hocam severek görevi kabul etti. On yıldır Eğitim Fakültesi'nde derslerini, heyecan duyarak ve aksatmadan sürdürüyor. Ankaradan İstanbul'a her geldiğinde odama gelir, mesleki ve teknik eğitim ve yapılması gerekenler üzerine konuşuruz. Ortaokullarda fen ve teknoloji dersi okutulmaktadır. Bu dersi verecek öğretmenleri yetiştirmek amacıyla üniversitemizin Eğitim Fakültesi'nde, "Fen ve Teknoloji Öğretmenliği Ana Bilim Dalı" açabilmek için altyapı ve program çalışmalarını birlikte yürütmekteyiz.

Kendisiyle her zaman gurur duyduğum Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocama sağlıklı uzun ömürler diliyor, saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan ve Halil İbrahim Kökçü (Eylül, 2020)

TİCARET VE TURİZM LİSELERİNDE OSANOR PROJESİ

Hüseyin Edip USTA

Millî Eğitim Bakanlığı Ticaret Turizm Öğretim Emekli Genel Müdür Vekili

Mesleki ve teknik eğitim sistemimize yeni bakış açısı getiren Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitim (OSANOR) Projesi ile tanıştım Sayın Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ı... Projenin sahibi ve uygulama yöneticisi olarak, kapsama alınan okulların meslek öğretmenlerine özveriyle ulaşıyor, eğitim programlarının geliştirilip uygulanmasına yeni tekniklerle gidiliyor, ihtiyaçlara göre programlar geliştirilip uygulanıyordu. Bu cümleden olarak, proje kapsamına alınan ticaret ve turizm liselerinde de çalışmalar yürütülmüş ve olumlu sonuçlar alınmıştır.

Proje kapsamına alınan ticaret ve turizm liselerinde OSANOR Projesi sürecinde, merkezden yönlendirme yanında, bölgesel-yerel ihtiyaçlara göre program geliştirmeleri yapılabilmektedir. Bu çalışmalarda, merkezden gelen eğitim programlarını uygulayan öğretmenlerin alışkanlıklarını değiştirme ve program yapma-geliştirme becerilerini artırmada oldukça zorlandıkları gözlenmiştir. Ancak kendilerinin yaptıkları, geliştirdikleri programları uygulamaya başlayan öğretmenlerin çalışmalarından büyük keyif aldıklarını ifade etmelerinin yanı sıra, motivasyonlarının yükseldiği de görülmüştür.

Kapsama alınan ticaret ve turizm liselerinde, proje süresince otuzu aşkın ticaret, onu aşkın da turizm programı geliştirilmiştir. Elliye yakın; amaç-içerik, değerlendirme, yöntem, işlem ve bilgi yapıları hazırlanmıştır. Bunların içinde; Mesleki İngilizce, Ticari Matematik, Pazarlama ve Satış Teknikleri ile Otel İşletmeciliği ve Girişimcilik konularında hazırlanan bilgi yapıları kayda değerdir.

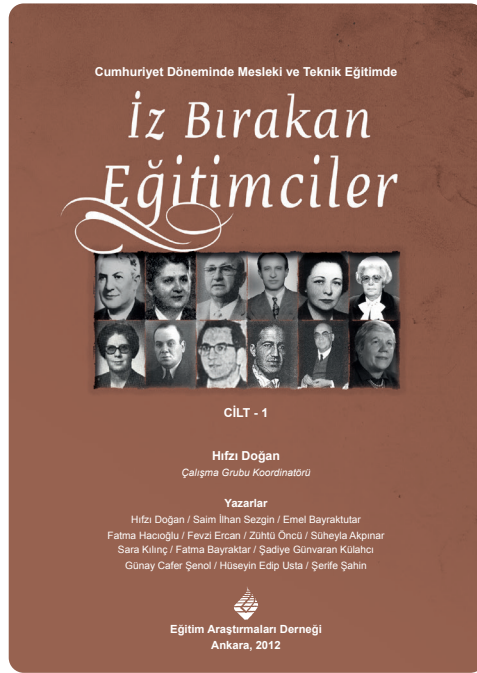
OSANOR Projesi'nin getirdiği yeniliklerden önde geleni, programlara esneklik getirilmesi ve çeşitlendirilmesidir ki, her zaman ihtiyaçlar doğrultusunda yerinde değiştirilebilir olmasıdır.

Bu proje, mesleki teknik eğitim sisteminde ileriye ve geleceğe yönelik yeni bir bakış getirmiştir.

Hıfzı Bey'in ticaret ve turizm alanına katkıları bununla sınırlı değildir. Mesleki ve teknik eğitime gönül vermiş bir grup eğitimciyi bir araya getirerek, hocanın koordinatörlüğünde yapılan çalışmalarla, "İz Bırakanlar" serisinden üç kitabın yayınlanmasına vesile olmuştur. 2010 yılında beni de telefonla arayarak, çalışma grubunda yer almamı sağlamıştır. Kız ve erkek teknik, ticaret ve turizm eğitimi için belgeleme niteliğinde olan bu kıymetli çalışmalara katıldım. İlk yayınlanan cildinde, alanımızda önemli gelişmelerde emeği geçen "Necip Demir" hakkında

yaptığım araştırmam yer aldı. Sağlık sorunlarım nedeniyle devam edemediğim bu çalışmaların başarılı bir şekilde devam ettiğini, mesleki ve teknik eğitim alanında kıymetli eserlerin ve çalışmaların yapıldığını gururla takip etmekteyim.

Kısaca diyebilirim ki; meslek eğitimine gönül veren, bu uğurda çalışmalar yapan, yapmakta olan, naif ve zarif tutum ve davranışlarıyla bizlere ufuklar açan, yol gösteren, eğitimin iş hayatı içinde yürütülmesinde daima öncülük eden bir üstattır Sayın Prof. Dr. Hıfzı Doğan...

SEVGİLİ DEDECİĞİM

Katia Elif DOĞAN

Okan Üniversitesi Reklamcılık ve Halkla İlişkiler Bölümü Mezunu

Hepimizin hayatında birden fazla, farklı toplumsal rollerimiz vardır. Biz de bu rollerin hepsinde başarılı olmak isteriz. Başarılı olmak için yaş kadar, tecrübe ve hayat tarzı da etkilidir. Dedeciğim, sen tüm rollerinde başarıyı elde etmişsin. Hâlâ da başarı elde etmeye devam ediyorsun. Siz, çok iyi bir profesör, eğitimci, öğretmen, yazar, eş, baba ve dedesiniz. Hepsinde de başarılısınız. Her sabah günün ilk ışıklarıyla uyanırsınız. Güne yürüyüş ve sağlıklı bir kahvaltıyla başlarsınız. Bu örnek alınacak bir davranış. Yılmadan, bahane üretmeden, bıkmadan ve en önemlisi de sevgi, istek ve azimle çalışıyorsunuz.

Her zaman ailemizde örnek alınan, örnek olarak gösterilen ve saygı duyulan birisiniz. Sizinle, hatırladığım pek çok anımız var. Her anıdan bilgileniyor, yeni şeyler öğreniyorum. Bu yazıda Ayvalık'ın, Cunda Adası'ndaki yazlığımızda geçen bazı güzel anıları anlatmak isterim.

Bir yaz tatilinde ailece Cunda Adası'ndaki yazlığa geldik. Hava çok güzeldi. Öğleden sonrası için plan yapmıştık. Cunda köy yolunda bir tepenin üstünde manastır var. Orayı görmek istedik. Manastıra giden yol dikenliydi. Çalılı, yokuşlu, topraklı ve orman yoluydu. Bu yolu tırmanmak maceralı oldu. Siz de bu büyük yaşınızla bizimle tırmandınız. Hatta bize yolu gösterdiniz. Etrafı ve tarihini anlatınız. Bu benim için çok güzel ve imrenilecek bir anıydı. Sadece Manastır'a değil, Cunda Köyü'ndeki Çatalca Tepe'ye de bizimle çıktınız.

Bir başka anım da Okan Üniversitesi son sınıfındayken bir bitirme projem vardı. Hoca, hazırladığım projemi kabul etmedi. Benim ve sınıftan birkaç kişinin daha okulu uzadı. Yaz tatilinde bir ay daha derslere gittik. Tam da bu sırada dedem yardımına koştu. Önce telefon ederek, daha sonra da yanına gittiğim yazlığında bana yardım etti. Bir eğitimci olarak, her türlü kaynaktan bilgi ve konu araştırmamda bana yardımcı oldu. Bu sayede daha hızlı ve güzel bir ödev hazırladım ve sundum. Çok teşekkür ederim dedeciğim. Benimle engin bilgilerinizi paylaşıp yardım ettiğiniz için.

Bu anılardan sadece iki tanesi... Daha onlarca anımız var. Hepsini de birbirinden özel ve değerli. İyi ki benim dedemsiniz. İyi ki varsınız.

Sizi çok ama çok seven ve sizinle gurur duyan torununuz...

Hıfzı Doğan, torunları Katia Elif, Berkhan ve anneleri Inna ile Manastır yolunda, (Cunda Adası, 2015)

DENEYİMLİ PROJECİ

Dr. Mehmet Ali IŞIKSOLUĞU

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

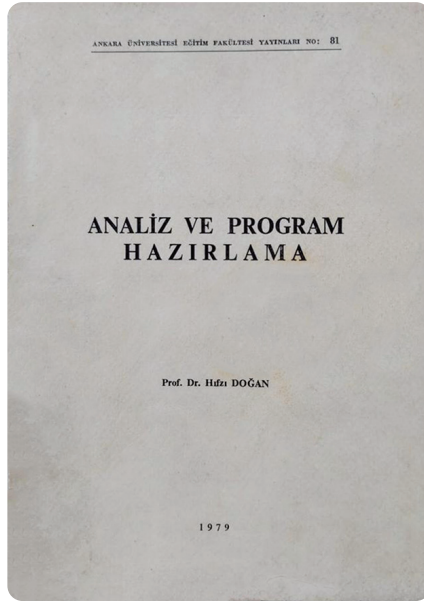
Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hoca, 1940'ların ikinci yarısında Erkek Sanat Enstitüsü'nden, daha sonra da Erkek Teknik Öğretmen Okulu Motor Bölümü'nden mezun olmuş (1952), sonra da öğretmenlik ve üniversitelerde öğretim üyeliği ve emeklilik yılları... Ben Hıfzı Doğan Hocayı, Erkek Teknik Öğretim kesiminde uygulanan projeler döneminde, özellikle ilki olan Spring Garden Institute (SGI) Projesi'nin, (Ankara) Motor Sanat Enstitüsü ile Motor Tekniker Okulu'nun kuruluş ve eğitim döneminde tanıdım. SGI, ABD'de, Philadelphia (Pennsylvania-USA) kentinde, yeni bir teknoloji ve uygulama anlayışıyla motorlu araçlar eğitimi yapan, bizdeki sanat enstitüleri gibi bir öğretim kurumu idi. Türkiye'de, 1940'larda enstitü bünyelerinde açılmaya başlanan motor şubeleri, kamu ve piyasanın ihtiyaç duyduğu motorlu taşıt tamir ve bakım ihtiyacını karşılamaktan uzaktı. Yeni proje ile İzmir, Ankara ve Adana'da ikişer yıllık motor sanat enstitüleri ile motor tekniker okulları açıldı. Öğretmenler eğitilip, atelye donanımları yenilendi. Ders notları hazırlanıp, yeni bilgi ve teknolojiler aktarıldı. Proje, ilk önce İzmir'de başlatıldı (1954). Amerikalı uzmanlar grubuyla motorcu öğretmenler eğitilip dokümanlar hazırlandı. 1957-58 öğretim yılında Ankara'da da açılıp Amerikalı uzmanlar grubu da Ankara'ya taşındı. Hıfzı Hoca İzmir'de belirtilen oluşumun içinde bulunduktan sonra Ankara'ya gelip projede uzman olarak çalışmaya başladı. Ben de 1958-59 öğretim yılında Motor Bölümü'nden mezun olduğumda, Motor Sanat Enstitüsü'ne atanarak sistem içinde yer aldım. Doğan Hoca, Amerikalı uzmanlar grubu ile Bakanlık okul yönetimleri arasındaki temasların arızasız yürütmesinde, projenin başarılı şekilde uygulanmasında önemli rol oynadı. Ben 1963 yılında yönetimde görev aldıktan sonra, Doğan, yüksek Lisans yapmak üzere Amerika'ya gitti.

H. Doğan Hocanın, "Türk Ekibi Sorumlusu" olarak görev aldığı projelerden biri de MEB ile American Vocational Education (AVA) grubunun ortaklaşa yürüttüğü Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi idi. Projenin amacı mesleki teknik eğitimi geliştirmek olmakla birlikte, görünürde, üzerinde "satılmaz, çoğaltılamaz" damgası bulunan bazı kitapların tercümesinden öteye, kalıcı gelişmeler sağlanamadı.

Doğan Hocanın görev aldığı önemli bir proje de, "Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi" (OSANOR) idi. Projenin amacı; okul-sanayi iş birliğini güçlendirerek, istihdam kesiminin MTE sorunlarının çözümüne katılımını sağlayacak

bir sistem geliştirmek, genç ve yetişkinlerin mesleki eğitimlerini güncelleyip iş yaşamının talep ettiği insan kaynaklarının karşılanmasını sağlamaktı. Projenin yürütme sorumluluğu, o dönemde AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyesi olan Prof. Dr. İlhan Akhun ile Prof. Dr. Hıfzı Doğan'da idi. Proje, 1978-1986 yılları arasında, 23 meslek okulu ile 100'den fazla sanayi kuruluşunda uygulandı. Doğan Hoca proje ile ilgili değerlendirme makaleleri yayınladı.

Doğan Hoca'nın, yurt içi ve yurt dışı görevleri, çalışma ve yayınları hayli yekûn tutuyor. Tümünü değerlendirmek için ayrı bir çalışma yapılması gerekiyor. Uzun ömür, sağlıklı çalışmalar dileği ile...

Hıfzı Doğan'ın değerli kitaplarından ikisi

KURAMSAL BİLGİYİ UYGULAMAYA DÖNÜŞTÜREN MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMCİ

Dr. Mehmet KURT

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü'ne 1986 yılında öğrenci olarak başladım. Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri adlı dersi Rahmetli Cevat Alkan Hocamızdan alıyorduk. Derste hocamızı dinlemekten keyif ve zevk almamıza rağmen, dersten çıktıktan sonra anlatılanların çoğu aklımızda kalmıyordu. Birinci sınıfta okurken, aldığımız derslerin hocaları hakkında üst sınıflardan bilgi almaya çalışırdık. Derste izlediğimiz kitabın yazarlarını bize **mağşerin üç atlısı** olarak tanıtmışlardı. Hıfzı Doğan Hocanın fakültemizin hocası olduğunu, ancak bir proje için Bangladeş'te, İlhan Sezgin Hocanın da Gazi Üniversitesi'nde olduğunu öğrenmiştim. Kendimce biraz korkudan mıdır nedir, bir nebze rahatlamıştım. İlerleyen zamanda hocalarımızın alanlarında öncü, birikimli ve deneyimli olduklarını öğrendikçe, neden mağşerin üç atlısı olarak anıldıklarını anlamaya başlamıştım.

Lisans eğitiminin sonunda, her üniversite öğrencisinin yaşadığı kaygıları ben de yaşıyordum. Bir yandan yüksek lisans yapmak, bir yandan da aile ve çevrem beklentisi arttığı için bir işte çalışmak istiyordum. Cevat Alkan Hoca, Hıfzı Doğan Hocanın Türkiye'ye döndüğünü, GAP Projesi yürütücülerinden biri olduğunu, verdiği adres ve tarihte benim Hıfzı Hocayı bulmamı istedi. Konya Yolu üzerinde çok katlı bir binada TÜSTAŞ hizmet vermekteydi. En üst katına çıktım. Heyecanlıydım. Bu ilk iş görüşmem ve ilk kez Hıfzı Doğan Hoca ile tanışmam olacaktı. Beni iyi karşılamıştı. Çok kibar ve beyefendi birisiydi. Bu beni çok etkilemişti. Üniversite'de tanıdığım hocalara pek benzemiyordu. Sohbet ettikçe, bana bilgimi yoklayacak sorular soracağını beklerken, bir proje sürecinin değişik aşamalarında ortaya konulabilecek becerilerimi yokluyordu. Bilgim vardı. Ama hiç becerim, deneyimim yoktu. Yüksek lisansa başladığım yıl Hıfzı Hoca da fakülteye dönmüştü. Aldığım derslerde Hıfzı Hocayı diğer hocalarımızdan ayıran temel bir özelliğini fark ettim. "Süreçten çok ürüne" daha fazla önem verirdi. Hıfzı Hocamın bu özelliğinin eğitime ve diğer sektörlere yönelik iş yapma anlayışımın değişmesinde büyük etkisi olduğunu söyleyebilirim.

Bir sonraki yıl anabilim dalında asistan olarak işe başladım. Hıfzı Hocayı daha yakından tanımaya başlamıştım. Ast-üst ilişkilerinde, başka bir hocamızın odasına biraz çekinerek giderdik. Hıfzı Hocada bu duyguyu hiç yaşamadım. Her zaman beyefendi bir hocaydı. Bizi öyle karşılardı. Fakültemizde asistanların hemen hepsi şark hizmeti anlayışı gibi arka bloktaki odalarda otururlardı. Hıfzı Hoca hiç üşenmeden arka bloktaki odalarımıza gelir, sohbet ederdi. Cevat Alkan Hocadan sonra bölüm başkanımız olduğunda da bu durum hiç değişmedi.

Yazdığı makale gibi el yazılarını genelde bilgisayarda temize çekmem için bana getirirdi. Paragraflara yeni eklemeler yapacağı zaman, ilk okuma fişleri gibi kağıtlara düşüncelerini yazıp sayfaların kenarlarına yapıştırır, cümleler arasında ok işaretleriyle eklemeler, birleştirmeler yapar, adeta sözcüklerle oynardı. Doktora eğitimi sırasında da Hıfzı Hocamdan bir ders almıştım. Ders ödevi olarak, cumhuriyetimizin kuruluşundan planlı kalkınma dönemlerine kadar eğitim sistemimizde kuram uygulama ilişkilerini değerlendiren bir derleme çalışması hazırlamıştım. Hıfzı Hocam konuyu çok beğenmiş, mutlaka yayına dönüştürülmesini istemişti. Ödevim üzerinde birçok eklemeler-çıkarmalar yapmış benden daha fazla çalışmıştı. Kuramı göz ardı etmezdi ama uygulama yönü hep ağır basardı. Kuramsal bilgiyi uygulamaya dönüştüren en iyi mesleki-teknik eğitimciydi.

Hıfzı Hocamızın araba kullandığına hiç tanık olmadım. Ankara Metrosu daha hizmete girmemişti. Fakülteye ulaşmak için genelde Bahçeli-Dikimevi arasında çalışan körüklü otobüslere Kızılay Durağından binerdim. Sabahları hocamızın, Mithat Paşa Caddesi ile Kolej Durağı arasında hep yürüdüğüne tanık olurum. Bir gün dayanamayıp; “Hocam Kocatepe Camisi’ne yakın bir yerde mi oturuyorsunuz? Sabahları genelde fakülteye yürüyerek geldiğinizi görüyorum” demiştim. Hıfzı Hocam gülümseyerek, Çankaya tarafında oturduğunu, Kızılay’a kadar otobüsle geldiğini ancak Kızılay Durağında yolcu yoğunluğu olduğundan genelde yürümeyi tercih ettiğini söylemişti. Hocamızın sağlıklı yaşamasının arkasında yürüme aşkının olduğunu hep düşünürüm.

Hıfzı Hocam, kurum dışında birçok projede görev alan hocalarımızın başında gelirdi. Emekli oluncaya dek fakülte dışında olacağı zaman önceden hep bilgi verirdi. Hatta çoğu zaman boş kâğıda imza atarak bana bırakırdı. Çekmecemde her zaman yedekte dururdu. Bazen takılırdım, bir gün tüm mal varlığınızın, servetinizin tek mirasçısı ve sahibi olabilirim, bana bu kadar itimat etmeyin diye.

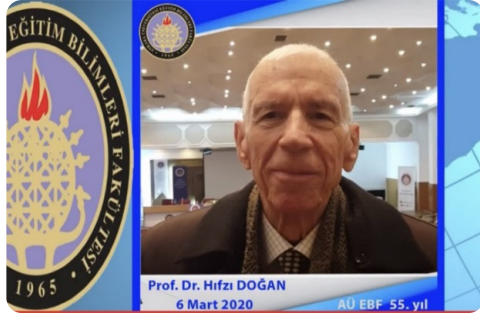
Hocam, bana duyduğunuz güvenden dolayı size minnettarım. Öğrenciniz olduğum için de çok mutluyum. Akademik alanda bende kalan mirasınızı öğrencilerime taşımaktan gurur duyacağım.

EĞİTİMDE CUMHURİYET ÇINARI

Prof. Dr. Mehmet KÜLAHCI

**Teknik Öğretmen, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Teknik Eğitim
Fakültesi Emekli Dekanı**

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin, 6 Mart 2020 günü kutlanan 55. kuruluş yıl dönümü töreninde hocam Prof. Dr. Hıfzı Doğan ile birlikteydim. "Eğitim Çınarları Paneli" konuşmacıları arasında konuşan Doğan'ı heyecanla izledim. Yılların birikimini imbikten damıtarak aktaran hocamın öğrencisi olmanın gururunu bir kez daha yaşadım.

Anadolu'da yetişen tarihî çınar ve ceviz ağaçları koruma altındadır. Buna karşın bu ağaçların sayıları her geçen gün azalmaktadır. Özellikle kent merkezlerimizdeki çınarlar bilinçsiz yöneticilerin marifeti ile yok edilmektedir.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan, 1972 yılında Ankara Üniversitesi'ne katıldı. ABD'nin saygın bir eğitim kurumunda (Ivy League) doktora öğrenimini tamamladı. 1967 yılında Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda öğretmenim oldu. Eğitim ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin hafife alındığı, derslerin konferans salonunda toplu yapıldığı bir dönemde, hocamın derslerine ilgi ile katıldım. Kendisinden feyz aldım. Sakin, kararlı ve problem çözme odaklı bir teknik öğretmendi. Mesleki teknik eğitimin her alanında araştırma ve yayınları bulunan bir çınardı. Mesleki yaşamının 17 yılı yurt dışında olmak üzere, yaklaşık 60 yıl eğitime hizmet etti. Yüzlerce teknik öğretmen ve eğitim bilimleri uzmanı yetiştirdi. Prof. Doğan, teknoloji okuryazarlığı ve iyi bir planlama ile eğitim sorununun çözülebileceğine inanır.

Hocam Prof. Dr. Hıfzı Doğan, bir eğitim çınarı olarak üretmeye devam ediyor. Şimdilerde 'Teknoloji Eğitimi Öğretmeni' programını yeniden yaşama geçirmek için çalışıyor. Çınar ağacı suyu sever ve ondan beslenir. Hıfzı Hocam, Ayvalık'ın Alibey (Cunda) Adası'nda, eleştiriden uzak, üretmeye ve çalışmaya devam ediyor. Hem onun öğrencisi hem de aynı kurumda birlikte çalışmanın onurunu ve gururunu yaşıyorum. Kendisini her zaman şükranla anıyorum.

LİDERLİK ALANINDA ÇALIŞMAMA ÖNDERLİK EDEN HOCAM

Mustafa ÖZTÜRK

İstanbul Avcılar Bilim ve Sanat Merkezi Müdür Yardımcısı, İstanbul Okan Üniversitesi Doktora Öğrencisi

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunuyum. İngilizce öğretmeni ve yönetici olarak görev yapmaktayım. İstanbul Aydın Üniversitesi'nde, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programını tamamladım. Sayın Prof. Dr. Hıfzı Doğan, tez danışmanım oldu. "İlkokul Müdürlerinin Yenilik Yönetimi Yeterliklerine İlişkin Öğretmen Algıları: İstanbul İli Avcılar İlçesi Örneği" isimli yüksek lisans tezimi, hocamın önderliğinde hazırladım. Yüksek lisans eğitimi sürecinde, liderlik alanında çalışabilmeme imkân sağlayan hocamın, araştırma yaparken engin bilgi ve tecrübelerinden istifade ettim. İlgi ve desteğini her zaman hissettim.

"Eğitim, yaşamda karşılaşılan problemleri çözebilme sanatı" olduğu ifadesini vurgulayarak bizi motive eden ve yaşam boyu öğrenme kavramı bağlamında çok iyi bir rol model olduğunu düşündüğüm Saygıdeğer Hocama teşekkür ederim. Akademik çalışmalarda, bilimsel anlamda sonsuz destekleri olan, aynı zamanda bize ilham veren değerli Hocama sonsuz sevgi ve saygılarımı sunmak isterim.

Hıfzı Hocam ve Yeşim Kuyumcu ile ICES-UEBK 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde (Antalya, 21 Nisan 2017)

DANIŞMAN, KOÇ VE MENTOR BİR EĞİTİMCİ

Dr. M. Naci ÇUHACI

Yönetim Danışmanı, Koç, Eğitimci Şirket Genel Müdürü

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde 1982 yılında lisans tamamlama programında Teknoloji Eğitimi aldığım, daha sonraları da yüksek lisans ve doktora öğrenimlerimde de hocam olan Prof. Dr. Hıfzı Doğan hakkında yazmanın ne kadar güç olduğunu biliyorum.

Lisans tamamlama programında derslere katılım zorunlu değildi. Bir gün hocam; "Naci Bey, Adana'da Merkez Endüstri Meslek Lisesi'nde bir haftalık seminerim olacak. Katılırsan senin için faydalı olur." dediğinde soluğu Adana'da aldım. Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitimi Projesi (OSANOR) kapsamında her gün derslerine katıldım. Hocamı hayranlıkla dinlediğimi hatırlarım.

Belli bir konu hakkında bilgi sahibi mi olmak istiyorsunuz?

Farkındalığınızın gelişmesini mi istiyorsunuz?

Girişimciliğin ne olduğunu mu öğrenmek istiyorsunuz?

Farklı bakış açıları kazanmak ve becerilerinizi geliştirmek mi istiyorsunuz?

Kariyer rotanızı belirlemek ve ilerletmek için daha akıllıca davranmak mı istiyorsunuz?

O zaman; eğitimci, danışman, koç ve mentor Hıfzı Doğan'a başvurmalısınız!

Gazi Üniversitesi'nde 1996 yılında doktora başladığım sıralar bir gün hoca bana; "Naci Bey, doktora bittikten sonra ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sormuştu. Ben de "Hocam, Hava Kuvvetleri'nden emekli olup üniversitede akademisyen olmak istiyorum." dediğimde; "Naci Bey, şimdi askersin. Sonra akademisyen olarak yine memur olacaksın. Geleceğin eğilimi insan kaynakları üzerine. Emekli ol, danışmanlık şirketi kuralım." demesiyle 1998 yılında emekli oldum. Kapısını çaldığımda, "Önce Ankara'da kaç tane eğitim ve danışmanlık şirketi olduğunu araştır bakalım" dedi. Özel sektörde ilk defa pazar analizi, rekabet analizi ve kıyaslama uygulamalarının içerisinde buldum kendimi. 1998 yılında Ahlatlıbel Telekom tesislerine, Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne birlikte birkaç kez gittik. Yöneticilere fiber optik kablolar üzerinden video konferans yoluyla uzaktan eğitim verebilmenin imkân ve kolaylıklarını anlatmaya çalıştık. Hocam o yıllarda bugünü görmüştü.

Birbirimizden, 1982 yılından günümüze kadar hiç kopmadık, Zaman zaman ofisime geldi. Aydınlanmam konusunda emeklerini hiç esirgemedi. Sürekli olarak

Cunda'daki mütevazı yazlığına davet etti. Kısa soluklu da olsa iki kez ziyaret ederek hatırlarını aldım.

Nevşehir İli Gülşehir İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı yirmi okul müdürünün katıldığı “Eğitim Anlayışına Yenilikçi Bakış Kazandırma” konulu 2014 yılındaki beş günlük eğitim faaliyetine ilk iki gün katılarak okul müdürlerini ve beni onore etti.

22 yıldır sunmuş olduğum hizmetlerle yüzden fazla kuruluşu ve binlerce kişiyi “Sürekli Gelişim” kavramına taşımışsam, bu başarı Hıfzı Hocamın el vermesiyle olmuştur.

*Hocamla Cunda Adası'ndaki yazlığında
(11 Haziran 2017)*

MESLEK HAYATIMA YÖN VEREN ÖĞRETMENİM

Necle Fatma TOPALOĞLU

MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Eğitim Ortamlarının ve Öğrenme Süreçlerinin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı, Uzman Öğretmen

Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ı, 1993-2003 tarihleri arası Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünce, çekirdek ekipte görevlendirildiğim METGE Projesi ile tanıdım. Eğitim bilimleri duayeni olarak kariyeri kabarık olan Sayın Öğretmenimin ilk anda dikkatimi çeken özelliği, mütevazı oluşuydu. Öğretmenlik eğitimim ve staj-yer öğretmenliğimden sonra; İhtiyaç Belirleme, Program Hazırlama, Modül Yazma, Müdür ve Öğretmen Eğitimleri, Program Değerlendirmesi, Toplantılar ve Sunular ve daha birçok faaliyetin olduğu proje çalışmaları, gelişmemde önemli katkı sağladı. Öğretmenimiz, çalışmalarımız boyunca kazandığımız bilgi ve becerileri paylaşmamızın önemini kavratmış. Prof. Dr. Hıfzı Doğan, mesleki ve teknik eğitime çok emek veren, hâlâ çabalayan, her zaman insana yatırımdan yana olduğunu her platformda dile getirerek, değerlendirilmemiz için çaba sarf eden bir akademisyendir. Ekip çalışmasının önemini kavratmış, çalışmalarda 'şöyle yapacaksınız' diye yönlendirmemiştir. Önce eğitim sonra örneklerle ufukumuzu açıp, yaptığımız çalışmaları sorgulayarak kendi yaptıklarımızı savunmayı, hataları kabul etmeyi, düzeltmeyi, sakinliği ile öğretmiştir. Kısacası; aldığı eğitimleri ve kazandığı becerileri, söylediklerini yaşamına geçirmiş, asla kalp kırmadan gereken otoriteyi sağlamıştır. Mesleki ve teknik eğitimin önemini yitirdiği 90'lı yıllarda projenin sağlıklı yürütülmesi, örgün ve yaygın eğitim okullarımızın tercih edilen olmasında katkısı büyük olmuştur. Genel Müdürlüğümüz ve proje ekibi ile kız teknik öğretim okullarında yönetici ve öğretmenlerin kendine güvenini sağlayarak, başarılı çalışmalar yapmalarının önünü açmış, fark edilmeleri için destek olmuştur.

Mesleki ve Teknik Eğitim Platformu'nda paylaşımlarından halen yararlandığım Sayın Öğretmenim, sayenizde artık sıradan bir öğretmen değilim. İyi ki varsınız...

Teknoloji Eğitim Semineri (1993)

METGE Projesi çalışmalarının, Millî Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz ve Müsteşar Bener Cordan'a sunumu (1994)

EĞİTİME ADANMIŞ DURU BİR HAYAT

Nihal BOLKOL

***İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu BİL Meslek Yüksekokulu Moda
Tasarım Bölüm Başkanı, Öğretim Görevlisi***

Hayatı eğitim, eğitim, eğitim... Onun önemli özelliği sakinliği. Yürüyüşü ve konuşmalarında her zaman sakin. Ses tonu ile düzgün işleyen bir duvar saati gibi.

Kendilerini 1978 yılında İzmir Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisesi'nde müdürlere verilen bir seminerde, OSANOR Projesi'nin açıklamalarını yaparken tanıdım.

Hıfzı Doğan Hocamız, MEB'de Daire Başkanlığı görevimi sürdürürken, yürütülmekte olan METGE Projesi'nde danışmanımızdı. Çalışmalarımızda bizleri hep yüreklendirmiştir.

Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi'nin temelinin atılmasında ve yürütülmesinde katkısı çok büyük oldu.

Toplantılarda, üstlendiği projelerin getirdiği değişimin hayata geçirilmesinde yaşanılacak gerçekleri ve zorlukları, karşısındaki kim olursa olsun sakin ses tonuyla nakleder, düzeyli tartışmaların örneklerini verirdi.

İnsana güven veren, mütevazı duruşu ile eğitim camiamızın yaşayan ayaklı kütüphanesidir.

Her projesinin, sistem ve süreçler açısından ölçülebilir olmasına dikkat ederdi. Sonuç odaklı çalışır, zamanı isabetli olarak kullanırdı.

Üniversitemizin Eğitim Fakültesi'nde yüksek lisans dersini vermek için her hafta Ankaradan gelirdi. Dersine hazırlıklı girerdi. Bir gün önceden gelerek hazırlığını yaptığını biliyorum. Her hafta uğradığında yeni bir konuya parmak basmış olarak geliştirme çalışmalarından söz etmişlerdir.

Dersine girmeden önce sabah kahvesini içerken daima teşvik edici sözler söyler, geçmiş yazmam konusunda hep ısrar ederdi.

-Türk Eğitim sistemine yaptığı katkısına,

-Yaratıcı projelerdeki başarılı işleyiş ve duruşuna,

-Analiz ve Program konularındaki duru-temiz ve yararlı çalışmalarına,

-Basılı ortaya koyduğu yayınlarına,

-Örnek alınacak birçok yönünün yanı sıra ortaya koyduğu özveri ve sabır gibi birçok erdeminden dolayı Üniversitemiz adına kendilerine şükranlarımı sunuyorum.

TÜRKİYE'DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN HAFIZASI

Dr. Ruhi KILIÇ

Ankara Sanayi Odası Sürekli Eğitim Merkezi Müdürü

Prof. Dr. Sayın Hıfzı Doğan'la, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde doktora danışmanım olarak yakın çalışma şansım oldu. Hocamda gözlemlediğim önemli özelliklerinden biri, bilimsel çalışma disiplininin ödün vermeden sakın bir çalışma yapmasıdır. Her konuda iyi bir dinleyicidir. Detaylı araştırır. Sorun ve çözüm önerilerini bilimsel bir sistematığa oturtur. Mutlaka yazılı olarak izah eder. Bilimsel düşüncelerinde analitik düşünceden ödün vermez. Kendini yeniler, gelişime açıktır. Seminerlerinde, lisansüstü derslerinde her zaman farklı bakış açıları geliştirmeye çalışır. Olayların, olguların farklı yönlerini ortaya çıkarmaya özen gösterir. Diğer önemli özellikleri de kolay kızmayan, adeta sinirleri alınmış, güven veren bir sakın güç olmasıdır.

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin hafızasıdır. Özellikle mesleki ve teknik eğitimin ülke kalkınmasında önemli bir işlev gördüğü ve başarılarla dolu yılları olan altmışlı ve yetmişli yıllarda önemli bilimsel çalışmalar yapmıştır. Bu yıllarda bilimsel çalışmaların kuramsal yönünü ortaya koymakla kalmadı, bizzat teknisyen bir uygulamacı gibi her çalışmanın içinde görev aldı. Pratiğini geliştirdi. Her öğretmen, öğrenci, idareci ile Millî Eğitim Bakanlığımız yöneticileri arasında iyi bir iletişim sağlamıştır. Sorunları büyütmeyip, hep çözümünden yana olmuş, bu yönüyle de mesleki ve teknik eğitimle ilgilenen bütün tarafların, yani eğitimci, işveren, aileler, öğrencilerin güvenini kazanmıştır.

Hocamız, mesleki ve teknik eğitimin kurumsallaşması ve bilimsel alt yapısının oluşturulmasında önemli isimlerden biri. Onun sayesinde mesleki ve teknik eğitimde pek çok bilimsel eser, araştırma ve kitap yayınlanmış, bilim insanları yetişmiştir. Mesleki ve teknik eğitimin ihtiyaçlarını saptama, programlarını geliştirme, atelye ve laboratuvar organizasyonu alanlarındaki yayınları, **temel eser** niteliğindedir. Uluslararası projeler, bilimsel çalışmalar ve bilim insanı yetiştirme gibi konularda, referans alınan marka bir isim...

Mesleki eğitimde uzun yıllardır konuşulan okul-sanayi iş birliğinin fikir babası ve uygulayıcısıdır. Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitimi Projesi'nde (OSANOR), 23 meslek okulu ve yüzden fazla sanayi kuruluşu uygulamada yer almıştır. Bu proje, bugünkü okul-sanayi ortaklaşa eğitimi için alt yapıyı oluşturmuştur.

Hıfzı Hocamın diğer bir özelliği de sağlıklı yaşama dikkat etmesidir. Her zaman yediğine, içtiğine, giyimine, kuşamına dikkat eder. Yürümeyi sever. İnce uzun atletik yapısı, beyaz saçları, elinde çantası ile hastasını tedavi etmeye gelmiş bilge bir doktor havası bende kalan silüetidir. İnsan kendini onun yanında güven ve huzur içinde hisseder.

Kıymetli Hocama Allah'tan sağlık, huzur ve hayırlı bir ömür diliyorum.

TANIDIĞIM GÜNDEN BERİ REHBER OLARAK GÖRDÜĞÜM BİR İNSAN

Sadık LİV

İzmir Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisesi Emekli Müdürü

Hıfzı Doğan Hocam, eğitimimizle ilgili daima arayışlar içinde olan, eğitim-öğretim-üretim yönüyle, yenilikçi buluş ve düşüncelerini uygulamaya geçirmeye çalışan ve bizlere yol gösteren bir eğitim bilimcidir. Okul-Sanayi İş Birliği Projesi'ni uygularken daima sakin duruşu ve anlatımı ile dikkat çekmiştir. Hiçbir zaman dayatmacı olmamıştır. Konuların çözümünde hep 'yapalım' sözcüğünü kullanarak, hitap ettiği toplumun itimadını kazanmıştır. İnsanları incitmeyecek kadar iyi bir kalbe sahip olması, hocamızın en belirgin özelliğidir.

Yeri gelmişken, Hıfzı Doğan hocamızın önderliğinde, İzmir Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisemizde, kısa adı OSANOR olan Okul-Sanayi İş Birliği Projesi ile yapılanlardan kısaca bahsetmeliyim:

- Okulumuzda Sınıf Geçme yerine, Ders Geçme ve Kredi Sistemi uygulandı. Ders Geçme ve Kredi Sistemi, öğrencilerimizi rahatlatmış. Öğrencilerimizin bir kısmı başarısız oldukları matematik, fizik, mekanik gibi teorik bir dersin kredisini kadar, başka ders seçtiler. Seçtikleri ders veya derslerden kredisini tamamlayanlara sınıf geçme imkânı tanındı.
- İzmir Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisemiz, on iki ay eğitime açık tutuldu. Yaz ayları, "Yaz Okulu" adıyla, eğitim ve öğretim için kullanıldı. Yaz okuluna devam eden öğrencilerimiz üç yıllık lisemizi, iki buçuk yılda bitirdiler.
- Genel lise mezunlarına, lisemiz kapılarını açtı. Genel lise mezunları, matematik, fizik, kimya ve kültür derslerinden muaf tutuldu. Bu öğrencilere, endüstri meslek lisesi öğrencilerine kaç saat teknik bilgi ve beceri dersi verilmişse, o derslerin kredileri toplamı kadar atelyelerde meslek eğitimi verildi. Böylelikle genel lise mezunlarına, endüstri meslek lisesi diploması alma hakkı sağlandı. Elleri iki diploma olan genel lise mezunlarının iş bulma şansları arttı.
- **Okul-Sanayi Koordinatörü** olarak görev yapan öğretmenlerimizin, İş ve İşçi Bulma Kurumu gibi bir görevleri de vardı. Mezun öğrencilerimiz iş bulmak için okul-sanayi koordinatörü olan öğretmenlerimize veya bağlı bulunduğu müdür yardımcımıza baş vurarak işe yerleştirildiler.
- Uygulanan OSANOR Projesi ile okulumuzun öğretmenleri daha çok araştırmaya veya kariyer yapmaya yönlendirildi. Öğretmenlerimiz,

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin yüksek lisans programlarına kaydoldular. OSANOR Projesi'nin hem yürütücüsü hem de Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin öğretim üyesi olan Prof. Dr. Hıfzı Doğan hocamızın bu programa da katkılarının çok büyük olduğunu belirtmeliyim.

- İstekli ve başarılı öğretmenlerimiz; kitap yazma, ders notları hazırlama, konu işleme gibi konularda seminerler aldılar. Bu çerçevede, Meslek Matematiği, Mesleki Türkçe, Mesleki İngilizce gibi ders kitapları veya ders notları hazırladılar.

İnsanoğlu gelip geçicidir. Ama bıraktığı eserler kalıcıdır. Hocamızın mesleki ve teknik eğitim alanındaki başarılı çalışmaları daima anılacaktır. Nice faydalı çalışmalara imza atacağına inandığım Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocama uzun ve sağlıklı ömür diliyorum ve saygılarımı sunuyorum.

MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİM ALANINDA SEÇKİN EĞİTİMCİ

Prof. Dr. Saim İlhan SEZGİN

Gazi Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi

Hıfzı Doğan ile ilk tanışmam 1960'lı yılların ilk yarısında, Millî Eğitim Bakanlığı'nın Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nda teknik öğretmenler için düzenlediği hizmet içi eğitim kursunda oldu. Eğitime katıldığım dönemde, Çorum Endüstri Meslek Lisesi'nde atelye ve meslek dersleri öğretmeni olarak görev yapıyordum. Kursun konusu, İş Analizi ve Mesleki Öğretim idi. Hıfzı Doğan, kursun hem yöneticisi hem de hocasıydı. Kursun sonunda; meslek öğretimi içeriğinin, bireyin yapacağı işin öğretim analizinden çıkarılması gerektiğini kavradım. Hıfzı Doğan Amerika Birleşik Devletleri'nde lisansüstü eğitimini tamamlayarak Türkiye'ye yeni dönmüştü. Kurs sürecinde öğretici-kursiyer ilişkisinden çok etkilendiğimi ifade etmek isterim. Teknik Öğretmen Okulu'nda öğrenci olduğum yıllarda, bir yabancı dili etkili olarak kullanabilmeyi ve yurt dışında lisansüstü eğitim yapmayı arzu ediyordum. Teknik Öğretmen Okulu'ndaki yabancı dil eğitimini yeterli görmüyordum. Kısa kurs süreci sonunda Hıfzı Doğan benim için bir rol modeli oldu. Hedefimi, ileriki yıllarda kazandığım burs ile gerçekleştirme imkânını buldum.

ABD'de lisansüstü eğitimimi tamamlayarak 1967 yılında yurda döndüm. Millî Eğitim Bakanlığı'nca Ders Aletleri Yapım Merkezi'nde teknik öğretmen olarak görevlendirildim. Millî Eğitim Bakanlığı ile ABD'nin birlikte desteklediği AVA Projesi başlangıç aşamasında bulunuyordu. Proje, mesleki ve teknik okullar ile bu okullara öğretmen yetiştiren okulları geliştirmeyi amaçlıyordu. Projede yarı zamanlı görev yapan Fevzi Ercan aracılığıyla Hıfzı Doğan ile tanıştım. Hıfzı Doğan beni mülakata çağırdı. Mülakatta özgeçmişimi kısaca tanıttım. Bana yöneltilen soruları cevaplandırıdım. Hıfzı Doğan projede Millî Eğitim Bakanlığı'nı temsilen eş yönetici olarak görevli idi. Hıfzı Doğan, projede beni program geliştirme biriminde eş uzman olarak görevlendirmeyi düşündüğünü, kabul eder isem AVA Projesi yöneticisi ile tanıştıracakını ifade etti. Proje yöneticisi Prof. Dr. Bartel ile kısa bir görüşmem oldu. Projede eş uzman olarak görevlendirilme süreçleri tamamlanarak, 1967 yılında program geliştirme biriminde eş uzman olarak görev yapmaya başladım. Bu aşamada Millî Eğitim Bakanlığı beni Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı Etüt ve Programlama Dairesi Başkanlığı uzmanlığına tayin etti. Bakanlıkça, projede görevlendirildim ve yabancı uzman olarak bulunan Prof. Dr. W. Kavanaugh ile çalışıyordum. Projenin katkısı ile mesleki ve teknik eğitim kurumlarına meslek dersleri öğretmenleri yetiştiren okulların öğretmenlik meslek dersleri, ihtiyaçlarla uyumlu olarak yeniden yapılandırıldı. Meslek Analizi, Mes-

leki ve Teknik Eğitim Prensipleri, Atelye ve Laboratuvar Planlaması ve Öğretim Araçlarının Yerleştirilmesi, Ölçme ve Değerlendirme, Atelye ve Meslek Dersleri Öğretim Yöntemleri, Atelye ve Laboratuvar Yönetimi gibi dersler, MTÖ kurumlarına öğretmen yetiştiren okulların programlarında ilk defa yer alıyordu. Programlar, günümüzde kabul görmüş ilke ve yöntemlere uygun olarak düzenleniyordu. Programların yapılandırılması, geliştirilmesi, Bakanlık ve okullara tanıtılmasında, Hıfzı Doğan yönlendirici ve problem çözümleyici olarak önemli görevler yapmıştır. Hıfzı Doğan'da gözlemlediğim özellikler; mütevazı kişiliği, insanlarla kolay ilişki kurabilmesi, problem çözme, mesleki sorunlara ön yargılardan uzak bilimsel ilkelere dayalı olarak çözümler oluşturabilmesi, kurumları ve grupları yönlendirebilmesi ve liderlik olarak özetlenebilir.

Meslek derslerinin (meslek teknolojisi ve becerisi) eğitim programlarının geliştirilmesinde, bireyin ve iş hayatının ihtiyaçları referans alınarak çalışmaların yapılması benimsenmişti. Bu kapsamda meslek analizlerine önem verildi. Meslek okullarında yaygın uygulaması olan mesleklerden başlanarak, meslek analizleri proje kapsamında yapılarak yayımlandı. Meslek analizleri referans alınarak, seçilen mesleklerde örnek iş ve işlem yaprakları hazırlandı ve ilgililerin kullanımına sunuldu. Meslek analizlerinin ve analizlere dayalı olarak örnek iş ve işlem yapraklarının hazırlanmasında Hıfzı Doğan'ın; yönlendirme ve karar verme yetkisi olan kişilerden onay alma, Bakanlık yetkililerine, okul yönetici ve öğretmenlerine analiz ve program geliştirme esaslarını tanıtmak için kurs ve seminerler düzenlenmesinde anlamlı katkıları oldu.

Temel eğitimini tamamlayan gençlerin ortaöğretim kurumlarına geçişleri sorunlu olagelmıştır. 1970 yılı başlarında Talim ve Terbiye Dairesi Başkanı Zekai Baloğlu bu sorunun 8. Millî Eğitim Şûrasında ayrıntılı olarak tartışılmasını yararlı buluyordu. Konu Talim ve Terbiye Kurulunda incelendi. Eğitim Şûrası'nın toplanması kararlaştırıldı. Eğitim Şûrasında tartışmalara esas olacak raporun hazırlanması için Hıfzı Doğan görevlendirildi. Hazırlanan rapor Şura'da tartışıldı. Lise birinci sınıfın (9. Sınıf) yönlendirme sınıfı olması kararlaştırıldı. Programların bu kararı dikkate alarak yapılandırılması uygun görüldü. Şura'nın yönlendirme ile ilgili kararı, günümüz eğitim programlarında da uygulanmaktadır. Hıfzı Doğan'ın hazırlamış olduğu raporun ortaöğretim programlarının geliştirilmesinde etkili olduğunu düşünüyorum.

Mesleki ve teknik öğretim okullarının geliştirilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı ile ABD tarafından ortaklaşa tasarlanıp geliştirilen AVA Projesi, taraflar arasındaki görüş ve yorum farklılıkları nedeniyle, öngörülen süreden önce sonlandırıldı. Proje kapsamında yer alan etkinliklerden meslek analizi ve teknik yayınlar, MEB Etüt ve Programlama Dairesi'nin yönetimi altında devam etti. Uluslararası

projelerin önemli zafiyetlerinden birisi de sürdürülebilirliğin sağlanmasındaki güçlüktür. Hıfzı Doğan, MEB Etüt ve Programlama Dairesi Başkanı olarak belirtilen güçlüğü giderilmesinde etkili olmuştur. Proje sonrasında, meslek analizleri ve teknik yayınların sürdürülmesinde Hıfzı Doğan ile ilerlemeler sağladık. Hıfzı Doğan, yararlı olduğu görülen etkinliklerin, koşullar değişmiş olsa bile sürdürülmesini sağladı. Yöneticilikte ve mesleki liderlikte aranacak önemli özelliklerden biri de budur.

Hıfzı Doğan, MEB Etüt ve Programlama Dairesi Başkanlığı görevinden ayrılarak önce Talim ve Terbiye Kurulu'na üye oldu. Sonra kuruluş ve gelişme aşamasında olan Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyeliği görevine başladı.

Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu, 1968 yılında başlayan öğrenci olayları nedeniyle eğitim ve öğretimi sağlıklı şekilde sürdürmekte güçlüklerle karşılaşılıyordu. Okul 1970 yılında ciddi yönetim krizi yaşadı. Zamanın Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Orhan Oğuz, Okul Müdürlüğüne Abdullah Nişancı'yı tayin etti. Abdullah Nişancı, okul yönetiminde birlikte çalışabileceği bir grup öğretmenin müdür yardımcısı olarak tayin edilmesini Bakanlığa teklif etti. Teklif Bakanlıkça uygun bulundu. Gerekli atamalar gerçekleşti. Ben de okul yönetimi için teklif edilenler arasında bulunuyordum. Bakanlıkça Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu öğretmenliği ve müdür yardımcılığına tayin edildim. Abdullah Nişancı ile göreve başladım. Nişancı, okul müdür yardımcısı olarak; araştırma, program geliştirme, teknik yayınlar ve giriş sınavları ile ilgili hizmetleri yürütmemi uygun gördü. Bu hizmetler, Bakanlıkta ve AVA Projesi'nde yaptığım işlerle benzerlik gösteriyordu. Okulda belirtilen görevleri yaparken, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde doktora programları açıldı. Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı'na doktora öğrenciliği için müracaat ettim. Programa kabul için gerekli işlemleri gerçekleştirerek Fakülteye doktora öğrencisi olarak kabul edildim. Fakülte yönetimi, akademik danışmanım olarak Hıfzı Doğan'ı görevlendirdi. Bu görevlendirme, Hıfzı Doğan ile öğretim üyesi-doktora öğrencisi ilişkisini başlattı.

Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı doktora öğrencileri arasında, mesleki ve teknik öğretim alanından katılan yalnızca ben vardım. Bu durum, Hıfzı Doğan ile ilişkilerimin güçlenmesine imkân verdi. Hıfzı Doğan'ın bilimsel birikimi ve mesleki deneyimi, benim için doktora öğrenim sürecinde yönlendirici ve ufuk açıcı oldu. Hıfzı Doğan'ın doktora derslerinin tamamlanmasından sonra tez konusunun seçilmesi, konuyla ilişkili yazılı kaynakların incelenmesi, alan araştırmasının tasarlanması, veri toplama araçlarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi, sağlanan verilerin analizi ve yorumlanması aşama-

larında eleştirel, yönlendirici, çözümleyici ve değerlendirici olarak değerli yardım ve katkıları vardır. Doktora tezinin jüri önünde tanıtılması, ulaşılan sonuçların verilere dayalı olarak savunulması, yöneltilebilecek soruların cevaplandırılmasında izlenebilecek yöntemlerin tanıtılmasında da Hıfzı Doğan'ın daima hatırladığım öğretici yardımları oldu. Türkiye'de ve teknik öğretim alanında eğitim programları ve öğretimi bilim dalında ilk doktora derecesini almama imkân ve fırsat veren seçkin eğitimci Hıfzı Doğan'ın katkılarını hiç unutamam.

Hıfzı Doğan'ın, eğitim biliminin ülkemizde gelişmesine yaptığı değerli katkılarla birlikte, iş hayatının meslek okulları ile becerili teknik iş gücünün yetişmesinde iş birliği yapmalarına da anlamlı katkıları oldu.

Hıfzı Doğan'ın rehberliğinde Bakanlık, işletmeler ve okul arasında iş birliğine dayalı olarak geliştirilen projelerin uygulanması ile mesleki ve teknik öğretimin niteliksel gelişmesinde ilerlemeler sağladı. Bu projelerden birisi olan OSANAR Projesi ile eğitim programlarının hazırlanmasında, öğrencilerin mesleki becerilerini gerçek iş ortamında geliştirmelerinde, iş yaşamını tanımalarında, okul-işletme iş birliği gerçekleştirilmiştir. Bu yaklaşım, işletmelerin ihtiyacı olan potansiyel iş gücünü seçmeleri için etkili olmuştur.

Günümüzde teknoloji, kültürün ögesi olmuştur. Çağdaş eğitim sistemlerinde bireylerin teknolojiyi ve kendi yeteneklerini tanımasına önem verilmektedir. Ortaöğretim kurumlarının 1. ve 2. kademe (ortaokul ve lise) eğitim programlarında iş ve teknoloji derslerinin yer alması benimsenmiştir. Bireylerin isabetli okul ve program seçimi yapabilmeleri, teknolojiyi tanımaları ve kendi ilgi ve yetenekleriyle iş ve teknolojinin özelliklerini karşılaştırmaları gerekli görülmektedir. Hıfzı Doğan'ın iş ve teknoloji dersleri öğretmenlerini yetiştirmek için tasarlanan Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu'nun kuruluş ve gelişmesine katkıları olmuştur. Açıklanan bu proje sürecinde de Hıfzı Doğan ile ilişkilerim oldu. Etkinliklere sınırlı da olsa katkı olmuştur. Etkinliklerin gerçekleşmesi sürecinde Hıfzı Doğan'ın tasarlama, ilişki kurma, yönlendirme, uygulama, uygulamaları izleme, değerlendirme ve gerekli ise düzeltme yeteneklerini gözleme imkânı buldum. Belirlenen gözlemler mesleki yaşamımda yararlı oldu. Projelerden kazanılan bilgi ve deneyimlerin geliştirilerek sürdürülememesinin eğitimimiz için kayıp olduğunu düşünüyorum.

Mesleki eğitim alanında görev yapmış öğretmen ve yöneticilerin, mesleki deneyim ve düşüncelerini günümüzde görev yapmakta olan meslektaşlarına ve gelecek nesillere açıklayan yayınlar kısıtlıdır. Cumhuriyetin erken dönemlerinde yayınlanmaya başlayan Mesleki ve Teknik Öğretim Dergisi'nin yayımlanması maalesef sürdürülememiştir. Mesleki ve teknik eğitim alanında başarıyla hizmet yaparak iz bırakmış öğretmen ve yöneticileri tanıtmak amacıyla Hıfzı Doğan'ın

önderliğinde bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubu, ilk eseri olan Cumhuriyet Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakan Eğitimciler Cilt-1 kitabını 2012 yılında, Cilt-2'yi ise 2015 yılında yayınlamıştır.

Eğitim ve öğretimin niteliği ile öğretmenlerin yapacakları görevlere uygun olarak yetiştirilmeleri arasında güçlü ilişki vardır. Cumhuriyet döneminde MTÖ sisteminin kuruluşu aşamasında bu ilişki görülmüş ve bu amaçla mesleki ve teknik öğretim kurumlarına meslek dersleri öğretmeni yetiştirecek yükseköğretim kurumları kurulmuştur. Bu kurumların yetiştirdiği öğretmenler ülkemizin ihtiyacı olan becerili ve teknik iş gücünün yetiştirilmesinde kendilerinden beklenen görevleri yerine getirmeye çalışmışlardır. Cumhuriyetimizin kuruluşu aşamasında 4 Mart 1923 yılında toplanan İzmir İktisat Kongresi'nde kabul edilen Misak-ı İktisadi, kalkınma için üretime dayalı bir ekonomik sistem benimsenmiştir. Verimli ve nitelikli bir üretim için; bilim insanları ve mühendislerle birlikte, nitelikli, becerili ve teknik iş gücü de gereklidir. Mesleki öğretim kurumlarına meslek dersleri öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumları 13 Kasım 2009 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile sonlandırılmıştır. Meslek dersleri öğretmen eğitiminin sonlandırılmasının, becerili ve teknik iş gücünün niteliğine olumsuz yansımaları olacaktır. MTÖ kurumlarına meslek dersleri öğretmenleri yetiştiren okulların; kuruluş, gelişme ve sonlandırılmasına ilişkin gelişmeler, belirtilen çalışma grubunca hazırlanıp yayınlanan Cumhuriyet Dönemi Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakan Öğretmen Okulları Cilt-3 de tanıtılmaktadır. Üç ciltlik “Mesleki ve Teknik Öğretimde İz Bırakanlar” serisinin yayınlanmasında, Hıfzı Doğan'ın liderlik, yönlendirme ve editörlük bakımından değerli katkıları olmuştur.

Hıfzı Doğan'ın meslek yaşamında yaptığı hizmetler ve yayınlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde **seçkin eğitimci** olarak tanımlanabileceği düşüncesindeyim.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan ve Prof. Dr. Saim İlhan Sezgin
“İz Bırakanlar” grup çalışmasında (26 Kasım 2018)

BEYEFENDİ BİR BİLİM İNSANI

Servet SARIKAYA

Pegem Akademi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Bir ülkenin her alanda gelişmesinde etkili olan en önemli faktör, eğitimidir. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki baş döndürücü gelişmelerin etkisi bütün sektörlerde ve hayatın her alanında hissedilmekle birlikte değişimin en çok etkilediği alanların başında eğitim gelmektedir. Eğitim sistemi içerisinde ise; mesleki ve teknik eğitimin, bir ülkenin ekonomik kalkınmasında oldukça etkili ve önemli bir rolü vardır. Genç bir nüfus potansiyeline ve fiziki kaynaklarının çeşitliliği ile zengin bir birikime sahip olan ülkemizin başarılı ve etkili bir mesleki ve teknik eğitim sistemine sahip olması, çağın gerekliliklerine yanıt verebilmek ve rekabet gücü kazanabilmek açısından zorunlu bir ihtiyaçtır. Hıfzı Doğan Hocamızın da söylediği gibi, değişiklikler her devirde olmuştur. Fakat zamanımızda değişiklikler çok hızlı olmaktadır ve bu hızın daha da artacağı aşikârdır. Teknolojik gelişmelerin istesek de istemesek de bizi değişikliklere zorlayacağını farkındayız. Bu nedenle yaptığı çalışmalarla bizleri aydınlatan, ufuk açıcı bilgiler veren, yol gösteren Sayın Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocamızın çalışmaları bizler için kıymet arz etmektedir.

Bizlere teknolojik gelişmelerin temelinde eğitimin önemini belirten, mesleki ve teknik eğitimin önemini her alanda yineleyen, bu öğretimin daha bilinçli ve etkili bir duruma getirilmesi için hayatı boyunca emek sarf eden saygıdeğer hocamıza teşekkür ederiz.

TÜRKİYE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GÖNÜLLÜSÜ

Prof. Dr. Seval FER

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim ABD Öğretim Üyesi

Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşadığı dönemde dünyaya gelen, onun ışığını ve idealini, şahsıyla birlikte biz öğrencilerine de yansıtan Prof. Dr. Hıfzı Doğan ile giderek yenilenen anılarımın bir hayli çok olduğunu söyleyebilirim. Anılarım METGE Projesi ile başladı. Sonra bir süre çalıştığım METARGEM'de sürdü. Daha sonra iki dersine öğrenci olarak katılmamla devam etti.

Hocamla iletişimimizin halen sürmesi beni fazlasıyla mutlu ediyor. Çünkü hocamdan öğrenmeye devam ediyorum. Onun sınırsız öğretme aşkına ve heyecanına tanık oluyorum. Erdemli bir insan, yüce bir eğitim gönüllüsü, hocaların hocası Prof. Dr. Hıfzı Doğan ile iletişimim, bana öğrettiklerinin ve rehberliğinin ışığıyla sürüyor. İlkinden başlayarak, sırasıyla sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyorum.

Yıl 1993. Kız Meslek Lisesi'nde öğretmenim. O dönemdeki adıyla, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen bir proje başladı. Kısa adı METGE olan “Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi”. Söz konusu bu projede Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nce tam mesai ile görevlendirildim. Projenin temel amacı; yerel ihtiyaçlara duyarlı okul yapısını oluşturmak, modüler öğretim programlarını hazırlamak, öğretim materyallerini geliştirmek, bu sürece yerel çevrenin ve iş hayatının katılımını sağlamaktı. Projenin detaylarını ve ülkemiz açısından önemini diğer sayfalarda okuyacağınızı düşünüyorum. Söz konusu projede edindiğim şahsi, insani ve mesleki yaşantılarımı ve deneyimlerimi bir kenara bırakıp, hocamın gençlere ve bizlere örnek oluşturacak heyecanını, azmini, özverisini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Günümüzde METGE Projesi'nin kapsamı kısmen değiştirilmiş, bu sırada temel amacını şaşırtarak nitelikli yönleri tırpanlanmış ve hırpalanmış olsa dahi, bu projenin uygulanması sürüyor. Dile kolay, neredeyse otuz yıl. Ülkemizde, bunca yıl süren bir projeye ben karşılaşmadım. Kuşkusuz, projenin bu denli uzun yıllar sürmesinin nedeni, Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın mesleki ve teknik eğitimin ihtiyaçlarını tahmin etme, geleceğini öngörme, en önemlisi de kendisini mesleki ve teknik eğitimin gelişmesine adanmış niteliğinin sonucudur. Hocamın bu niteliği, eğitim camiası tarafından yaygın olarak bilinir. Üstelik bu, Hocamı tanıyanlar için hiç de şaşırtıcı değil!

Projeden bugün bile aklımda film kareleri gibi canlı kalan birkaç fotoğrafı...

Sayın Doğan, proje sırasında bütün heyecanı ile çalışan, heyecanını proje çalışanlarının tamamına geçirmeyi başaran, aynı zamanda yaratıcı yönü güçlü bir takım lideri. Proje çalışanlarına eşitlikçi tavırlı bir takım başkanı. Çalışmalar sırasında titiz, hataları kabul etmeyen ama bu sırada kimseyi kırmayan yüce bir gönül. Alışık olmadığımız, aslında bugün dahi sıkça rastlamadığımız kadar mütevazı. Bizlerle deneyimlerini ve bildiklerini paylaşmaktan çekinmeyen bir hoca.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan ile diğer anımı, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Mesleki ve Teknik Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi (METARGEM) Başkanlığı'nda çalıştığım yıllar oluşturuyor. Aynı dönemde Sayın Doğan'ın METGE Projesi'nde alışık olduğumdan farklı özelliklerine de tanık oldum. METARGEM; araştırmalar yapmak, programlar geliştirmek, politikalar, projeler üretmek, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin tez çalışmalarını desteklemek gibi konulardaki çalışmalarla mesleki ve teknik eğitime yön veriyor, rehberlik ediyordu. Sayın Doğan, 1997 yılında METARGEM'de, "Ortaöğretim Fizibilite Projesi"nde uzmanlık yapmıştı.

Sayın Doğan, sadece görevli olduğu yıl değil, sonraki yıllarda da sık sık METARGEM'e gelirdi. Mesleki ve teknik eğitimde neler yapılabileceğine dönük önerilerde bulunur, proje konularını tartışır. Bu önerilerini de gönüllülük temeline göre yapardı. Dolayısıyla Sayın Doğan'ın nasıl bir aşkla ve sevgile çalıştığının bizzat tanığı oldum.

METARGEM yıllarımdan ilginç bir anım da şöyle: O yıllarda sunumlar, slayt projektörü ile yansıtılan yansılar aracılığıyla görsel hale getiriliyordu. Sayın Doğan'ın yapacağı bir sunumu hazırlamaya başladık. Ansızın yansı malzemesi bitti. Hocam işi ertelemedi. Hiç üşenmeden üniversitesine kadar gidip bize yansı getirdi, işi tamamladık. Hepimiz hocamın enerjisine sadece hayran kalmamış çok da şaşırmıştık. Aynı zamanda başarısının sırrının bir kısmına da tanık olmuştuk.

Gazi Üniversitesi'ndeki doktora eğitimim sırasında Prof. Dr. Hıfzı Doğan'dan iki farklı dönemde, iki ders aldım. Derslerden biri 'Teknoloji Eğitiminde Program Geliştirme' diğeri 'İnsan Kaynakları İhtiyaçları ve Program Geliştirme' idi. O sırada Sayın Doğan Ankara Üniversitesi'nin kadrolu hocasıydı. Çoğu hocanın, o yıllarda öğrencilerini kendi odasına çağırarak ders işlemesi yaygındı. Prof. Dr. Hıfzı Doğan bizleri odasına çağırmak yerine, derslerini Gazi Üniversitesi'ne bizzat gelerek uyguluyordu.

Değerli Hocamın bir kez dahi dersine geciktiğine, hatta gelmediğine rastlamadım. Derslerine hazırlıksız geldiğini de görmedim. Derslerini yoğun işlerdi. Pratik ile uygulamayı sentezlemesi muhteşemdi. Bugün de gülümseyerek hatırladığım, hatta doktora arkadaşlarımla bir araya geldiğimizde paylaştığım ilginç

bir anım... Derslerde genellikle şöyle söylerdi: “Şu konuyu bitirelim, sonra ara verelim.” Ne var ki konu bitmez, o ara bir türlü gelmezdi. Üç saatlik ders, olurdu dört saat. Dersin süresi bitmiş, hocamız için ne gam! Hocamız bize her şeyi öğretmek, bizim çok iyi yetişmemize rehberlik etmek isterdi. Biz öğrencilerine tavır ve davranışları; bir yandan hafifçe otoriter bir öğretmen, diğer yandan arkadaşçaydı. Bu iki tezat tavrı uyum içinde bir araya nasıl başarıyla getirdiğine halen şaşarım. İlginç bir özelliği de şuydu: Hocamızın derslerinde geçme notu gibi korkutucu ya da tehditkâr bir unsuru kullandığına hiçbir zaman tanık olmadık.

O yıllarda konferans, sempozyum gibi etkinlikler nadiren düzenlenirdi. Dönemin önemli ve eğitim camiasınca kabul gören sempozyumu, her yıl “Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Araştırma ve Geliştirme Vakfı” tarafından düzenlenirdi. Bu sempozyuma katılım yüksek olurdu. Bir gün Hıfzı Hocam bana şöyle dedi: “Seval, birlikte bir bildiri hazırlayalım da sempozyumda sunalım.” Bir bildiri nasıl hazırlanır, bilmiyordum. Bugünkü gibi örnek olarak ulaşılabilir kaynaklar da pek yoktu. Beni bir telaş sarsa da Hıfzı Hocam nasıl bir yol izlemem gerektiğini bana anlattıktan sonra bildiriye hazırladım ve kendisine sundum. İlginç olan ise hocamın epeyce emek ve zaman harcayarak bildirinin sunulabilir hale gelmesini sağlamasıydı. Çok şaşırılmış ve şu soruyu sormaktan kendimi alamamıştım: Hocam, bu bildiriye neden birlikte hazırlayalım demişti? Öyle görünüyordu ki, bildiriye Prof. Dr. Hıfzı Doğan tek başına daha kısa sürede hazırlardı. Nedenini yıllar sonra, kendim de bir öğretim üyesi olduktan sonra anlayabildim. Hıfzı Hocanın asıl amacı, bir doktora öğrencisine bildiri hazırlamayı ve sunmayı öğretmek, bilimsel bir bakış açısı kazandırmaktı.

Bugüne gelince... Kanımca, bugünün akademisyenlerinin ve eğitimcilerinin, Prof. Dr. Hıfzı Doğan’ın yukarıdaki paragraflarda sunmuş olduğum özelliklerinin yanı sıra, ders alacağı önemli bir özelliği de mütevazı kişiliğidir. Söz gelimi, eğitim alanında çok az akademisyende rastlanacak olan ülke içinde ve yurt dışında başarılarla imza atmış bir akademisyen ve insan olduğu halde, Sayın Doğan’ın bir kez dahi yurt dışındaki ya da ülkemizdeki başarılarından söz ettiğini işitmedim. Derler ya, “Başkaları senden söz etsin.” Bu sözler adeta Prof. Dr. Hıfzı Doğan’ı anlatıyor diye düşünüyorum.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan’ın, ulusal ve uluslararası eğitim sistemlerine önemli katkılarda bulunmuş değerli bir bilim insanı olduğu kuşkusuzdur. O, Türkiye eğitim dünyası için büyük bir şanstır. Sayın Doğan’ın, mesleki yaşamının çeşitli dönemlerinde ve akademik yaşamında çok sayıda çalışmaya, öğretim ve program geliştirme alanına, üniversiteye, Millî Eğitim Bakanlığı çalışmalarına ve gönüllü kuruluşlara katkıda bulunmuş bir eğitim gönüllüsüdür.

Ne mutlu, Prof. Dr. Hıfzı Doğan’a...

PROF. DR. HIFZI DOĞAN İLE İLGİLİ YAZMAK İSTEDİKLERİM

Dr. Suat PEKTAŞ

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Hıfzı Doğan hem lisans hem de master öğrenimimde hocam olmuştur. Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak işe başladıktan sonra uzun yıllar aynı katta beraber çalıştık. Hıfzı Doğan Hocam, görev yaptığı süre içerisinde gerek meslektaşlarıyla gerek öğrencileriyle konuşurken onlara sürekli "Siz!.." diye hitap eden fakültemizin son derece asil, nazık ve beyefendi hocalarından biriydi. Hocamızın "Teknik Eğitim" alanındaki bilgileri, ıraksak görüşleri, uygulamaya dönük çaba ve düşünceleri, uzun yıllar Türk Eğitim Sistemi üzerinde etkili olmuştur. Özellikle OSANOR Projesi ile ülkemizde teknik eğitim alanında öğrenim gören öğrenciler ile sanayideki iş kolları arasında ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesi, istihdamın artırılması gibi çalışmalar, hocamızın en önemli uğraşı alanlarından birini oluşturmuştur. Ayrıca hocamız bu alanda yüksek lisans ve doktora öğrencilerine pek çok ödev vermiş ve bilimsel araştırmalar yaptırmıştır.

Hıfzı Hocam, mesleki yaşamında ve insan ilişkilerinde son derece sessiz, sakin, konuşurken bile sesini hiç yükseltmeyen bir hocamdı. Hocama, bundan sonraki yaşamında huzur ve sağlık dolu günler diliyor, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

METGE PROJESİ'NİN MİMARİ

Süheyla AKPINAR

Millî Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Emekli Genel Müdürü

Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ndeki proje çalışmasını açıklamadan önce kısa bir durum değerlendirmesi yapmak gerekirse; Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, kuruluşundan itibaren (1933) Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat Yasası'nın kendisine verdiği sorumluluk çerçevesinde, genç kız ve kadınların eğitimini hep bulunduğu noktadan daha ileriye taşıma konusunda büyük çaba içinde olmuştur. Okulların kuruluş ve gelişme döneminde programlar, merkezietçi bir yaklaşımla hazırlanmış ve Türkiye genelinde uygulamaya konulmuştur.

KTÖ Genel Müdürlüğü, görevinin gereği olarak program geliştirme çalışmalarını ülkemizdeki iş hayatının gelişmelerini, kişilerin eğitim ihtiyaçlarındaki gerekli değişimi, iş gücünün ihtiyaçları ve nitelikleri doğrultusunda hep gündemde tutmuştur. Bu amaçla ilk girişimi 1970'li yıllarda, protokole dayalı olarak sektörle iş birliği çalışmasını tekstil ve hazır giyim alanında gerçekleştirmiştir.

Projelerle ilgili çalışmalar ise genellikle 80'li ve 90'lı yıllarda önem kazanmıştır. Esas olan, çevre ihtiyaçlarına duyarlı bir okul yapısını oluşturmak, sonra da mezunların ara eleman olarak istihdamını gerçekleştirmektir. Genel Müdürlüğün bu anlamda yürüttüğü en kapsamlı, en uzun süreli projesi ise **Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme (METGE) Projesi'**dir.

Bu proje, Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın rehberliğinde, on yıldan fazla bir süre, aşamalı olarak Türkiye genelinde tüm kız teknik öğretim okullarını kapsayan çok önemli bir çalışmadır. Daha sonra MEB'nin projeleri içinde örnek oluşturmuştur.

METGE projesi, Genel Müdür Ayser Beşiroğlu döneminde 1993 Mart ayında, büyük illerden seçilen yedi okulda başlamıştır. Aynı yılın Eylül ayında Bakanlık müfettişi olarak Trabzon'da görevli olduğum sırada Kız Meslek Lisesi Müdürü İnci Ergüney, proje okulu olduklarını çok büyük sevinç ve mutlulukla anlatmıştı. Kasım 1993'te Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü görevine başladığımda da merkez teşkilatındaki kadronun projeyi benimsediğini, büyük hevesle çalıştıklarını, motivasyonun mükemmel olduğunu ve Prof. Dr. Hıfzı Doğan'a saygı duyduklarını gördüm.

Türkiye'deki okulların pek çoğunu yerinde görmüş, göreve yeni başlamış bir yönetici olarak, METGE Projesi'ne başlanmış olması, benim için de değerlendirilmesi gereken güzel bir fırsattı.

Okulların ve çevrenin durumuna göre projenin uygulandığı okulların sayısı arttırılmış, tüm okullarda uygulanması ise 2000-2001 Öğretim Yılında gerçekleşmiştir.

METGE Projesi kapsamında yürütülen çalışmalar, kalkınma planları ve şûra kararları ile örtüşmüştür. Proje kapsamında, iş hayatının değişen gereksinimleri ile bölgelerin iş gücü ihtiyaçlarına cevap verebilecek eğitim programları geliştirilmiş, alanlar ile alanlara ilişkin programları hazırlanmış ve modülleri de belirlenerek yazımları gerçekleştirilmiştir.

METGE Projesi'nin sağladığı bilgi ve uygulama birikimi sayesinde bu projeye paralel olarak KTÖ Genel Müdürlüğü'nün sorumluluk alanlarında başka projeler de geliştirilerek uygulamaya konulmuştur.

Bütün bu faaliyetlerin lokomotifi Hıfzı Doğan'dır. Onun rehberliğinde gerçekleştirilen METGE Projesi sayesinde okullarda olumlu gelişmeler kaydedilmiş, öğrenci sayıları artmıştır. Bunun sonucu olarak da sektörle iş birliği çalışmaları gündeme gelmiştir. Proje ve protokollerin uygulandığı okullarda, öğretmen eğitiminde, bina ve atelye donanımlarında önemli katkılar sağlanmıştır. Okulların birçoğunda mezunların işe yerleştirilmesinde %75'lik bir orana ulaşılmıştır.

Kısaca açıklanan ve on yıl gibi bir sürede METGE Projesi sayesinde gerçekleştirilen bütün bu çalışmaların mimarı, rehberi, öğretmeni Sayın Hıfzı Doğan'dır. Kız teknik öğretimde, başta merkez teşkilatının çalışanları olmak üzere okullarda yetiştirilen idareci ve öğretmenler başarılı olmuşlardır. Kız teknik öğretim okullarındaki dokuz bin civarında olan meslek dersi öğretmeninden, her yıl ortalama iki bin öğretmen eğitim almıştır. Böylece Hıfzı Beyin hayatına dokunduğu, başarılı ve mutlu olmalarına katkı verdiği, mezun olduklarında iş sahibi olan öğrencilerin sayısını ve ailelerini de eklediğimizde toplam sayıları yüzlerle değil, binlerle ifade edilebilir.

Yaşamında, öğretmen, okul müdürü, Bakanlık müfettişi ve genel müdür olarak hizmet vermiş bir eğitimci olarak, Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ı tanımış, onunla çalışmış, bilgi ve birikiminden faydalanabilmiş olmanın bir şans olduğunu düşünüyorum. İçinde bulunduğu her ortamda rehberliği, üretmeyi, eğitimi yaşam biçimi olarak gören ve uygulayan Değerli Hocamıza sağlıklı nice yıllar diliyor, saygılarımı sunuyorum.

METGE Projesi, Millî Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz ve Bakanlığın ilgili birimlerine Ankara Yüzüncü Yıl Kız Meslek Lisesi'nde düzenlenen bir toplantıda anlatılırken. (1994)

Toplantı sonrası Prof. Dr. Hıfzı Doğan, Bakan Nevzat Ayaz'a proje hakkında bilgi verirken. (1994)

KTÖ Genel Müdürü Süheyla Akpınar ve çalışma arkadaşları H. Doğan'ı uğurlarken (1994)

PROF. DR. HIFZI DOĞAN'IN TEVAZUU

Doç. Dr. Şaban BERK

***Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi***

Mesleki ve teknik eğitim alanında çalışanların Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hoca ile yollarının kesişmemesini çok olası görmüyorum. Hatta bu alanda çalışıp da hocanın yayınlarına atıf yapılmamış olmamasını, kendi adıma ilgili çalışmanın eksikliği olarak görürüm. Hocanın bu alanda Türkiye'de öncü çalışmaların sahibi çok az kişiden biri olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Benim de hocayı tanımam çalışmaları sayesinde oldu. Daha doğrusu ilk olarak eserlerine (makale, kitap, rapor vd.) rastladım. Hepsisi çok zengin, çok dolu ve bekleneni karşılar nitelikteydi. Sadece doktora tezimde hocanın yedi farklı eserine atıf yaptığımı fark ettim. Özellikle doktora tezimi yazarken hocayla yüz yüze görüşerek deneyimlerimden yararlanmayı çok istedim ancak bir türlü muvaffak olamadım. 2009-2012 yılları arasında kendisiyle ilgili çıkan her habere erişmeme rağmen hiçbir iletişim bilgisine ulaşamadım. Ne bir e-posta adresi ne telefon ne de sosyal medya hesabı...

Dekan yardımcılığı görevini de yürüttüğüm 2018 Yılında bir meslektaşım, alanda öncü hocalarımızdan yararlanmak için onları fakültemize davet ederek deneyimlerini genç kuşaklara aktarmalarını sağlamak gibi bir proje üzerinde konuşuyorduk. Ben Hıfzı Hocayı çok aramama rağmen hiçbir iletişim bilgisine ulaşamadığımdan bahsettim. İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde derslere de giren meslektaşım, hocanın da aynı üniversitede derslere girdiğini, en azından odalardan birinin kapısında ismini gördüğünü söyledi. İlgili üniversitenin web sitesinden akademik kadroya baktım. Evet, hocanın da ismi vardı. Daha önce minik bir hukukumuz olan ilgili üniversitenin rektör yardımcısını aradım. Sağ olsun cep telefonunu verdi. Hemen aradım hocayı ama cevap alamadım. Bu iş birkaç kez tekrar etti, nihayetinde sesini duydum. Ayvalık'ta ikamet ettiğini, belirli zamanlarda ilgili üniversiteye geldiğini söyledi. İlk geliş tarihinde ilgili üniversitede görüşmeye karar verdik

2018 Yılıının ılık bir sonbahar günü saat 14.00'te Hıfzı Hoca görevli olduğu üniversitedeki makamında beni kabul etti. Anılan zamanda kampüse vardığımda Hıfzı Hocanın kampüs ana girişinde beni beklediğini fark ettim. Karşımda seksenini geçkin yaşıyla (gerçek yaşını hala bilmiyorum), fiziki ve bilişsel olarak son derece zinde, mütevazı bir bilim insanı duruyordu. Sadece profesör ya da akademisyen olmanın ötesinde, alanında marka değeri olan bu bilim insanı, kendisiyle görüşmeye gelen (o tarihte henüz) doktor öğretim üyesi olan birisini kapıda karşılıyordu. Yükseköğretimde erişilebilecek en yüksek idari pozisyon olan

rektörlük dahil birçok idari görevde bulunmuş, ulusal ve uluslararası kuruluşlarda kilit görevler üstlenmiş bu bilim insanının tevazu beni çok etkilemişti. Bilimin (ya da bilginin) insanı nasıl güzelleştirdiğinin canlı örneğini gördüm karşımda. Soracağım ve konuşmak istediğim çok şey vardı. Ancak her konuyu ilk görüşmede konuşmak ya da belirli zaman dilimine sığdırabilmek mümkün olmadığından planladığım tüm konuları konuşamadım. Aslında hocanın da sanki biraz beni anlamaya çalışıyor gibi bir hali vardı. Kim olduğum (resmi görevin dışında), ne yaptığım ve amacımın ne olduğunu kestirmeye çalışıyor gibiydi. İstanbul'da mesleki ve teknik eğitimin niceliğini ve niteliğini geliştirmek için iki elin parmakları kadar bu işe gönül vermiş insanlarla kurduğumuz dernekten (METEGDER-Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Derneği), faaliyetlerinden ve yaptığımız projelerden bahsettim. İlgiyle dinledi. Gerekli yerlerde takdirlerini ifade etti. Ankarada kendisinin de içerisinde bulunduğu aynı amacı güden sivil toplum kuruluşlarından bahsetti. Ankara ve İstanbul olarak çabaların eşgüdümünün mümkün olup olmayacağını konuştuk.

35-40 dk. çok verimli, bir o kadar da keyifli görüşme gerçekleşti. Ağzından çıkacak her kelimeye dikkat kesilmiştim. Hatta o günkü konuşmaları bugün bile tüm detayları ile hatırlıyorum. Kullandığı her kelime ve cümlenin arkasında 70 yılı aşkın bir mesleki deneyimin yattığı çok net görülüyordu. Sorular, olaylar, tarihler sordum. Hepsini titizlikle cevapladı. Bazıları için bir sonraki görüşmede kaynak niteliğinde dokümanlar getirdi. Bir sonraki İstanbul'a gelişte tekrar görüşmek üzere ayrıldık. Öz çekim ile bir kare resim aldım ve METEGDER Yönetim Kurulunda olan tüm arkadaşlara gönderdim. Tüm ekip çok şaşırmış, bir o kadar da mutlu olmuşlardı. Hepsi gyaben Hıfzı Hocayı tanıyordu ama hiç kimse yüz yüze görüşmemişti. İki seneden beri çok defa plan yaptığımız halde bir araya gelemeyen Yönetim Kurulu Üyeleri, Hıfzı Hocanın İstanbul'a geldiği gün hocayla tanışmak için buluşma kararı aldık.

Yaklaşık bir ay sonra bir güzellik oldu ve Hıfzı Hoca arayarak İstanbul'a geleceğini, hatta Kadıköy'e ineceğini söyledi. Tüm METEGDER Yönetim Kuruluna haber verdim. Zaten sürekli ertelediğimiz ve sırada bekleyen kutlamalardan birini Hıfzı Hoca ile gerçekleştirmek üzere anlaştık. Birbiriyle uzun zamandır hukuku olan ve acı tatlı birçok olayı birlikte yaşamış METEGDER ekibi olarak özel günlerde bir araya geliyorduk. Kendi aramızda bunu alışkanlık haline getirmiştik. Ancak son iki senedir yoğunluktan bir araya gelememiş ancak geçen özel günleri de sıraya koymuştuk. Sırada, kısa süre önce doktorasını bitiren (o tarihte) Bahçelievler MTAL Müdürü Mustafa Demirel'in doktora kutlaması vardı. Hıfzı Hocanın geliş gün ve saatine kutlama kararlaştırıldı. Hıfzı Hocayı Kadıköy'den alıp kutlama yeri olan mekâna getirdiğimde ekip çok mutlu olmuştu. Ciddi mazereti olan bir kişi hariç dört yönetim kurulu üyesi de oradaydı.

Soldan sağa, Dr. Mustafa Demirer, Mehmet Ergezen (Güngören Tuncay Azaphan MTAL Müdürü), Doç. Dr. Kevser Gürcan Akbaş (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi), Prof. Dr. Hıfzı Doğan, Doç. Dr. Şaban Berk

Hıfzı Hocanın sayesinde hem bir araya gelmiş hem de özel bir olayı kutlamış olduk. Benim gibi METEGDER Yönetim Kurulunun diğer üyeleri de çok sevmiştii Hıfzı Hocayı. Herkesin içinde Hıfzı hocaya karşı zaten var olan saygı ve takdir duygusuna bir de sevgi eklenmişti. Artık sık sık Hıfzı Hocayı konuşur olmuştuk aramızda. İstanbul'a bir sonraki sefer ne zaman geleceği ne kadar kalacağı, programının nasıl olacağı, uygun zamanının olup olmadığı gibi. Hatta Hıfzı Hocanın bu birleştirici gücünden yararlanmak için sıradaki özel gün kutlamalarını da (Kevser hocanın Doçentlik kutlaması gibi) Hıfzı Hocanın İstanbul'da olacağı günlere denk getirdik. Bu arada Marmara Üniversitesinde ya da İstanbul'da farklı kurumlarda görev yapmakta olan ve geçmişte Hıfzı Hocanın öğrencisi olmuş eğitimciler de Hıfzı Hocayla olan iş birliğimizden haberdar olmuşlardı. Onlar da Hıfzı Hocayla görüşmek istiyorlardı. Benim lisans eğitimimden hocam ve Hıfzı Hocanın da öğrencisi olan Teknoloji Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Yaşar Birbir bunlardan sadece bir tanesidir.

Lisans öğrencisi Prof. Dr. Yaşar Birbir (Marmara Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Öğretim Üyesi) ile

Bu taleplere de cevap vermek için Hıfzı Hocayı neredeyse yakın takibe almıştım. Kendisi de mütevazı kişiliğiyle aramalarımıza cevap veriyor ve programı hakkında bilgilendiriyordu. Sonraki görüşmelerimiz ağırlıklı olarak Marmara Üniversitesi'nin Göztepe Yerleşkesindeki Atatürk Eğitim Fakültesi'nde gerçekleşti. Özellikle dekan yardımcılığı (2016-2020) görevini yürüttüğüm 2020 yılının sonuna kadar farklı zamanlarda görüşmelerimiz oldu. Her görüşmemizde en-gin bilgi ve deneyimlerinden çok istifade ettim. Bilgi ve deneyimleriyle birlikte, tüm kişilik özellikleri içerisinde beni en çok etkileyen yanı tevazuu olmuştur. Bu kadar birikimle birlikte böyle bir tevazu gerçekten bu zamanda zor bulunur bir birlikteliktir. Benim için meslekte rol model olan nadir insanlar arasındadır.

Kendisini her zaman saygı ve sevgi ile hatırlayacağım. Allah sağlıklı uzun ömürler versin.

İŞİĞİ PEK ÇOK KİŞİYE ULAŞAN HOCALARIN HOCASI

Prof. Dr. Şadiye Günvaran KÜLAHCI

**Abant İzzet Baysal Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri
Emekli Bölüm Başkanı**

Mesleki ve teknik eğitimde iz bırakanlar denildiğinde hiç kuşkusuz birçok kişi Prof. Dr. Hıfzı Doğan'a ilk sırada yer verecektir. Kendisi erkek teknik öğretimden gelmesine karşın mesleki ve teknik eğitimi bir bütün olarak görmesinin, hangi kesimde uygun bir ortam bulsa orada hizmet etmeye adeta kendini adayan bir eğitimci olmasının doğal bir sonucudur bu. Sayın hocamıza 'Mesleki Eğitim Sevdalısı' demek yanlış olmaz. Biz kız teknikliler de ondan büyük katkı ve feyz almış bir kesimiz. Kendisine öncelikle sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunmak isterim.

Prof. Dr. Hıfzı Doğan çok çeşitli açılardan ele alınabilir. Mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi yönündeki tükenmez enerjisi ile yaptığı katkılar, çevresindeki lerin kendilerini geliştirmeleri yönündeki çabaları son derece önemlidir. Kendisi birçok mesleki eğitimcinin yetişmesine katkı sağlamış, hocaların hocasıdır. Bu kıtapta verilen sınırlar içinde, benim için yaptıklarını ve bazı özelliklerini belirtmeye çalışacağım. Bunun için de anılarımdan, izlenimlerimden yola çıkacağım.

Avrupa Konseyi 100 Öğretmen Projesi kapsamında aldığım iki yıllık eğitim sonrası, 1970 yılında İngiltere'den Türkiye'ye yeni dönmüştüm. Benim için çok yeni bir konu olan Meslek Analizi dersleri Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu (KTYÖO) programlarında yerini almış ve ilgili çalışmalar devam ediyordu. Bana da bu dersi okutma görevi verildi. Öncelikle ne olduğunu öğrenmem gerekiyordu. Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın ismini ilk kez duymuştum. Bir süre sonra Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ndeki yüksek lisans öğrenimi hazırlıkları sırasında, fakültenin önünde Fatma Tuğtaş (Özcan) vasıtasıyla tanıştık. Duyduğum memnuniyeti belirtmemin ardından, kendisinden 'şikâyetçi olduğumu' söyledim. Şaşırarak 'Neden?' diye sorduklarında, toplantılarda İngiltere'de öğrendiklerimi paylaşıp ne zaman bir öneriyle gelsem, birilerinin hemen 'Hıfzı Doğan bunu kabul etmez' gibi nedenlerle karşı çıktığını, kendisinin benim için bir engel oluşturduğunu belirttim! Gülümseyerek karşılamıştı. Görünen oydu ki, KTYÖO kadrosunu çok etkilemişti.

Bu kısa tanışmanın ardından Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ı derslerde hocam olarak tanıdım. Sakin, yumuşak huylu, ama ciddi bir öğreticiydi. Bir şeyi açıklamakla kalmıyor, anında uygulatıyordu. Bu bana da çok uygun düşen bir yöntemdi. Öğrenci olarak kendisinden çok şey öğrendim. Çok yararlandım. Ancak gerçek

katkıyı, ilerleyen yıllarda yanında görev aldığım seminer, yaz okulu çalışmaları, araştırmalar ve projeler yoluyla sağladım. Ayrıca bu çalışmalar sırasında kişiler üzerindeki etkisini de yakından izleme olanağını buldum. Güçlü bilgisi yanında, sakin kişiliği, organize etme becerisi, yönetimi, enerjisi ve çalıştığı kişilere karşı tavrı, saygısı, onların kendilerini değerli hissetmelerini sağlaması, teşvik edişi, böylesi bir sonuç yaratıyordu.

Bazı hocalarımızın teorisyenliği ağır basardı. Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın çalışmaları ise uygulama ağırlıklıdır. Ancak bu uygulamalar çok sağlam teorik temellere dayanmaktadır. Bunun en güzel örneğini METGE Projesi çalışmaları sırasında yaşadım. Projeye ilk katıldığım gün, Dünya Bankası destekli projede uzman olarak çalışan Dr. Peggy Poling için METGE çalışmalarının yürütüldüğü Aliye Yahşi Kız Meslek Lisesi'nde bir sunu yapıldı. Bu benim için de güzel bir fırsat oldu. Projeyi bir bütün olarak tanıma olanağı buldum. Sunu çok iyi hazırlanmıştı. Görevli öğretmen arkadaşların heyecanı, donanımları, yaptıkları işe inanmaları ve sahip çıkışları, sunumları karşısında çok duygulanmışım. Sağlam bir felsefe üzerine oturtulan bu proje, program geliştirmenin tüm aşamalarını uygulama alanına taşıyordu. Uzman hanım da hayranlığını ifade etmiş, çok yetersiz bir ortamda böylesi güzel işlerin ortaya konulmasını hayret ve takdirle karşılamıştı. Bu ziyaret sonrasında bilgisayar gönderilmesini sağlayarak çalışmalara da destek vermişti. Umarım METGE Projesi, görev alan arkadaşlar tarafından detaylı bir şekilde işlenerek, bu bağlamda Hıfzı Hocamızın daha iyi tanınmasına da katkıda bulunurlar.

Sayın Hocamızın proje ustalığı çok iyi bilinir. Birçok örneği var. Ben kısaca bir tanesinden söz etmek istiyorum. Pratik Kız Sanat Okulu Program Geliştirme Projesi. Teori ile uygulamanın tam bir uyumu. Sabahları hocamızın sunumu ile başlayan seminer, çeşitli okullardan gelen öğretmenlerin program geliştirmenin tüm aşamalarını tartışarak, programı, içerik, materyal, değerlendirme ölçekleri hazırlayıp sınıflarında deneyip gerekli düzeltmeleri yaparak gerçekleştirdikleri bir çalışma biçiminde yürütüldü. Bizim görevimiz sadece rehberlik etmekti. Ortaya konulan programın tamamı katılımcı öğretmenlerin eseriydi. Canla, başla çalışmışlar, yaptıklarıyla gurur duyup sahip çıkmışlardı. Öğretim yılı sonunda gerçekleştirilen program değerlendirmesinde de çok güzel dönüt alınmıştı.

Bu aşamada ABD'ye gittim. Doktora çalışmam sırasında projeden söz ettiğimde gerçek bir ilgiyle ve takdirle karşılanmıştı. Ancak, Türkiye'de sıkça görüldüğü gibi, Genel Müdürlükte yapılan görev değişikliği ile bu güzel projenin de sonunun geldiğini öğrenmem, dönüşümde benim için inanılması güç kötü bir sürpriz olmuştu. Mesleki ve teknik eğitimde bir sürü yapılan güzel şeyin başına gelen gibi ne yazık ki burada da geliştirme yerine sonlandırma yoluna gidilmişti. Bugün mesleki ve teknik eğitimde geline nokta zaten her şeyi açıklamıyor mu?

Prof. Dr. Hıfzı Doğan'ın en belirgin özelliklerinden biri insanları severek, isteyerek çalışmaya yönlendirebilmesidir. Emir değil, ikna ve sıkı takip onun yönetim tarzı. Hayranlıkla izlediğim enerjisi, eğitime ve özellikle mesleki ve teknik eğitime sevdası hiç tükenmedi. Hala yeni projeler üzerinde çalıştığını duyuyorum. Bir şeyin yapılmasını gerekli gördüğü zaman kolay kolay vazgeçmez, engelleri aşmak için bir yolunu bulmayı deneyen bir kişi. İşte hocamız bu. İnançlı ve azimli. Emeklilik yıllarımızda bizleri sıkı çalıştırarak 'Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakanlar' kitap serisinin oluşması da onun eseri, onun rehberliği ve teşviklerinin ürünleri... İzlenimlerimi bir başka açıdan sürdürmek istiyorum. Master öğrencisi olduğum dönemde Hıfzı Hocam bir gün KTYÖO Beşevler Yerleşkesine gelerek, MEB'nin ABD'de master ve doktora için sınav açtığını bildirip başvurmamı önerdi. ABD'nin çok uzak olduğunu, gitmeyi düşünmediğimi söyleyip teşekkür ettim. Tanıdıklarını daha ileri öğrenim görmeleri için teşvik ettiğinin örneklerini biliyoruz. Bu da onlardan biriydi.

Biz fark etmesek de kader ağlarını örüyor. Ben gitmem dediğim ABD'ye, sözünü ettiğim sınava girip kazanan Mehmet Külahcı ile evlenip onun eşi olarak gidiyorum. Bu yolculuk için hazırlanırken 1975 yılında çok sevdiğim, saydığım Rahmetli Prof. Dr. Cevat Alkan ABD hakkında detaylı bilgi verdikten sonra her ihtimale karşı orada doktora yapacağımı gibi evrakları hazırlayıp yanımda götürmemi önerdi. Bunun için üç tane de referans mektubu gerekiyordu. Kapalı zarf içindeki mektuplardan biri Hıfzı Hocamın yazdığıydı. Öngörüler gerçek oldu. Ben doktora çalışmalarına başladım. Bir gün bölüm başkanımız ve aynı zamanda danışmanım olan Prof. Dr. Twyla Shear beni çağırarak; "Aslında biz referans mektuplarını göstermeyiz. Çoğu birbirinin aynıdır. Ama seni gerçekten tanıyan bir kişinin yazdığı belli olan bu referans mektubunu okumanı istiyorum" dedi. Yaptığı işe hep özen gösteren, gerektiği biçimde yapan değerli hocamın beni gururlandıran, duygulandıran o güzel referans mektubu, öyle sanıyorum ki programa kabulumda önemli katkı sağladı. Doğal olarak ben de kendisini mahcup etmemek için elimden geleni yaptım.

Doktora programını çalışmalarımda hep son görev yerim olan, ancak bir daha dönemediğim KTYÖO ile ilişkilendirmeye çalışmışım. Bu bağlamda tez konumu da o dönemde çok güncel olan kadının toplum kalkınmasındaki rolü çevresinde oluşturmuştum. Bu aşamada da sayın hocamın desteği devam etti. Hazırladığım anketin çoğaltılması, uygulanması ve cevap kağıtlarının bana gönderilmesinin sağlanmasına ilişkin katkıları, asla unutulması mümkün olmayacak türdendir.

Buna karşın kendisi bundan hiç bahsetmediği gibi ben çeşitli ortamlarda sözünü ettiğimde; “A öyle mi olmuştu?” şeklinde hep geçiştirmiştir. Ne güzel ne insancıl bir özellik. Hıfzı Hocamın kendisinden yardım isteyen herkese destek verdiğinden de eminim. Karşılık beklemeden, tevazu ile...

Son olarak, değerli hocam Prof. Dr. Hıfzı Doğan’ın varlığı, mesleki ve teknik eğitim için büyük bir şanstı. Bu camiaya çok şey kattı. Ancak çok daha fazlasını verebilmesi için yeterince destek gördüğünü söylemek oldukça zor. Buna rağmen adı, katkılarıyla mesleki ve teknik eğitim tarihindeki yerini çoktan aldı. Daima hatırlanacağından eminim. Kendisine bilgi, deneyim ve enerjisini kullanmayı sürdüreceği sağlıklı, huzurlu yıllar dilerken bir kez daha teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Sağ olun, var olun Sayın Hocam.

Çalışma grubu başkanı Hıfzı Doğan; Şadiye Külahcı ve Ahmet Sevgi, “İz Bırakan Eğitimciler” kitabının tanıtımı için ziyaretine gittikleri Atatürk Araştırma Merkezi Başkan Yardımcısı Nihat Büyükbaş ile (Nisan 2017)

KIBRIS'TA BAŞLATTIĞI METGE PROJESİ

Şenay Yücedağ BİROL

KKTC Lefkoşa Atatürk Meslek Lisesi Gıda Teknolojisi Öğretmeni

Prof. Dr. Hıfzı Doğan Hocamızla tanışmam 1993 yılında Muğla, Fethiye’de Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü’nün gerçekleştirdiği “Modüler Öğretim ve Modül Yazımı” konulu hizmet içi eğitim seminerinde oldu. Henüz iki yıllık öğretilimdim. Daha sonra yaklaşık beş yıl süren METGE Projesi’nin merkez grup çalışmaları başladı.

METGE Projesi’nin temel amacını kısaca ifade etmek gerekirse; yeterliliğe dayalı, ölçülebilir, esnek öğretim programlarını tasarlamaktı. Örgün ve yaygın eğitim arasında yatay/dikey geçişlerin gerçekleşmesini sağlayabilmektir.

Proje çalışmaları merkezde planlanmakta, seçilen proje okullarındaki yapılan uygulamalar yoluyla sürdürülmekteydi. Hocamız büyük bir sabırla, zamanını esirgmeden bizlerin akademik olarak gelişmesi için sürekli hizmet içi eğitim şeklinde hem bizim yetişmemizi hem de projenin ilerlemesini sağlamaktaydı. Hıfzı Hocamız için işe yaramayan bilginin hiçbir önemi yoktu. Ne biliyorsun? yerine, Ne yapabiliyorsun? diye sorardı. Ne yapabiliyorsun? sorusunun cevabı, mesleki eğitimin temeliydi. Ne yapabiliyoruz ve bunu ne kadar iyi yapabiliyoruz?

Proje çalışmalarımızda yaptığımız uygulamalar hocamız için çok değerliydi. Bizleri her zaman yüksek lisansa başlamanız için yüreklendirirdi. Birçoğumuz bu eğitimlere başladık. Benim hayatım da bu nedenle değişikliğe uğradı.

Evlilik sebebiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne taşındım. Hıfzı Doğan Hocamız ile yolumuz bir kez daha burada kesişti. Hocamız, Girne Amerikan Üniversitesi’nde göreve başlamıştı. Ancak mesleki eğitim, hocamızın uzak durmayacağı bir alandı. METGE Projesi buraya da taşınmıştı. Aynı çalışmaları tekrar hocamızla birlikte KKTC için planladık ve yürütmeye başladık. Mesleki ve teknik eğitimde kuramdan uygulamaya nasıl geçilir? İşte Hıfzı Hocamız bunun nasıl olması gerektiğini, yorulmadan, vazgeçmeden kanıtlayan akademisyendi. Mütevazı ve sabırlı kişiliği ile her zaman mesleki ve teknik eğitime katkı sağlamayı amaç edindi. Her sorunun uygun bir çözüm yolunun olduğunu öğretti.

Kendisini saygı ve sevgiyle selamlıyor, bana ve benim gibi birçok arkadaşına kattığı bilgi ve duygular için teşekkürlerimi sunuyorum.

MESLEKTAŞIMIZ VE YAZLIK KOMŞUMUZ

Türkan BUHARALI

Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okulu Emekli Öğretim Görevlisi

Çalışkandır. Sessiz ve sakindir. Beceriklidir. Komşu ve deniz severdir. O, mahallenin delikanlısı ve Hıfzı Hocasıdır...

Hıfzı Hoca, yazlık evinde yemek hazırlarken

HOCALARIN HOCASI

Yeşim KUYUMCU

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Yöneticisi

“Bilmediğimi bilmek”

Bazı kitaplar, sözler ve de insanlar üzerimizde böyle bir etki bırakırlar.

İşte “Hıfzı Doğan” ismi bana hep bunu çağırıştırır.

Hıfzı Hoca benim için akademik bir danışmandan öte, her sohbetimizde bir şeyler öğrendiğim, aslında farklı yollardan gidilebileceğini, şüphe duymadan, sorgulamadan kabul ettiğim belki de tek insandır.

Elbette ki alanında duayen birinin bilgi birikimi ve donanımı hakkında burada yorum yapmak benim haddimi aşar. Bu konuda danışman hocam olduğu için kendi adıma da gururlanarak söyleyebileceğim tek şey; “Hıfzı Hocam, hocaların hocasıdır.” Yani öğrencileri profesör olan bir profesördür.

İlk dersinde matematikçi olduğumu öğrendiğinde, mevcut sistemde, özellikle matematik öğretiminde büyük sıkıntılar yaşandığını ve bu alanda bir çalışma yapılmasının gerekliliğini dile getirmişti. Geline nokta, matematik düşünme yeterliliğine sahip olamamış bireylerden oluşan bir toplumda yaşanan sorunları konuşmuştuk. Konuşmanın ötesinde, bu konuda uygulamalı bir tez çalışmasına başladık.

Öğretimde tek boyutlu, insanı tek boyutta tanımlamaya çalışan metotların yetersizliğini, bireylerin matematik dersinde özgüven ve yeterlilik konusunda kendilerini eksik gördüğünü, buna karşın asıl problemin kişide değil, sistem ve öğretim metotlarında olduğunu ortaya koyan önemli bir çalışma yaptık.

Araştırmada, öncelikle öğrencinin öğrenme sürecine aktif bir şekilde katıldığı, fikrini rahatça ifade edebildiği ve bu şekilde öğrenme motivasyonunun yüksek olacağı düşünülen sınıftan farklı bir öğrenme ortamı oluşturuldu. Bu öğrenme ortamı, eğitim yönetimi süreçlerine bağlı kalınarak öğrenme ilkeleri doğrultusunda hazırlandı. Hazırlanan yeni öğrenme ortamında uygulanacak öğretim süreci, çoklu zekâ kuramı ve bireylerin farklı öğrenme stillerine uygun metotlar ile düzenlendi. Ayrıca öğretim sürecindeki etkinliklerde, bilgiyi önceki bilgilerle ilişkilendiren ve günlük yaşama transfer edebilen problemler seçildi. Böylece öğrenme sürecinin kolay ve verimli olması amaçlandı. Matematiğin özellikle soyut ve algılaması zor olan “3 boyutlu cisimlerin alan ve hacimleri” konusu seçildi.

Araştırmanın sonunda tüm deney grubu öğrencilerinin başarısının önemli oranda arttığı tespit edildi. Bu verilerden yola çıkarak danışman hocam Sayın Hıf-

zı Doğan'ın değerli katkıları ve öncülüğünde matematik öğretiminde uygulamalı bir model ortaya kondu. Bu çalışmanın literatüre katkı sağlamasının yanı sıra uygulamaya geçmesinin önemi de vurgulandı.

Bugün bu önemli konuyu daha da genişletirerek; anaokulundan üniversiteye kadar tüm bireyleri kapsayacak bir eğitim modeli üzerinde çalışmaya devam ediyoruz.

Kim bilir?

Belki de sürekli değişen dış faktörlere karşın, özünde hiç değişmeyen, her insanı kapsayacak, her bedene oturacak bir elbise mümkündür.

Özüne döndüğünde eşsiz ve tek kalmaya, dışa baktığında sosyal ve bütüne ulaşmaya çalışan her insana uygun bir eğitim modeli hayal midir?

Üzerinde çalışıyoruz, düşünüyoruz...

Tüm bunları dile getirme fırsatı verdiği için bu kitabı hazırlayanlara ve emeği geçen herkese ayrıca teşekkür ederim.

Sonsuz saygılarımla...

*Hıfzı Hocamla İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesinde
(18 Haziran 2019)*

OKUL YILLARINA DAYANAN ARKADAŞLIK

Yıldırım BUHARALI

Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Emekli Öğretim Görevlisi

Yıllar 1952-53... Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nda yatılı olarak okuyoruz. Hıfzı Doğan benden iki sınıf yukarıda. Sınıflarımız farklı ama yatakhanelerimiz aynı. Hıfzı Doğan, abi durumunda. Mezun olduk. Anadolu'ya, sanat enstitülerine öğretmen olarak dağıldık. Teknik öğretmen olarak çalıştık.

Hıfzı Doğan çok çalışkandı. Çalıştığı yerde ne aksarsa, neye ihtiyaç varsa, sessiz sedasız oraya yardım ederdi.

Önce Hıfzı Doğan, sonra ben ABD'ye gittik. İkimiz de Pensilvanya'da okuduk. Türkiye'ye dönünce yine Erkek Teknik Öğretmen Okulu'nda çalıştık. Hıfzı Bey profesör oldu. Çeşitli yerlerde başarıyla görevler yaptı.

Yıllar çabuk geçti. Hepimiz emekli olduk. Daha sonra Ayvalık Cunda Adası'nda kurduğumuz yapı kooperatifi evlerinde yazlık komşusu olduk. Kendisinden hiçbir şey istemediğimiz zamanlarda bile yardımımıza koşar. Hıfzı Doğan'a uzun ve sağlıklı bir ömür diliyorum. Saygılarımızla...

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME GÖNÜL VERMİŞ, ÇALIŞMAYI VE FAYDALI OLMAYI İLKE EDİNİMİŞ EĞİTİMCİ

Zeki ÖZKAN

Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Emekli Genel Müdür Yardımcısı

Hıfzı Hocayı Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu son sınıf öğrencisi iken tanıdım. Hocamla ikinci karşılaşmam, yıllar sonra Bakanlıkta çalıştığım dönemde, Ankara Gazi Mesleki Eğitim Merkezi (4. Akşam Sanat Okulu ve Çıraklık Eğitimi Merkezi) Program Geliştirme Semineri'nde oldu. Mesleki eğitim merkezlerinde uygulanacak mesleki eğitim programlarını geliştirmede görev alacak yönetici ve öğretmenlerin yetiştirilmesine yönelik seminere destek vererek yardımcı oldular.

Boş durmayı sevmeyen, hep faydalı olma yaradılışında olan Hıfzı Hoca emekliliğinde, mesleki eğitim konularında araştırma yapmak üzere bir çalışma grubu oluşturmuş. Grupta, Kız Teknik, Erkek Teknik ve Ticaret-Turizm kesimlerinden deneyimli, gönüllü eğitimciler bulunmakta. Grup yaptığı çalışma sonunda 'Cumhuriyet Döneminde İz Bırakan Eğitimciler-1' kitabını hazırlayarak, kendi imkânlarıyla 2012 yılında yayınlamış.

Çalışmalar devam ederken Hıfzı Hoca benim de gruba katılmamı istedi. Hazırlanacak ikinci kitapta yer vermeyi planladıkları, Cumhuriyet döneminde kurulan ve meslek okullarından ilki sayılan Ankara İnşaat Usta Okulu Müdürü Mithat Artun'u (1935-1965) araştırma ve yazma görevi bana verildi. Bu araştırmayı yaparken; 9. Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'in de içinde olduğu altmış İTÜ öğrencisinin, 1944 yılında iki aylık stajlarını yatılı olarak bu okulda yapmış olduklarını öğrendim. Sayın Süleyman Demirel ile görüşmemde, dönemin ve ülkenin imkân ve imkânsızlıklarını dinleyerek yeni bilgiler edinmem benim için ayrı bir kazanç oldu.

Grup çalışmamızda kitap hazırlığı dışında; mesleki eğitime taraf olan iş hayatı ve meslek kuruluşları temsilcileriyle görüşmeler ve ortak toplantılar yapıldı. Bu çalışmaların temel amacı; mesleki ve teknik eğitimin iş hayatı ihtiyaçları doğrultusunda planlanması ve düzenlenmesidir. Biliyorum bu Hıfzı Hocanın temel düşüncesidir. Hoca, mesleki eğitime taraf olan meslek kuruluşları temsilcileri ile mesleki eğitimcilerin birlikte çalışması gerektiği düşüncesindedir. Esasında bu düşüncüyü hayata geçirmek amacıyla hocanın koordinatörlüğünde, Millî Eğitim Bakanlığı ile 1978-1982 yılları arasında Okul Sanayi İş Birliği Projesi (OSANOR) uygulanmıştır. Uygulamayla, mesleki ve teknik eğitimin, tarafların iş birliğiyle, iş hayatı ihtiyaçları doğrultusunda yapılandırılması modeline geçiş amaçlanmıştır.

Hıfzı Hocanın çeşitli sempozyumlarda sunduğu tebliğlerini incelediğim, mesleki ve teknik eğitimin sadece merkezi yönetimin karar ve uygulamalarıyla değil, tarafların ortak çalışma ve kararlarıyla yürütülmesi gerektiğini savunduğunu gördüm. Sürekli yazan, fikir üreten Hıfzı Hocanın iki eğitimci arkadaşıyla birlikte hazırlayıp yayınladıkları “Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları” (1998) kitabı, mesleki ve teknik eğitim için bir temel yapıttır.

Hıfzı Hocanın koordinatörlüğünde yapılan toplantı ve çalışmalar şahsen benim için de eğitici ve öğretici olmuştur. Çalışmaların sıkıcı olmamasına özen gösterir. Gerektiğinde konularımız dışında bir kültürel konunun tartışılmasına fırsat yaratır. Yazılan bir köşe yazısı üzerinde konuşulur. Değişik yurt dışı deneyimi olan meslektaşımızın izlenimlerini anlatmasına fırsat verilerek bilgi edinmemiz sağlanırdı.

Hıfzı Hoca; ‘Hep birilerinden beklemeyelim, biz neler yapabiliriz?’ ana fikri çerçevesinde çalışmalarımızın sürdürülmesine özen gösterir. Çalışma döneminde hocamız, hepimizin “hayat hikâyelerimizi” yazmamızı istedi. Bu çalışmanın bizler için yararlı olduğu düşüncesindeyim. Bu hazırlığı yaparken geriye dönüp bakma fırsatını buldum. Sadece resmî görev değil, aile ve çevre sorumluluklarından yapmadığım veya yapamadığım konularda hayat muhasebesini yapma fırsatı buldum.

Özet olarak; Hıfzı Hoca yaşamı boyunca hep eğiticilik görevini yerine getirmiş, mesleki eğitimin gelişmesi için sürekli bir çabanın içinde bulunmuştur. Yazlığındaiken bile çevre mesleki ve teknik okulları ziyaret ederek yöneticilerle görüşmekte, onlardan güncel uygulamaları dinleyerek, onlara yol gösterici deneyimlerini aktarmakta.

Ülkeye, insanımıza faydalı olma yolunda çaba sarf eden hocamıza, sağlıklı ömür dilerim.

HIFZI DEDEM

Zeynep DOĞAN

Coca Cola Şirketi Finans Bölümü

Hıfzı dedemi düşününce hep aklıma çocukluğumdaki yılbaşı kutlamalarımız ve Ayvalık geliyor.

Herkesin özenli giyinip, biraz telaş içinde Sedat Simavi'deki o eve gelişlerimiz, kapıyı açar açmaz yüzüne vuran bir yemek kokusu, dedemin naif sesinden “Hoş geldiniz” deyişi... Gelenek haline gelmiş olan yılbaşı ikramiyesi biletlelerini torunlarına dağıtışı... Deniz amcamın ve babamın bize hazırladığı yemekleri yerken o masadaki sohbetler... Bir de tabii Ayvalık... Denize sıfır, kocaman bahçeli o evdeki günlerimiz... İlk eve geldiğimde bana camdan yapılmış bir odayı hazırlamıştı. Odamı o kadar çok sevmiştim ki hem aydınlık hem minimaldi. Ayvalık'ta dedemin kedileri ve bir kedi düzeni vardı. Her kedi her yemeği yemezdi. Hepsinin ayrı huyu vardı. Dedem bütün kedilerin düzenine göre yemeklerini verip, bitirdiler mi diye başlarında beklerdi.

Hıfzı dedem, başarıyı takdir eden, eğitimi çok destekleyen biridir. Onun için eğitim hep en başta gelir. Ben de onun desteğiyle eğitim hayatımı ailemi gururlandırarak tamamladım.

*Babam ve ağabeyim Emre ile
diploma törenimde (21 Haziran 2018)*

3. BÖLÜM

PROF. DR. HIFZI DOĞAN'IN ÖZ GEÇMİŞİ VE ESERLERİ

EĞİTİM

- 1966 Doktora (University of Pennsylvania)
1963 Yüksek lisans (University of Pennsylvania)
1952 Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu
1948 Eskişehir Erkek Sanat Enstitüsü

AKADEMİK ÜNVANLAR

- 1977 Profesör, AÜ Eğitim Fakültesi, Program Geliştirme
1972 Doçent, AÜ Eğitim Fakültesi, Program Geliştirme
1963 Doktora, University of Pennsylvania, Curriculum Development

İDARİ GÖREVLER

- 2004-2008 Rektör, Girne Amerikan Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
2000-2004 Dekan, Eğitim Fakültesi, Girne Amerikan Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
1998-1999 AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölüm Başkanı
1997-1999 YÖK Danışmanı
1997 Ortaöğretim Fizibilite Projesinde Uzman, MEB, METARGEM
1993-1996 AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Teknolojisi A.B.D. Başkanı
1995 Dünya Bankası Destekli METGE Projesi Sorumlusu
1993-1995 METGE Projesi Sorumlusu, MEB. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü

- 1994 Türk Alman Mesleki Eğitim Projesinde Değerlendirme Grubu Uzmanı
- 1993-1994 Dünya Bankası Projesinde Uzman, MEB. 2000’li yıllarda Mesleki ve Teknik Eğitim
- 1990-1991 GAP Eğitim Master Planını Hazırlama Proje Uzmanı, TÜSTAŞ AŞ
- 1990-1991 Dünya Bankası Projesinde Uzman, MEB. Yaygın Eğitim Projesi
- 1986-1990 Öğretmen Yetiştirme Bölüm Başkanı, İslâm Teknoloji Üniversitesi, Dakka-Bangladeş (Bu görev, öğretim, araştırma ve yönetim faaliyetlerini içermektedir.)
- 1971-1986 AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Teknik Eğitim Bölümü (Ana Bilim) Başkanı ve Öğretim Üyesi
- 1978-1986 Eğitim Araştırmaları Merkezi Başkanı, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi (Bu görev, öğretim, araştırma ve yönetim etkinliklerini kapsamaktadır.)
- 1978-1982 Okul-Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi Projesi sorumlusu
- 1970-1971 Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi ve VIII. Millî Eğitim Şûrası Genel Sekreteri
- 1968-1970 Etüt ve Programlama Dairesi Başkanı, MEB. Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarlığı
- 1966-1968 Türk Ekibi Sorumlusu. Millî Eğitim Bakanlığı ile American Vocational Education (AVA) grubunun ortaklaşa yürüttüğü Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi (Projenin amacı, mesleki ve teknik eğitimi geliştirmektir. Projede kapsamında 28 kitap yayınlanmıştır.)

BİLİMSEL VE MESLEKİ KURULUŞLARA ÜYELİKLER

- Eğitim Araştırmaları Derneği
- American Vocational and Industrial Art Association
- Society of Automotive Engineers
- USA World Council of Curriculum and Instruction

DİĞER İDARİ GÖREVLER

- AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Teknik Eğitim A.B.D. Başkanı
- AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi Başkanı
- AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Yönetim Kurulu Üyesi
- Ankara Üniversitesi Senatörü
- UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Üyesi

YURT İÇİNDE VE YURT DIŞINDA DERS VERDİĞİ ÜNİVERSİTELER

Ankara Üniversitesi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Hacettepe Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

Bangladeş, İslam Teknoloji Üniversitesi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Girne Amerikan Üniversitesi

İstanbul, Aydın Üniversitesi

Çok sayıda lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri ile yüksek lisans ve doktora tez danışmanlığı

ESERLERİ

Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında (Proceedings) Basılan Bildiriler

“Evaluation Instruments and Program Review Pattern, Industrial Vocational Education” Seminar on Vocational and Technical Education in Iran CENTO Headquarters, Ankara: 1968.

“Vocational and Technical Education”, Structure and Content of Curriculum in Post Compulsory Education. (Turkish Case) CODIESSE Meeting, Ankara University, Faculty of Educational Sciences, 1983.

Integration of General and Vocational and Technical Education in Turkey”, Bangkok, UNESCO Regional Office, 1983. (with other authors).

“Technology Education in Turkey” Ankara, CODIESSE Meeting, May 12-17, 1986.

“Trends and Issues in Teaching Science and Technology in Primary Education”, Italy, UNESCO Seminar on Primary Education, June 11-14, 1987.

“Prime Resource of OIC Countries-Human Potential”, ICTVTR News Bulletin Vol-2, (September 1987).

“Development of Manpower, Technical and Vocational Education in OIC Countries-Turkey” ICTVTR News Bulletin, Vol-2, (September 1987).

“Development of Manpower, Technical and Vocational Education in OIC Countries-Malaysia”, Editor ICTVTR News Bulletin, Vol-4, (August 1989).

“Human Resource Development and Technical and Vocational Education”, paper presented on International Seminar on Technical and Vocational Education” held on 14-17 July, 1988 in Dhaka, Bangladesh.

Workshop Report on Management of Technical and Vocational Education, (Editor), Human Resource Development Series, No.2, Islamic Centre for Technical and Vocational Training and Research, Dhaka, Bangladesh, 1988.

“Curriculum Practices in OIC Countries” paper presented at the Seminar on Curriculum Development in Technical and Vocational Education, held on 22-29 May, İstanbul: 1989.

“Curriculum Development in Technical and Vocational Education”, paper presented at Workshop on Management of Technical and Vocational Education, 11-16 April, 1988, İstanbul, Turkey.

Uluslararası Kitaplar veya Kitaplarda Bölümler

“University Teaching and Training of Teachers in Turkey”, Prague, UNESCO European Regional Seminar, November 25-29, 1985.

“National Studies on Content of General Education in Relation to Occupational Training and Retraining” (Turkish Case) Bangkok, UNESCO Regional Office, 1985. (with other authors).

Interaction Between Education and Work in CODIESSE Counties Budapest: Hungarian National Commission for UNESCO, 1986, (with other authors).

Cooperative School Industry Education in Turkey. (A case study) Paris, UNESCO, CODIESSE, 1987.

“Study on Terminology of Higher Education in Europe” (Turkish case). Bucharest, European Centre for Higher Education (CEPES), 1986.

Politique, Planification at Administration de L'Enseignement Technique et Professionnel en Turquie, (Editor), Paris, UNESCO, 1982.

Ulusal Hakemli Dergilerde Yayınlanan Makaleler

“Endüstriyel Kalkınma ve Eğitim”, AÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:1-4, 1969.

“Ortaöğretim Programları Üzerine Bir İnceleme”, AÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:1-4, 1971.

“Pratik Kız Sanat Okulu Programlarının Geliştirilmesi”, AÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Sayı:1-4, 1974.

“Mesleki ve Teknik Eğitim İçin Ana Plan Esasları”, AÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:9, Sayı:1-4, 1977 (Ortak yapıt).

“Yaşam Boyu Eğitim ve Üniversite”, AÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:9, Sayı:1-4, 1977.

“Öğretmen Yetiştirme Kurumları ve Sorunları”, AÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 10-4, 1978.

“Okul Sanayi İlişkileri”, AÜ Eğitim Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi, 1980.

“Endüstri Meslek Lisesi Eğitim Programlarının Temel Yapısı”, AÜ Eğitim Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi, 1980.

“Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi (OSANOR) ile Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi”, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1981.

“Atatürk'ün İşlevsel Eğitim Anlayışı”, Atatürk Devrimleri ve Eğitim Sempozyumu, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1981.

“Atatürk ve Mesleki Teknik Eğitim”, Atatürk İlkeleri Işığında Türk Eğitim Sistemi. TÜBİTAK, 1983.

“Mesleki ve Teknik Eğitimin İlkeleri ve Gelişmesi”, Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1983.

“Mesleki ve Teknik Eğitim”, Cumhuriyet Dönemi Eğitimi, İstanbul: MEB Basımevi, 1983.

“Mesleki ve Teknik Eğitimin İlkeleri ve Gelişmesi”, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:16, Sayı:1, 1983.

“Eğitim Uzmanlığı ve Eğitim Sistemi İçindeki Yeri”, Eğitim Bilimleri Sempozyumu, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1984.

“Okul-Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitim Çalışmaları ve Elde Edilen Sonuçlar”, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:17, Sayı:1-2, 1985.

Ulusal Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Basılan Bildiriler

“Mesleki ve Teknik Öğretimde Sistem Yaklaşımı”, Mesleki ve Teknik Eğitimde Verimlilik Semineri, MPM Yayınları, 1973.

“VIII: Milli Eğitim Şurasının Verimlilik Bakımından Değerlendirilmesi”, Meslek ve Teknik Eğitimde Verimlilik Semineri, MPM Yayınları, 1973.

“Mesleki ve Teknik Eğitimde Fiziki Tesisler Sorunu”, Mesleki ve Teknik Eğitimde Verimlilik Semineri, MPM Yayınları, 1973.

“Bilim Adamı Yetiştirmede Teknik Eğitimin Yeri”, V. Bilim Kongresi, Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Tebliğleri, TÜBİTAK, 1975.

“Mesleki ve Teknik Eğitimde Endüstri İlişkileri”, Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim ile Sanayi İlişkileri Sempozyumu, MEB. Etüt ve Programlama Dairesi Yayınları, 1975.

“Türkiye’de Teknik İnsan Gücü Yetiştirme Sistemi” Ekonomik Gelişme ve Teknik İnsan Gücü Yetiştirmede Ön Lisans Eğitimi Bilimsel Toplantısı, TÜBİTAK, 1978.

Genel Eğitim Mesleki Eğitim İlişkileri Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Sorunları. TED Yayınları, 1982.

Ulusal Bilimsel Toplantılarda Sunulan Bildiriler

“Ara Kademe İnsan Gücü İhtiyacı ve Meslek Yüksek Okulları”, MÜ Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, 1984.

“Teknoloji Eğitimi”, Tercüman Millî Eğitim Sempozyumu, 1984.

Kitaplar

Analiz ve Program Hazırlama, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1982.

Teknoloji Eğitimi, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1983.

Türkiye’de Ortaöğretim ve Sorunları, 2. Baskı, İstanbul: Hisar Eğitim Vakfı Yayınları, 1986, (Ortak eser).

İş Eğitimi, 2. Baskı, Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 1987, (Ortak eser).

Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri, 2. Baskı, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1988, (Ortak eser).

Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı, Ankara: Önder Matbaacılık, 1997.

Okul Sanayi İlişkileri, Ankara: Önder Matbaacılık, 1997, (Ortak eser).

Cumhuriyet Döneminde Mesleki Teknik Eğitimde İz Bırakan Eğitimciler, Cilt-1, Ankara: Koza Yayıncılık AŞ, 2012, (Ortak eser).

Cumhuriyet Döneminde Mesleki Teknik Eğitimde İz Bırakan Eğitimciler Cilt-2, Ankara: Koza Yayıncılık AŞ, 2015, (Ortak eser).

Cumhuriyet Döneminde Mesleki Teknik Eğitimde İz Bırakan Öğretmen Okulları, Ankara: Aşık Matbaası, 2018, (Ortak eser).

Diğer Yayınlar/Makaleler

“Meslek Okulları İçin Okula Giriş Standartlarının Önemi”, Mesleki ve Teknik Öğretim, 11-27, (Eylül,1963).

“Meslek Eğitiminin Gelişmesi”, Ertek, 1-1, (Mayıs,1963).

“Zekâ Testlerinin Meslek Okulları Giriş İmtihanlarındaki Yeri Nedir?”, Mesleki ve Teknik Öğretim, 12-133, (Mart,1964).

“Öğretmen Yetiştirme Problemi”, Mesleki ve Teknik Öğretim, 12-136, (Haziran, 1964).

“Teknolojinin Eğitim Üzerine Etkileri”, Teknik Öğretim Gazetesi, (Kasım,1968).

“Bilgi Çağında Ortaöğretim Sorunlarının Çözümüne Yeni Bir Başlangıç” Çağdaş Eğitim. 23-243, Mayıs 1998, (Ortak eser).

“Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma İhtiyacı”, Millî Eğitim Dergisi, (1998).

“Cumhuriyetin Yetmiş Beşinci Yılı Kutlanırken Eğitim Sistemimizde Kuram ve Uygulama İlişkilerinin Değerlendirilmesi”, Yeni Eğitim, Yıl:1, Sayı:1, (1999).

Diğer Yayınlar

“Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Programları ile İlgili Bir Çalışma, Ankara: Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Matbaası, 1966.

“Evaluation of Curriculum of Technical Teacher Training College, Ankara, Turkey“, University of Pennsylvania, Philadelphia, USA. 1986. (Summary of doctoral study).

“İlköğretimde Teknoloji Eğitimi ve Bir Öneri, Cumhuriyetin Yetmişbeşinci Yılında İlköğretim”, Ankara: Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Araştırma Merkezi, 1998, (Ortak eser).

Çeviri Kitaplar

Meslek Analizi ve Kurs Programı Hazırlamanın Esasları, Ankara: Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Matbaası, 1964.

Eğitim Planlaması ve İnsan Kaynağını Geliştirme, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1973.

Çizgilerle İletişim, Ankara: Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Matbaası, 1983.

Projeler

İmkân ve Fırsat Eşitliği Bakımından Türk Millî Eğitimindeki Gelişmeler, 1955-1968, Cilt: 1 ve 2, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 1970, (Ortak eser).

Ortaöğretim Programlarında Yönelmeler, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1972, (Ortak eser).

Türk Ortaöğretim Sisteminin Değerlendirilmesi, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi, 1972.

Mesleki ve Teknik Eğitimin Ana Plan Esasları, MEB Etüt ve Planlama Dairesi, 1974.

“Pratik Kız Sanat Okulu Giyim Programını Geliştirme” Araştırma, Planlama Koordinasyon Dairesi Yayınları, 1974.

Endüstriyel Sanatlar Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Araştırması, MEB Araştırma, Planlama Koordinasyon Dairesi Yayınları, 1975.

Ülkemizde Endüstrileşme ve Teknik Eğitim, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1977.

Okul Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi, Birinci Dönem Proje Raporu, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi Yayınları, 1979, (Ortak eser).

Okul Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi, İkinci Dönem Proje Raporu, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi Yayınları, 1980, (Ortak eser).

Okul Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi, Üçüncü Dönem Proje Raporu, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi Yayınları, 1980, (Ortak eser).

İlköğretim Okulu Araştırması, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğü, 1986, (Ortak eser).

Raporlar (Yayınlanmamış Çalışmalar)

Teknoloji Eğitimi Öğretmenliği Hakkında Bir Öneri, 2020 (İstanbul Aydın Üniversitesi).

Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştay Raporu, 2013.

ÖDÜLLER

1964 Spring Garden Enstitüsü'nden doktora bursu.

1960 Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Kalkınma Teşkilatı'ndan (USA-ID) yüksek lisans bursu.

RADYO KONUŞMALARI

Ankara Radyosu'nda mesleki ve teknik öğretime yönelik otuzun üzerinde eğitim konuşması (1966-1980).

4. BÖLÜM

MİNİ ALBÜM

AİLE ANILARI

Bilecik Muratça'da doğup büyüdüğü ev

Annesi ve küçük kardeşi Mustafa ile Muratça'da

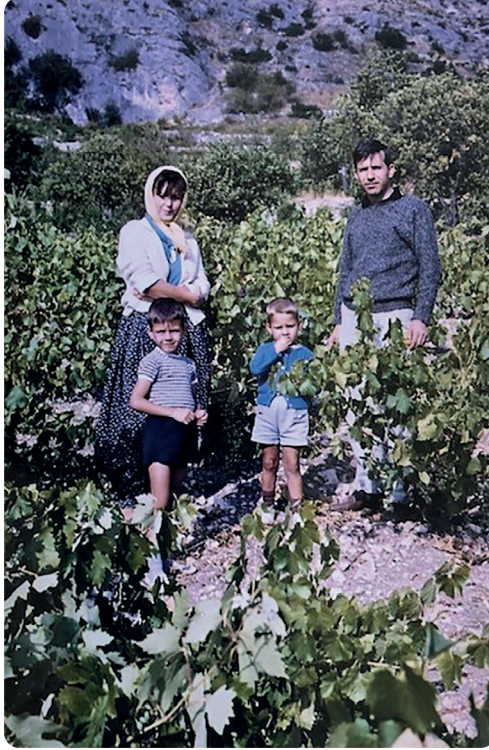

Eşi Şadiye Hanımla nişan resmi (1957)

Annesi Nakiye Hanım ile Anıtkabir'de (1964)

Ailecek Muratça'da üzüm bağlarında (1967)

Ailenin çadırda yaşamı (1969)

Küçük oğlu Deniz ile (Ankara, 1972)

Ayvalık (1984)

*Toplantı için Bangladeş'ten İstanbul'a
geldiklerinde eşi ile boğazda (1988)*

Eşı Şadiye Hanımla

Şadiye Hanım (Ayvalık, 1992)

Oğlu Deniz'in evlilik töreni (1993)

Torunu Berkhan ile Cunta Adası, Manastır yolunda (2015)

Ayvalık (2015)

*Torunları Berkhan ve Kaan ile
yaş gününü kutlaması (2016)*

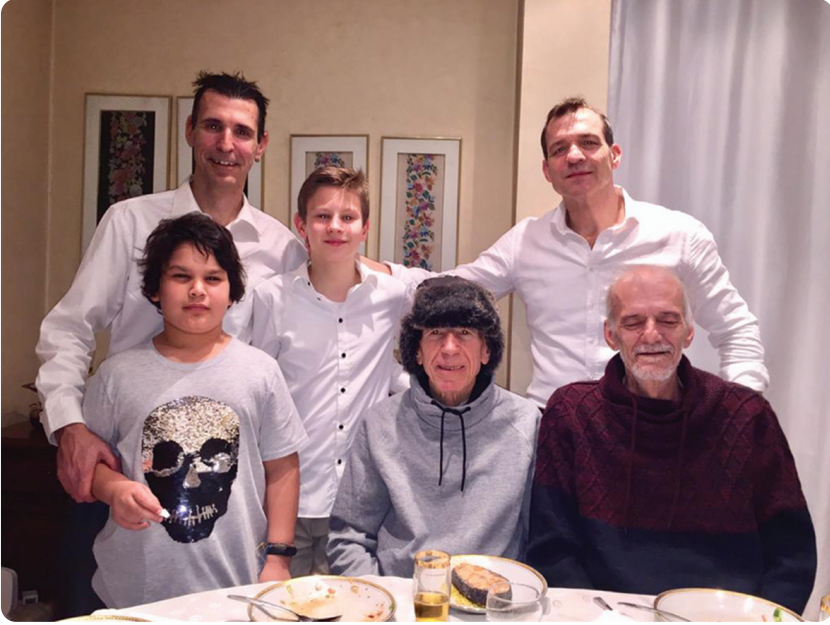
*Oğlu Erdinç'in çocukları
Berkhan ve Katia Elif*

Ayvalık'ta

Çocukları ve torunları ile yılbaşı yemeği (Ankara, 2017)

Çocukları Engin, Erdinç, Deniz ve torunlarından Kaan ve Berkhan ile (2018)

Ayvalık'ta geçen pandemi günleri anısı (Nisan, 2021)

AMERİKA ANILARI

Amerika'da (1961)

Eşi, çocukları ve arkadaşı Fikret Özçelik ile (Amerika, 1961)

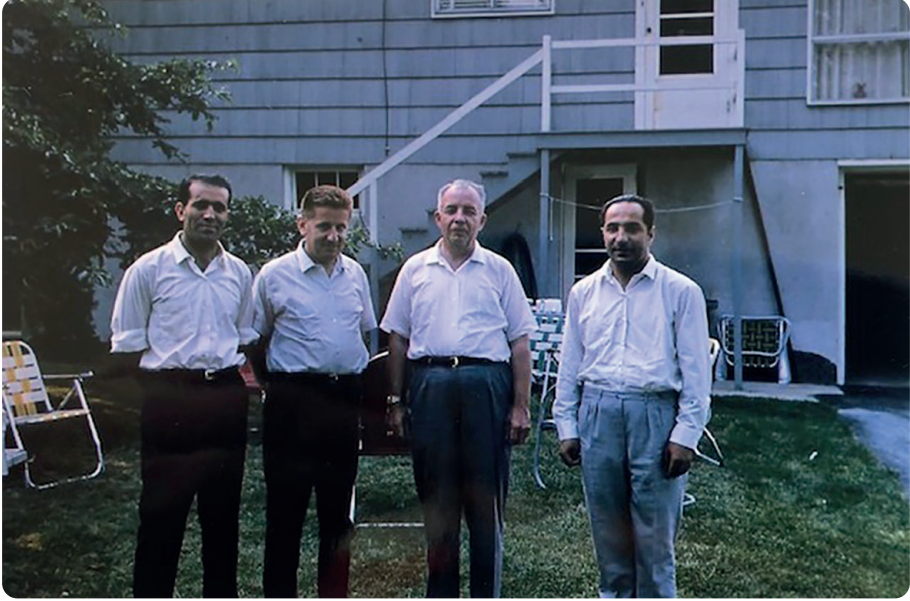
Çocukları Engin ve Erdinç ile daktilo başında (Amerika, 1962)

Niagara Şelalesi hatırası (Amerika, 1962)

Hasan Akbıyık ile (Amerika, 1962)

*Tez danışmanı Mr. Singer ve arkadaşları Yıldırım, Turan ve İbrahim
(Amerika, 1962)*

Amerika'dan üniversite öğretim üyeleri ve Türk-Yunan öğrencilerle... Sağ başta Hasan Akbıyık, eşi ve kızı, ayakta kucağında çocuk olan eşi Şadiye Doğan (Amerika, 1962)

Teknik öğretmenden sınıf arkadaşı Dr. Cevat Kardan ve Amerikalı eşi (1962)

Teknik öğretmenlerden sınıf arkadaşı Lütfü İrez ve eşi ile (Almanya- Münih, 1966)

BÜROKRASI GÖREVİ ANILARI

8. Millî Eğitim Şûrası (1970)

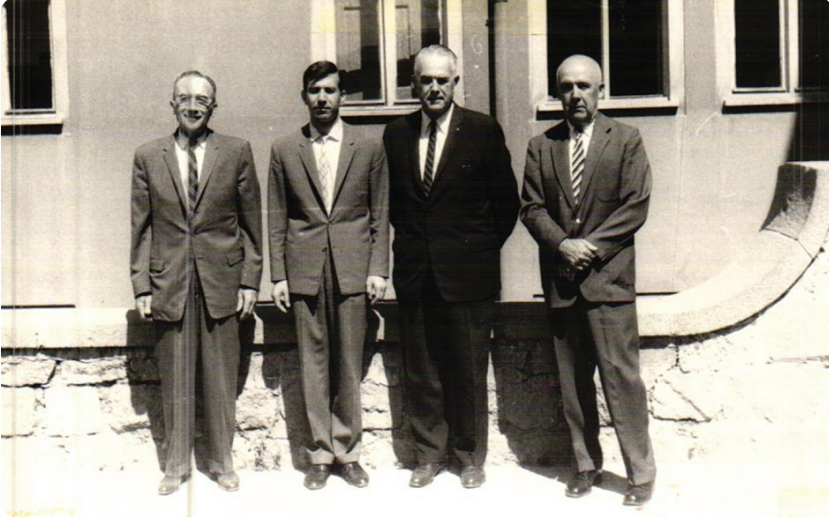
Şûrada, Zekai Baloğlu, Kemal Kerpici, Hıfzı Doğan, Akif Tuncer (1970)

Etüt ve Programlama Dairesi Personeli ile (1971)

*Teknikerler toplantısı yemek molasında Marmara Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Orhan Oğuz ile (1970)*

PROJE ANILARI

Spring Garden Projesi kapsamında çalışan Amerikalı uzmanlarla (1963)

Adana'da düzenlenen AVA Projesi seminerinden (1966)

AVA Projesini denetlemeye gelen Amerikalılar, Türk grubu sorumluları ile (1967)

AVA Projesi (1967)

AVA Proje ekibi Türk ve Amerikalı uzmanlar

OSANOR Proje ekibi yemekte. Soldan, Semra Erkan, Abdullah Çelik, Hıfzı Doğan, Cevat Alkan, Bozkurt Benderlioğlu (Ankara, 1980)

METGE Projesi seminerinde (Kuşadası, 1993)

Soldan; Müsteşar Bener Cordan, Millî Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı Ramazan Çetin Dağlı; METGE Projesi çalışmalarının sunum toplantısı sonrası Kız Teknik Öğretim Genel Müdürü Süheyla Akpınar ve proje sorumluları ile (1994)

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ANILARI

AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde dünün öğrencileri, bugünün profesörleri ile derste

Macaristan'da Fatma Varış ile bir toplantıda

Öğrencisinin nişan yüzüğünü takarken (22 Ağustos 1971)

Haydar Taymaz, eşi, Şadiye Hanım ve Deniz (1973)

Ali Şahinkesen, eşi Müfide Hanım; Şadiye Hanım ve Deniz ile (1975)

Cevat Alkan'ın "Doçent" olduğu gün, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyelerinden bir grup ile (1981)

Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde bir kokteylde (1981)

Soldan sağa: Niyazi Karasar, S. İlhan Sezgin, Fevzi Ercan, Haydar Taymaz, Hıfzı Doğan ve önlerinde eşleri

Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyelerinden bir grup

Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde (1993)

Öğrencileriyle

Ayaktakiler soldan; Cevat Alkan, Akif Ergin, Hıfzı Doğan, İnci Danacı
Diz çökenler soldan; Necmettin Yeşilmen, Mrs. Tiny, Sadrettin Ali Güney

T.C. 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in de katıldığı Teknikerler Toplantısı'nda (Ankara, 1993)

Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim üyeleri; Cevat Alkan, Mehmet Külahcı, Hıfzı Doğan ve Nizamettin Koç (1996)

Fakültenin Hıfzı Doğan'ın emekliliği için düzenlediği yemek (1999)

*AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin, 55. kuruluş yıl dönümü töreninden
(6 Mart 2020)*

*Törende, Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu, Prof. Dr. Fatma Hazır Bıkmaz ve
Rektör Prof. Dr. Erkan İbiş ile*

BANGLADEŞ, PAKİSTAN, HİNDİSTAN ANILARI

Türk mimar tarafından yapılan Bangladeş İslam Teknoloji Üniversitesi binası

Bangladeş'te trafik

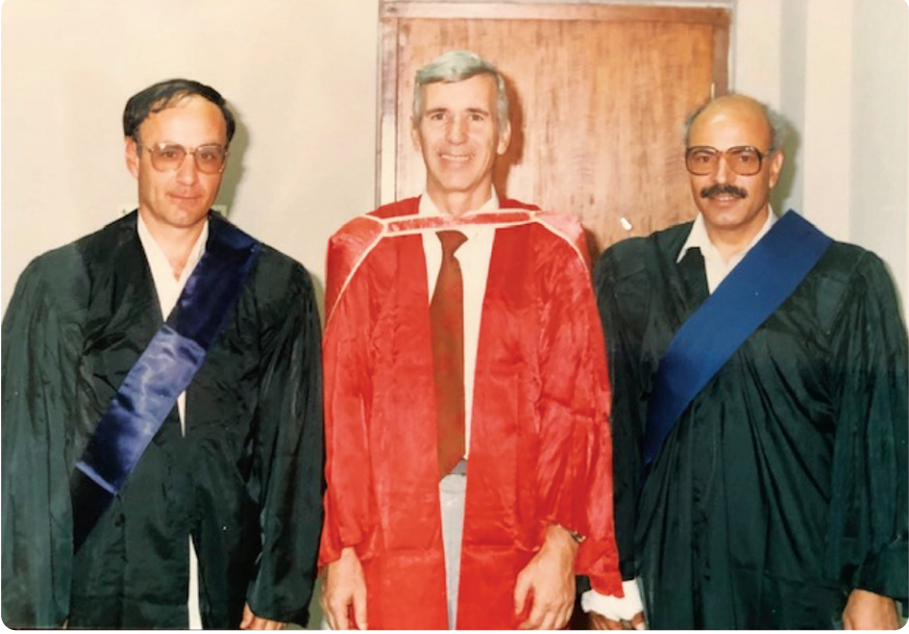
Bangladeş-Dakka Havalimanı (1990)

1986-1990 yılları arası Bangladeş'te ikamet ettiği bina

Bayram ziyaretçileri ile (Bangladeş, 1986)

*Solda Askerî Ateşe Behzat Bilgiç, sağda Elçilik Müsteşarı Yahya Akyüz ile
(Bangladeş, 1987)*

Mesleki ve Teknik Öğretim Semineri (Bangladeş, 1987)

Masa tenisi oynarken (Bangladeş, 1987)

Çeltik tarlaları arasında (Bangladeş, 1987)

Oğlu Deniz Bangladeş'e geldiğinde (1987)

Öğretim üyeleri ile (Bangladeş, 1988)

Bangladeş Üniversitesi'nin İşlam ÷lkelerinden gelen temsilciler için İstanbul'da dñzenledięi Mesleki ve Teknik Eğitim Semineri'nden bir grup (İstanbul, 1988)

İstanbul'da yapılan başka bir seminerde Gıyasettin Erci, Patwari, Hıfzı Doğan (1988)

Sol baştan; Nevzat Hançer (sıhhi Tesisat), Kâmuran Çilenti (eğitim teknolojisi) ve eşi
Sağ baştan; Ali Ekber Gündüz (sıhhi tesisat) Bangladeş'te Hıfzı Doğan ile (1988)

Kamuran Çilenti ve Pakistanlı hocalarla (Bangladeş, 1988)

Çilenti ve Doğan aileleri (Bangladeş, 1988)

Derste (Bangladeş, 1989)

O günün teknolojisi ile ders etkinlikleri (Bangladeş, 1990)

Malezyalı, Mısırlı ve İranlı öğrencileriyle piknikte (Bangladeş, 17 Şubat 1990)

Eşi Şadiye Hanım (Hindistan, 1990)

*Pakistanlı ortaokul öğretmenleri ile Program Geliştirme Kursu'nda
(Pakistan, Keşmir-Muzaffarabad, 2000)*

Himalaya Dağı eteklerinde (Pakistan, Muzaffarabad)

Pakistan-Afganistan sınırı

EMEKLİLİK SONRASI ANILARI

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ VE YURT DIŞI TOPLANTI ANILARI

Girne Atatürk Anıtı

Girne Amerikan Üniversitesi Rektörlük makamında

Mezuniyet töreninde (Girne, 2006)

Bahar şenliğinde

KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın üniversiteyi ziyaretinde

T.C. Başbakanı Tansu Çiller Girne Amerikan Üniversitesi'nde

Kuzey Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı'ni ziyaret (2007)

Kuzey Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı'nın plaket sunumu (2007)

Girne Amerikan Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Rektörünün, Korgeneral Hayri Kıvrıkoğlu'nu ziyaretleri (2007)

*Korgeneral Hayri Kıvrıkoğlu'nun ev sahipliğinde akşam yemeği
(Girne Orduevi, 2007)*

Tekniker Eğitimi Kurultayı'nda (KKTC, 2007)

Yurt dışı toplantısında

8

*Kazakistan Yüksek Okul Sisteminin Uluslararası
Eğitim Alanına Entegrasyonu Semineri (2007)*

SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMA ANILARI

Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı (Ankara, 2015)

Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (ANKESOB)'ta Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Toplantısı (2 Şubat 2016)

ANKESOB'taki toplantıda; Hıfzı Doğan, Hüseyin Ar (ANKESOB Başkan Vekili), Yusuf Aslantürk (Ankara Elektrik Teknisyenleri Odası Başkanı), Erdoğan Özen (Ankara Esnaf ve Sanatkar Odası Genel Sekreteri), İbrahim Karakoç (Çırak Eğitim ve Öğretim Vakfı Başkanı) (2016)

“İz Bırakanlar” çalışma grubunda Hıfzı Hocanın yaş günü kutlamasında, S. İlhan Sezgin ve Mehmet Külahcı ile (7 Mart 2016)

“İz Bırakanlar” çalışma grubu ile yemekte (17 Ocak 2019)

*“İz Bırakanlar” çalışma grubunun bir kısım üyeleri ile
Oturanlar soldan; Prof. Dr. Gülten Ülgen, Prof. Dr. Hıfzı Doğan,
Prof. Dr. S. İlhan Sezgin, Süheyla Akpınar
Ayaktakiler soldan; Dr. M. Ali Işıksoluğu, Prof. Dr. Ahmet Mahiroğlu,
Fatma Bayraktar, Ahmet Sevgi, Mustafa Kökçü (Ankara, 21 Mart 2022)*

EKLER

EK-1

MİLLÎ EĞİTİMDE İHMAL EDİLEN BİR ALAN GENEL EĞİTİMİN BİR PARÇASI OLARAK TEKNOLOJİ EĞİTİMİ

Hıfzı DOĞAN*

Covid 19 salgını ile birey ve toplum olarak kazandığımız deneyimler, insanın günlük yaşamı ile teknoloji arasında ne kadar güçlü bir ilişkinin bulunduğunu açık ve net olarak gösterdi. İnsan sağlığını korumada teknolojinin önemi, gerek aşı gibi yeni ürünlerin geliştirilmesi ve gerekse hastanelerde bulunan teknolojik cihazların etkin olarak kullanılması yönünden çok daha belirgin hale geldi. Teknolojinin insan için önemi yalnız sağlık alanı ile de sınırlı değildir. İnsan ve teknoloji arasındaki etkileşim, tarım, ulaştırma, üretim, iletişim, enerji gibi diğer birçok alanlar için de geçerlidir.

Birey ve Teknoloji

Günümüz insanı ya teknoloji üreticisi ya da tüketicisi olarak, önceki dönemlerle mukayese edilemeyecek yoğunlukta teknolojinin ürettiği ürün ve sistemlerin meydana getirdiği bir ortamda teknoloji ile iç-içe yaşamaktadır. Yaşadığımız evin duvarlarında kullanılan tuğlalar, yediğimiz besin maddeleri, mutfakta kullandığımız fırın, giydiğimiz elbiseler, aldığımız ilaçlar, dinlediğimiz müzik aletleri, konutumuzdaki elektrik, su, uydu gibi donanımların her biri teknoloji ürünü veya sistemidir.

Teknolojik takım ve cihazlar, insanın görevini yapabilmesi için ona yardım eden basit araçlardır. Bütün bu araç ve sistemler insanın yaratıcı gücü kullanılarak üretilmiştir. Kullandığımız her aracın özel bir işlevi vardır. Gıda hazırlamada; tava, tencere, kepe, kâğıt kesmede; makas, parçaları birleştirmek için yapıştırıcı; düşünceleri kroki halinde göstermek için kalem, bilgi aramada bilgisayar gibi araçlar kullanılır.

Teknoloji, insanın günlük yaşamı ile adeta özdeşleşmiştir. Bugün öğretmen, ev hanımı, kamyon sürücüsü, polis, bankacı, bilim insanı, yani herkes günlük işlerini yapabilmek için teknolojinin ürettiği, bilgi, alet, cihaz, makine ve sistemleri kullanmak zorundadır.

* Ankara Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi (Prof. Dr.)

Günümüzde teknoloji insana yeni olanaklar sunmaktadır. Teknolojik araç ve sistemler, insanın duyu organları ve elleri ile ulaşamayacağı yerlere erişmesini sağlamakta, bir nevi duyu organlarının ve ellerin bir uzantısı olarak işlev yapmaktadır. Sağlık alanında insanın normal duyu organları ile algılayamayan, görülemeyen, ulaşamayan birçok virüs, hastalık tanısı ve ameliyatlar, teknoloji yardımıyla başarı ile gerçekleştirilmektedir. Kelepçe, testere, mengene, matkap, bilgisayar gibi takım, cihaz ve makineler insanın tutma, kaldırma, taşıma, birleştirme, ayırma ve hesaplama potansiyelini arttırmaktadır.

Uçak veya internet, insanın daha önce yapamadığı, ulaşamadığı etkinlikleri yapmasına imkân sağladı. Bugün teknolojik araç ve sistemler, insana dünyanın her noktasına ulaşma olanağı sağlamaktadır.

Toplum ve Teknoloji

Teknoloji, ilk insanın taş a şekil vermesiyle başladı. Günümüze kadar hızını, kapsamını ve kalitesini artırarak süregeldi. Teknolojik gelişmeler, tarihsel olarak insanların yaşamlarını ve çalışmalarını değiştirdi. İnsanlar önce mağaralarda yaşadı. Daha sonra teknoloji ile ev, şato, gökdelen yapmayı öğrendi. Pulluğun ve diğer tarım araçlarının, oltanın, ok ve yayın keşfedilmesi insanların daha kolay gıda bulmalarını sağladı.

Tarihsel olarak bakıldığında yeni teknolojilerin, bireyin, iş hayatının, sanayinin ve toplumun talep, değer ve ilgisine bağlı olarak geliştiği görülmektedir. Teknolojik ürünler insanların istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için üretilir. İnsanların suya ihtiyacı var. Bu ihtiyacı karşılamak için evlerde ve okullarda su sistemleri yapıldı. İnsanlar video oyunlarını oynamayı seviyor. Bunun için bilgisayar yazılım tasarımcıları sayısız miktarda oyun geliştirdi.

Teknolojik buluşlar ve inovasyonlar, toplumun değişmesine, yeni ihtiyaç ve isteklerin ortaya çıkmasına neden oldu. Radyo, televizyon, ses sistemleri, eğlence ve bilgi amacıyla, alana olan talebi üst noktaya taşıdı. Daktilonun geliştirilmesi iş hayatında belgelerin hazırlanmasını hızlandırdı. Fotokopi makineleri materyalleri çoğaltmada bir devrim meydana getirdi. Daktilo ve fotokopi makinelerini faks cihazları ve elektronik posta gibi elektronik sistemler izledi. Teknolojik gelişmeler insanlarda yeni talepleri de artırdı. İnsanın ihtiyaç ve isteği değiştikçe teknoloji bu talebe karşılık vermektedir.

Teknoloji ile üretilen ürün ve sistemlerin insan, çevre ve yaban hayatı üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olabilir. Teknoloji doğru kullanılmazsa beklenmeyen durumlar ortaya çıkabilir. Ortaya çıkan sonuçlar bireyi, aileyi, toplumu, ekonomiyi etkileyebilir. Belirli bir teknolojinin kullanılıp kullanılmayacağına ka-

rar verirken, teknolojinin pozitif ve negatif yönleri arasında uygun bir dengenin sağlanması önemlidir.

Tarım için üretilen yapay gübre, bir yandan ürünün verimini artırırken, diğer yandan nehir ve gölleri kirletir. Tankerler evleri ısıtmak ve arabaları çalıştırmak için gerekli yakıtları taşırlar. Ancak denizlerde kaza yaptıklarında yakıt denize dökülür ve birçok canlıya zarar verir. Makas, kâğıt ve kumaş kesmek için yardımcıdır, ancak doğru kullanılmazsa tehlikeli olabilir. Elektrik taşıyan yüksek gerilim hatları, elektriğin uzak yerlere ulaşmasına olanak sağlar. Ancak bu hatlara yakın oturanlar, sağlığı etkilemesi bakımından, sistemden rahatsızlıklarını belirtirler. Fosil yakıtların hem arzulanan hem de arzulananmayan sonuçları vardır. Bu yakıtlar bir taraftan iyi bir enerji kaynağıdır. Diğer yandan çevreyi kirletir.

Teknolojiyi kullanma, insanı hem güvenlik, konfor, seçim yapma gibi unsurlar bakımından etkiler hem de kişinin teknoloji kullanmaya ve teknolojik gelişmelere karşı tavrını şekillendirir. Örneğin, DNA'sı değiştirilmiş ürünlere karşı olumsuz tavırlar, bu alandaki gelişmeleri yavaşlattı. Teknolojinin tek başına iyi veya kötü olduğu söylenemez. Teknolojiyi kullanma kararı, arzu edilen ve edilmeyen sonuçlar meydana getirebilir.

Teknoloji bugün uluslararası rekabetin de önemli bir boyutudur. Teknolojinin bir ürünü olan traktör gibi bazı araçların yardımıyla tarım alanında üretimin verimliliğini, insanın binlerce yıl içinde yaptıklarından daha ileri bir aşamaya taşıdı.

Günümüz teknolojisi çevre kirliliğini azaltmak ve ekonomiye katkı sağlamak amacı ile bazı materyallerin tekrar kullanılmasına veya dönüştürülmesine imkân sağladı. Atık plastik, cam kaplar ile karton kutular, gazete kâğıdı, alüminyum gibi materyaller dönüştürülerek yeniden kullanılabilir.

Bireyi ve toplumu etkileyen bu tür ürün, araç, makine ve cihazlar, onların kapasiteleri ve onlara ilişkin bilgiler günümüzde teknoloji olarak adlandırılmaktadır. Genel eğitimin bir parçası olan teknoloji eğitimi, genç ve yetişkinlerin teknoloji okur-yazarı olarak yetişmelerini amaçlar.

İleri teknolojik ürün ve sistemleri tasarlamak, üretmek ve uluslararası pazarlara ihraç etmek toplum olarak ulaşmak istediğimiz hedefler arasında bulunmaktadır. Ülke olarak yaşam tarzımız, hayat standartlarımız ve refah seviyemiz teknoloji üretmemize bağlı. Bugünkü yaşama anlam verebilmek için, teknolojiyi anlamak zorunluluk oldu.

Gençler ve Tasarlanmış Teknolojik Dünya

Geleceğimiz bakımından insanı ve toplumu bu derece etkileyen, millet olarak da kritik öneme sahip bulunan teknolojik gelişmelere duyarsız kalamayız. Genç, yetişkin, kadın ve erkek bütün vatandaşlarımızın, özellikle gençlerimizin teknoloji okur-yazarı yeterliliklerini geliştirmek zorundayız.

Teknoloji eğitimi; öğrencilerde teknolojiyi anlama, kullanma, yönetme, değerlendirme ve geliştirme yeterliklerini kazandırmayı hedefler. Teknoloji eğitiminin somut bir ürünü olan teknoloji okur-yazarı bir kimse; teknolojinin zaman içinde gelişimini, teknolojinin ne olduğunu, nasıl meydana geldiğini, toplumu ve doğayı nasıl etkilediğini ve toplumun teknolojiyi nasıl şekillendirdiğini anlar. Teknoloji ile iç-içe yaşadığımız bu çağda, teknoloji eğitimi yoluyla gençlerimizin teknoloji kültürü eksikliklerinin giderilmesi acil bir sorundur.

Teknoloji eğitimi programının ilkokullara ve daha sonra ortaokullara girmesi cumhuriyetle yaşıttır. Cumhuriyet döneminde 1920’li yılların ortalarında teknoloji eğitiminin (o zamanki adı iş eğitimi, iş okulu) ilkokul programlarında yer almasını sağlamak amacıyla Almanya’dan iki öğretmen davet edildi. Öğretmenlerin görevi, ilkokul öğretmenlerini teknoloji eğitimi alanında yetiştirmektir. Daha sonraki yıllarda bu alanda yetiştirilmek üzere beş ilkokul öğretmeni Viyana’ya gönderildi. Cumhuriyet dönemi boyunca teknoloji eğitimi bazen sanattan, bazen mesleki eğitimden, bazen fen eğitiminden etkilendi. Fakat bütün bu girişimlerde teknoloji eğitiminin ilkeleri, süreçleri ve stratejileri etkin olmadı.

Mevcut sistem, teknoloji okur-yazarı bireyler yetiştirmede yetersiz kaldı. Okullardaki uygulamalar, değişim hızı giderek artan teknolojik gelişmelere uyum sağlayamadı. Bütüncül bir yapı oluşturulamadı. Çağın niteliklerini kazandırmaktan uzak kaldı. Bugün okul çağındaki gençler, insanı ve toplumu şekillendirmede çok büyük bir güce sahip olan teknoloji hakkında yeterli bilgi ve deneyim kazanmadan ortaöğretimden mezun oluyor. Gençlerimizin pek çoğu, sanayileşmiş ülkelerdeki akranlarına göre teknoloji kültürünü yaşamaktan yoksun kalıyor.

Eğitim Sistemimizde Zihniyet Değişikliğine İhtiyaç Var

Genel eğitimin bir parçası olarak bireylerde teknoloji kültürünü kazandırmayı amaçlayan eğitim etkinliklerini, çağın gelişimine paralel olarak yeni bir anlayışla ele almak zorundayız. Günümüz insanı birbirinden farklı üç ayrı ortamda yaşamaktadır. Birincisi; toprak, bitki, su ve hayvanların bulunduğu doğa ortamı. İkincisi; kültür, din, gelenek ile politik, yasal ve ekonomik sistemlerin içinde yaşayan ve insanlar arasındaki ilişkiyi düzenleyen kültürel dünya. Üçüncüsü de insanların istek ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, yine insanlar tarafından doğada yapılan pozitif değişiklikleri kapsayan teknolojik çevre.

Bugüne kadar okullarımızda genel eğitim kapsamında yürütülen ders ve uygulamalar, ağırlıklı olarak doğa ve kültürel boyut üzerine yoğunlaştı. Bu iki boyut üzerinde yoğunlaşmak, teknolojiyi anlamak anlamına gelmez. Doğal çevreyle, insanın teknoloji ile meydana getirdiği çevre birbirinden farklı. Doğal çevre; nehirleri, dağları, hayvanları, bitkileri, denizleri meydana getirir. İnsanın meydana getirdiği teknolojik çevre ise; binaları, arabaları, uçakları, buzdolaplarını, elektrik sistemlerini kapsar. Bitkilerin büyümesi için havaya, güneşe, suya, gıdaya ihtiyaç vardır. İnsana ürettiği ürünler için bilgi, zaman, para, materyal, takım, makine, teknik, yaratıcılık, buluş ve inovasyon gereklidir. Doğada bulunan çiçekler insanın desteği olmadan gelişebilir. Öte yandan bir teknoloji süreci olan pamuktan kumaş elde etme etkinliği insanın yaratıcılığını gerektirir.

İnsanın istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için doğada meydana getirilen değişiklikler doğanın üzerine yeni bir örtü örtmüş gibidir. Yeni dünya için gençleri yetiştirirken belirli yeterliliklerin kazandırılması zorunludur. Teknolojik dünya için gerekli yeterlilikler, ürün ve sistemleri anlama ve bunları kullanma, yönetme, değerlendirme olarak özetlenebilir. Bu yeterliliklerin geliştirilmesi, bireyde problem çözme, görsel imaj geliştirme, kritik düşünme, muhakeme etme gibi zihinsel yetkinliklerin kazandırılmasını öngörür. Teknolojik okur-yazarlığı için bu yeterlilikler konunun özünü meydana getirir.

Teknolojik İlke, Süreç ve Stratejiler

Teknoloji eğitiminin matematik, fen, sanat ve diğer derslerle yakın ilişkisi vardır. Bununla birlikte, bu eğitimin kendisine özgü ilke, süreç ve stratejileri de mevcuttur. Günümüzde sağlık, tarım, enerji, ulaştırma, iletişim ve üretim gibi ana alanlarda kullanılan teknolojiler incelendiğinde, hepsinde belirli ortak teknolojik ilke ve süreçlerin uygulandığı görülmektedir. Genel eğitimin bir parçası olan teknoloji kültürü, belirtilen ortak teknolojik ilke, strateji ve uygulamalar esas alınarak geliştirilir.

Teknoloji eğitimine özgü temel ilkelerin başında **tasarım** gelir. Bu aşama, bireyin yaşamda karşılaştığı sorunları, bilgi birikimini ve deneyimlerini kullanarak çözüm üretmesini gerektirir. Tasarım, düşüncelerimizin, hayallerimizin gerçeğe dönüştürüldüğü kademedir. Bu aşama yaratıcılık gerektirir. Problem çözme etkinliğinin en önemli unsuru tasarımıdır.

Bir tasarım sorununa çözüm ararken, sadece tek bir doğru çözüme odaklanmaktan çok, birçok seçenek dikkate alınmalıdır. Örneğin, Covid 19 aşısını bulmak için çok farklı seçeneklerin denendiği görülmektedir. Eğer kedi yavruları için bir barınağın tasarımı yapılacaksa, barınağın duvarları için karton bir kutu, kontrplak, kumaş, tahta gibi farklı materyaller kullanılabilir ve çeşitli tasarımlar üretilebilir.

Tasarım süreci, problemi çözmek için sistematik ve aşamalı bir yaklaşımı içerir. Süreç; soruna ilişkin araştırma yapma, problemi belirleme ve ifade etme, sorunun hangi ölçüt ve sınırlılıklar kapsamında yapılacağını belirleme ile başlar. Sistem, beyin fırtınası, araştırma etkinlikleri ile fikir üretmeyi, seçenekleri saptamayı ve muhtemel uygun seçeneği belirlemeyi, taslak tasarımı geliştirmeyi, tasarımın modelini veya prototipini yapmayı, test etmeyi, ölçüt ve sınırlılıklara göre değerlendirmeyi, tasarımı gözden geçirmeyi, imal etmeyi sonuç ve süreci paylaşmayı içerir.

Diğer bir teknolojik temel öge de sistem kavramıdır. Sistem; birbiri ile ilişkili unsurların, beraberce, beklenen hedefe ulaşmasını sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Bazı sistemler, uzaydaki güneş sistemi ve insan vücudundaki kan dolaşım sistemi, doğada bulunan sistemlerdir. Telefon, televizyon, yazılı kaynaklar, e-posta, mektup gibi unsurları içeren iletişim sistemi insanın meydana getirdiği bir sistemdir. Hedefe ulaşmak için sistem, birbiri ile çalışan parçalardan oluşur. Örneğin, bisiklet bir sistemdir. Tekerlek, lastik, pedal, dişli, zincir, fren gibi parçalardan meydana gelir. Bisikletin düzgün çalışması için her parçanın işlevini yerine getirmesi gerekir. Sistem kavramı bütün teknoloji alanlarında yaygın olarak kullanılır. Evimizdeki su veya elektrik sistemi, şehir şebeke sistemlerinin birer alt sistemidir. Sistem kavramı arıza bulmada büyük katkı sağlar. Sistemi analiz etme; bir bilgisayarın içindeki parçaları veya bir bilgisayar ağındaki tüm bilgisayarları kapsayabilir.

Açık sistemler, geri bildirim mekanizması bulunmayan, insanın müdahalesini gerektiren sistemlerdir. Kapalı sistemlerde geri bildirim düzenekleri bulunur. Mutfakta bulunan mikrodalga fırın açık sistemdir ve yemeğin ısınıp ısınmadığı insan tarafından kontrol edilir. Evin ısınma sistemi kapalı sistemdir ve ayarladığınız sıcaklıkta sıcaklığı korur. Teknolojik sistemler birbiri ile bağlanabilir ve birleşebilir. Bir sistemin çıktısı, diğer sistemin girdisini oluşturabilir.

Teknolojilerin temel girdilerinden biri de **kaynak**tır. Kaynak; bir işin yapılabilmesi için gerekli insan, bilgi, takım, makine, materyal, enerji ve zamanı kapsar. Burada belirtilen her unsur, tasarımı etkiler. Örneğin, materyallerin nitelikleri farklıdır. Ağaç, taş, metal, cam ve beton sert, deri, kâğıt ve bazı metaller eğilebilir, cam ve bazı plastikler şeffaf materyallerdir. Materyalin niteliği, bir projede kullanılıp kullanılamayacağını belirler.

Materyal değiştikçe üretilmesi planlanan ürün veya sistemin maliyeti ve ömrü değişir. Belirtilen teknolojik unsurlar arasında uygun dengenin temin edilmesi, ürünün veya sistemin mükemmele yakın olacak şekilde işlevsel, etkili ve optimal olarak üretilmesi birçok zihinsel etkinliği gerektirir.

Tasarım aşamalarında birbiri ile yarışan unsurlar arasında uygun tercihi yapma, teknolojik gelişmelerde önemli bir karar aşamasını içerir. Örneğin, uçağın kalkış hızını artırmak için motorun gücü artırılabilir. Bu durum uçağın ağırlığını da arttırır veya uçak için daha hafif bir materyal kullanılabilir.

Teknolojik çalışmalarda, ürün veya sistemin tasarımını sınırlandıran başka unsurlar da var. Güvenlik durumları, doğa kanunları, kültürel değerler ve yasalar bunlar arasında yer alır. Bu ilke ürün veya sistemin hangi **ölçüt ve sınırlılıklar** içinde geliştirileceğini belirtir. Örneğin, materyalin fiyatı ve mevcut zaman, tasarımı ile üretimi etkiler. Bir ürün veya sistemin geliştirilmesindeki gereklilikler (ölçütler ve sınırlılıklar) çalışmaları yönlendiren öğelerdir

Teknoloji eğitiminin diğer iki ilkesi **süreç ve kontroldür**. Süreç, çıktıyı üretebilmek için kaynakların belirli bir düzen içinde kullanılmasıdır. Nasıl tasarım, buluş ve inovasyon, insanın yaratıcı becerilerini kullanmasını gerektiriyorsa, süreç de kavramları göstermek, vizyon ve fikirleri test etmek için düşüncelerin model ve modelleme yoluyla görselleştirilmesini kapsar. Kontrol, sistemin mevcut çıktılarıyla ilgili bilgileri, olması gerekli bilgilerle karşılaştırarak, sistemi istenilen şekilde düzenleme etkinliğidir. Klimanın oda sıcaklığını belirli bir ısıda tutması, arabada yakıt seviyesini gösteren ışığın yanması, kontrol sistemine örneklerdir.

Öğretim Süreçleri

Teknoloji eğitiminde öğrenciler sınıf ve laboratuvar ortamında, yaş ve gelişim durumlarına göre proje ve problemlere çözüm üretirler. Teknolojiye özgü süreç ve stratejileri kullanırlar. Örneğin, okul öncesi ve ilkokul seviyesinde sistem, bisiklet ve parçalarının işlevleri incelenerek kavramlaştırılır. Lise düzeyinde bu kavram, ulaştırma sistemi, alt sistemler ve bunların toplum ile çevreye etkilerini içerecek şekilde daha kapsamlı olarak ele alınır.

Öğrencilerin sınıf ve laboratuvar ortamında yaptıkları etkinlikler, inşaat alanında bir sitenin planlanmasını; fabrikasyon üretim sisteminde ürünün tasarlanmasını, denenmesini, üretilmesini, paketlenmesini ve pazarlanmasını içerebilir. Proje çalışmaları çeşitli alanlardaki birçok etkinliği kapsayacak şekilde sürdürülür. Örneğin, ulaştırma alanında araba, roket, uçak gibi araç modellerinin yapılmasını; tekstil ve giyim sektöründe üretilen ürünlerin bilinçli olarak seçilmesini; tarımda zirai ilaçların topluma ve çevreye olumsuz etkilerini azaltma araştırmalarını kapsayabilir. Bütün bu farklı sektörlerdeki etkinliklerin amacı, öğrencilerde teknolojik ilke ve süreçleri yaşamları boyunca karşılaşılabilecekleri sorunların çözümünde kullanabilme yetkinliğini kazandırmaktır. Temel hedef, çaresizliğe sığınan değil, sorun çözme odaklı bireyler yetiştirmektir.

Açıklanan teknolojik süreçlerin her bir aşaması; yaratıcılık, düşünme, karar verme, inovasyon ve uygun olanını seçme gibi zihinsel etkinlikleri gerektirir. Öğrencilerde bu niteliklerin kazandırılması, modelleme, değerlendirme, arıza teşhisi, gözlem, analiz yapma ve araştırma ile geliştirilebilir.

Öğrencilerde bu zihinsel becerilerin geliştirilmesi için öğretimde uygulanan metotlar, teknoloji geliştirme alanında çalışan bilim insanı, mühendis, mimar ve teknisyenlerin problemlerin çözümünde kullandıkları teknikleri içerir. Bu teknikler, araştırma- geliştirme, buluş, inovasyon, arıza teşhisi gibi süreçleri kapsar. Öğrenciler yaptıkları proje çalışmaları yolu ile bu yaklaşımlardan haberdar olur. Hangi koşullarda hangi tekniğin kullanılacağını öğrenirler. Bu tür etkinlikler öğrencilerin yeni teknolojiler geliştirebilme olasılığını da arttırır.

Teknoloji Eğitimi Sisteme Yeni Bir Dinamizm Getirebilir

Teknoloji eğitimi, sadece var olan derslere ilave bir ders olarak düşünülmemelidir. Bu eğitim, halen mevcut derslerde kazandırılan kavramların yaşama aktarılmasında bir köprü görevi görür. Sınıf ve laboratuvar faaliyetlerindeki çeşitlilik; farklı düşüncelerin denenmesine, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini anlamalarına, kariyerlerini daha bilinçli olarak seçmelerine, başarı hissini tatmalarına, çalışma hayatını keşfetmelerine, deneyim kazanmalarına, çalışanlara ve kendilerine yönelik gerçekçi tavırlar geliştirmelerine, genç ve yetişkinlerin iyi bir üretici ve tüketici olmalarına imkân sağlar.

Teknoloji eğitimi ile kazanılan yeterlikler öğrencilere, düşüncelerini pratiğe aktarma deneyimi kazandırır. Bu eğitim, öğrenci yüksek öğretime gitmese de iş hayatına uyumunu kolaylaştırır. Bunun yanında, öğrencilerin kendi özgüvenlerini geliştirmelerine, sağlıklı iletişim kurmalarına ve birlikte çalışma alışkanlıklarını kazanmalarına yardımcı olur.

Sonuç

Teknoloji kültürü ve bunun somut ürünü olan teknoloji okur-yazarlığı konusunun, okul öncesinden genel lise sonuna kadar, bir disiplin anlayışı içinde, teknolojik, sosyal, kültürel, ekonomik ve doğa boyutlarını da kapsayacak şekilde ele alınmasında yarar vardır. Bu hedefe ulaşmada atılacak en önemli adımlardan biri, **çağdaş teknoloji kültürünü kazanmış ve bunu da başkalarına kazandırabilecek yeterliklere sahip öğretmenleri yetiştirmektir.** Halen, Türkiye’de gençlere ve yetişkinlere çağdaş teknoloji kültürünü kazandıracak bir öğretmen yetiştirme programı bulunmamaktadır.

Ek - Öğrencilerin Okulda Yapacakları Etkinliklere İlişkin Örnekler

Enerji ve Güç Kaynakları Alanı

Okul Öncesi ve İlkokul

- Her hareketin arkasında bir enerji kaynağı vardır. Bitkilerin büyümesi, arabanın çalışması ve yemeklerin pişmesi enerji ile sağlanır.
- Arabalar kimyasal enerjiyi (benzin), mekanik enerjiye (hareket) çevirerek çalışırlar. Evde ve okulda bulunan birçok alet ve oyuncak elektrik enerjisi kullanır.
- Enerji dönüşümü: Jeneratör (mekanik enerjiyi-elektrik enerjisine çevirir), elektrik motoru (elektrik enerjisini mekanik enerjiye çevirir), kuru pil (kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine çevirir).
- Aşağıdaki seçeneklerden birisini tasarlama, geliştirme, inşa etme, grupta paylaşma ve istenilen ölçütlere ne oranda ulaştığını değerlendirme.
- Otomatik olarak devreye giren seri bir ışıklandırma sistemi kurma.
- Kartondan yapılmış bir evin bir odasını seri ve diğer odasını da paralel devre ile ışıklandırma.

Ortaokul

- Enerji, güç ve iş kavramları arasındaki ilişkiyi açıklama ve ilgili hesaplamaları yapma.
- Enerjinin bir formdan diğer bir forma dönüşmesine ve bir yerden başka bir yere nakledilmesine yönelik cihaz, aparat ve sistem tasarlama, inşa etme, geliştirme, sonuçları kaydetme ve paylaşma. Fosil yakıt yanarak termal enerji meydana getirir. Bu enerji kazanda bulunan suyu buharlaştırır, meydana gelen buhar, buhar makinesinin pistonunu hareket ettirir, bu hareket lokomotifin tekerlerini döndürür ve lokomotif hareket eder.

Genel Lise

- Fizik, kimya, biyoloji derslerinde öğrenilen kanun ve ilkelerle teknoloji dersinde öğrendiğini bütünleştirme. Enerji kullanan teknolojileri geliştirmek için bilimsel ilke ve kanunları anlamak zorunluluktur.
- Enerjiyi bir formdan diğer forma çeviren makine, cihaz ve araçlar üzerinde inceleme ve uygulama yapma. Elektrikli mekanik enerjiye çeviren elektrik motorlarını; elektrikli, ışık enerjisine çeviren sistemi ve rüzgârdan elde edilen mekanik enerjiyi elektrik enerjisine dönüştüren jeneratörleri, içten yanmalı motorların çalışma sistemini inceleme.

Tarım ve İlgili Bioteknolojiler Alanı

Okul Öncesi ve İlkokul

Yaşayan varlıklar enerjiye (güneş), suya, havaya ve gıdaya ihtiyaç duyarlar. Bunlardan biri eksik olursa varlıklar yaşayamazlar.

- Saksılarda farklı bitkileri yetiştirmek için deneyler yapma. Deneylerde toprak türlerinin, su ve güneş oranlarındaki değişikliklerin, hava koşullarındaki farklılığın bitkiyi nasıl etkilediği gözleme, kaydetme ve paylaşma.
- “Şişe içinde biyoloji” yaklaşımıyla bir ekosistem meydana getirme. Hangi bitkiyi yetiştireceğine karar verme, bitkinin ne kadar enerjiye ve suya ihtiyacı olduğunu araştırma.
- Tarım ürünleri atıklarını, enerji haline dönüştüren sistemi tasarlama ve yapma.

Ortaokul

- Tarımda kullanılan teknolojilerin ilerlemesi, tarlada çalışma saatlerini ve çalışan insan sayısını nasıl azalttığını ve ekilen arazi miktarını nasıl asgariye indirdiğini tartışma.
- Yaşayan canlılar için kapalı bir sistem tasarlama, geliştirme, kullanma ve değerlendirme.
- Tarımda kullanılan gübre ve ilaçlar verimi artırır. Bazı durumlarda bu gübre ve ilaçların kuş ve böcekleri öldürdüğü bilinmektedir. Böyle bir ortamda sorunu çözmek için öneri geliştirme.

Genel Lise

- Atıkların ve kimyasal kirliliğin sular üzerindeki etkisini araştırma.
- Çevre koşullarını iyileştirmek için bir sistem tasarlama.
- Bol miktarda ürün üretmeye yönelik teknolojilerle, bu teknolojilerin toplumdaki yan etkileri arasında uygun bir dengenin sağlanması üzerinde inceleme yapma.

Kaynakça

- Doğan, Hıfzı. (1975). Endüstriyel Sanatlar Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Araştırması. MEB Araştırma, Planlama, Koordinasyon Dairesi. Ankara.
- (1983). Teknoloji Eğitimi. AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. Garratt, J. (1991) Desing and Technology. Cambridge University Press.
- Preparing Students for a Technological World. Association of International Technology Education. USA.
- Standards for the Preparation of Teachers of Industrial and Technoloy Education. Michigan State Board of Education. USA.

EK-2**MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM EYLEM RAPORU ÖZETİ***

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitime gönül ve emek vermiş akademisyen, uygulayıcı ve istihdam kuruluşlarının temsilcileri olarak yaptığımız çalışmalar sonunda, mesleki ve teknik eğitimle ilgili uygulamalara taraf olan kişi, kurum ve kuruluşlara sunulmak üzere bu rapor hazırlanmıştır.

Gerekçe

Ülkemizde ekonomik bölgelerin gelir kaynakları, tarımdan turizme, sanayiden hizmet alanlarına uzanan geniş yelpazeyi içermektedir. Ayrıca, artan bilgi, buluş ve teknolojik yeniliklerin mal ve hizmet üretimine yansımaları bölgelere göre ciddi farklılık göstermektedir. İş yerlerinde, tamamen insanın bilgi ve becerisine dayanan geleneksel teknolojilerden, dijital ve robotlara kadar uzanan çağdaş teknolojiler yan yana bulunmaktadır. Ekonomik ve teknolojik etmenler, hayatın her safhasında ihtiyaç duyulan insan gücünün nitelik ve niceliğini hızla etkilemektedir.

Yerelden evrensele, bireysel ve toplumsal hayatı önemli ölçüde etkileyen bu dinamik yapı içinde genelde eğitim sistemi, özelde mesleki ve teknik eğitim, bu ihtiyacı karşılayacak şekilde, yeni bir anlayışla, yeniden yapılandırılmak zorundadır.

1950’li yıllardan günümüze kadar, mesleki ve teknik eğitim alanında, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların katılımı ve desteği ile onlarca proje yapılmış ve uygulanmıştır. Günümüzden geriye doğru bakıldığında zaman zaman umutların yükseldiği dönemler olsa da var olan ana sistemin fazla etkilenmediği görülmektedir. Mesleki ve teknik eğitimin yeni bakışla ele alınması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Önerilen Sistemin Kilit Örgütü: Okul

Bu raporda okul sözcüğü, mesleki ve teknik ortaöğretim, çıraklık eğitimi, ortaöğretim sonrası ve yükseköğretim düzeyinde, örgün ya da yaygın mesleki eğitim hizmetinin fiilen verildiği yer olarak tanımlanmıştır. Önerilen modelde okul, insan gücü ihtiyaçlarının karşılanmasında kilit bir role sahiptir.

Okul, genç ve yetişkinlerin ilgi ve yeteneklerine uygun olarak bilgi ve beceri kazanmasında ve iş hayatının ihtiyaçlarını karşılamada yetkili ve sorumluluk sahibi bir kurum olmalıdır. Okul, ulusal ve uluslararası eğilimler yanında,

* Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı (2013) sonunda hazırlanan rapor

mezunlarının istihdam edildiği ekonomik bölgede meydana gelen değişimi yakından izleyen ve buna zamanında cevap verebilecek şekilde donatılmalıdır. Okul, bulunduğu ekonomik bölgedeki endüstri, ticaret, turizm, tarım gibi ana sektörlerle ve sektörlerin uzantısı olan büyük işyerleri, KOBİ'ler, esnaf ve sanatkârlar, el sanatları ve geleneksel sanatları içerecek şekilde tüm işletmelere eğitim hizmeti sunmayı amaçlamalıdır. Okul iyi bir araştırma üreticisi ve tüketicisi olmalıdır. Okul eğitim hizmetini, yüz yüze ve uzaktan eğitim teknolojileri ile verebilir.

Okul bu hizmetini verirken, Millî Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği ana çerçeve içinde, işçi ve işveren temsilcileri ve diğer paydaşlarla birlikte eğitim ihtiyacını belirler, eğitim programını geliştirir, kaynakları temin eder, eğitimi yapar, mezunları izler, değerlendirir ve gerekli düzeltmeleri yapar. Okul, bu hizmetlerini yapabilmek için okulda İşletme Koordinatörü ve Program Koordinatörü görevlerini faal hale getirir ve her meslek alanında iletişimi sağlamak ve sorunları paydaşlarla beraber çözebilmek için Program Araştırma Kurulları oluşturur.

Esnek ve Kalite Odaklı Modüler Program

Değişime daha kolay uyum sağlayabilmek, kuram ve uygulamayı birleştirmek, performansı ve kaliteyi esas almak ve sisteme gereken esnekliği kazandırmak için eğitim programları modüler bir yapıda hazırlanır. Bu modüller sayesinde örgün ve yaygın eğitim arasında geçişler daha kolay sağlanır. Kazandırılmak istenen her türlü bilgi, beceri ve değer için farklı kapsam ve düzeylerde modüller hazırlanabilir. Böylece genç ve yetişkinlerin yararlanabileceği büyük bir modül havuzu oluşturulur.

Öğrenici ve Bireysel İhtiyaçların Karşılanması

Bu modelde öğrenici, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde bir genç, meslek içinde ilerlemek isteyen genç ve yetişkin, mesleğini değiştirmek isteyen, işsiz kalan, engelli, dezavantajlı ve mesleksiz bir genç ve yetişkin olabilir. Mesleki ve teknik eğitim bütün bu bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermelidir. Modüllerin önemli bir özelliği de bireysel ihtiyaçlara cevap veren bir yapıda hazırlanmış olmasıdır.

Önerilen mesleki ve teknik eğitim anlayışının önemli özelliklerinden birisi de informal yollarla edinilen bilgi ve becerilerin kredilendirilmesi ve programlar ve düzeyler arasındaki geçişlerde aynılık yerine denklik ilkesinin esas alınmasıdır.

Bölge Mesleki ve Teknik Eğitim Konseylerinin Kurulması

Her mesleki ve teknik eğitim bölgesinde, Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün hazırlayacağı Program Geliştirme Kılavuzu çerçevesinde, bölge düze-

yinde program geliştirme çalışmalarını yapacak Bölge Mesleki ve Teknik Eğitim Konseyi kurulur. Bu çalışmaların ulusal standart ve politikalarla uyumlu olması esastır.

Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünde Esnekliğin Sağlanması

Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü, okullara ve bölgesel kurullara yukarıda açıklanan fonksiyonları yerine getirebilmeleri için gerekli imkân, fırsat ve esnekliği sağlamalıdır. Bakanlık hem eğitimde bütünlüğü korumalı hem de farklılıkları ve çeşitliliği teşvik etmelidir.

Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü, okullara yerel paydaşlarla birlikte çalışma ve karar alma süreçlerini etkili bir şekilde yönetebilme becerisi kazandırmalı, yetki ve sorumlulukları paydaşlarla paylaşmalıdır. Bakanlık her işi üstlenme yerine, hedefleri belirleme ve bu hedeflere ne oranda ulaşıldığını değerlendirme konularına yoğunlaşmalıdır.

Mesleki ve Teknik Araştırma ve Geliştirme Merkezinin Harekete Geçirilmesi

Millî Eğitim Bakanlığı, 3308 sayılı Kanunla kurulan, ancak bugün faal olmayan Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezini harekete geçirecek bu merkezin okulların ihtiyacı olan ülke düzeyindeki ihtiyaçlar, gelişmeler ve evrensel çapta meydana gelen yönelimler konusunda araştırmalar yapması, ders kitapları, öğretim modülleri ve her türlü diğer öğretim materyalini ve ölçme aracını geliştirmesi, üretmesi ve dağıtması sağlanmalıdır.

Standartların ve Kalitenin Korunması

Meslek standartlarını güvence altına almak amacıyla eğitim sonunda bireyin performansının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde izlenecek süreçler ve uyulacak kurallar paydaşlarla birlikte kararlaştırılmalı, değerlendirilmeli ve kalitenin sürekli artması sağlanmalıdır.

Mesleki Rehberlik ve Danışma Hizmetleri

Bütün bireylerin, eğitim ve mesleki tercihlerini bilinçli olarak yapabilmelerine ve kariyerlerini planlamalarına yardım etmek amacıyla bilgilendirme, rehberlik ve danışma hizmetleri sürekli sunulmalıdır. Öğrencilerin programlara yerleştirilmesinde kendi tercihleri de dikkate alınmalıdır.

Öğretmen Yetiştirme

Yeni mesleki ve teknik eğitimin kalitesi, sistem içinde yer alacak yönetici, öğretmen, koordinatör, rehber ve araştırmacı personelin varlığına bağlıdır. Bunlardan en kritik olanı da öğretmenlerdir. Halen mesleki ve teknik eğitime öğretmen yetiştiren bir kurum bulunmamaktadır. Böyle bir öğretmen yetiştiren kurumun kurulması öncelikli bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Ayrıca mesleki ve teknik eğitim alanında akademik çalışmalar yapacak kurumlara da ciddi olarak ihtiyaç bulunmaktadır.

Beklenen Somut Kazanımlar

Bütün bu düzenlemelerle, mevcut mesleki ve teknik eğitimin etkililiğinin ve verimliliğinin artacağı, sistemin, iş hayatının, toplumun ve çağın gereklerini karşılayacak niteliklere sahip insanları yetiştiren ve sürekli kendisini yenileyebilen bir yapı ve işleyişe kavuşacağı umulmaktadır. Bu bağlamda beklenen somut kazanımlardan önemlileri şunlar olacaktır:

1. Kamu, özel sektör, işçi ve işveren temsilcilerinin ve diğer paydaşların mesleki ve teknik eğitim sürecine aktif olarak katılımı,
2. Eğitim ihtiyacının hem iş hayatının hem de bireyin ihtiyaçları dikkate alınarak, araştırmalara dayalı bir şekilde belirlenmesi,
3. Cinsiyet, sosyal konum, yerleşim yeri, engel vb. koşullardan dolayı meydana gelen eşitsizliklerin en aza indirilmesi ve mesleki ve teknik eğitime yönelmiş tüm bireylerin ilgi ve yetenekleri ölçüsünde gelişmelerine fırsat verilmesi,
4. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucunda ortaya çıkan meslekler ve iş hayatındaki gelişmelere uyum sağlayabilecek ve bireye sosyal hareketlilik kazandıracak bir yapı,
5. Ulusal meslek standartlarını esas alan, sistemden çıkanların performansını ölçme ve değerlendirmeye ve kaliteyi sürekli geliştirmeye odaklı bir ölçme ve değerlendirme sistemi,
6. Önerilen sistemi başarı ile sürdürebilecek personeli ve özellikle öğretmenleri yetiştirecek bir eğitim kurumu.

Öneri

Raporda dile getirilmeye çalışılan ihtiyaçların karşılanmasında projeli bir AR-GE yaklaşımı izlenmesi, başarının güvencesi olabilecektir. Kabul görmesi ve talep gelmesi halinde grubumuz, bu raporun devamı niteliğinde ayrıntılı proje önerilerinde de bulunabilecektir.

EK-3

İNFORMAL EĞİTİM VE EĞİTİM SİSTEMİMİZ*

Hıfzı DOĞAN**

Özet

İnsan yaşamı boyunca öğrenmektedir. Birey öğreniminin bir boyutunu örgün eğitimde, bir boyutunu yaygın eğitimde ve bir boyutunu da sargın eğitim yolu ile sürdürmektedir. Kişinin yaşam boyu eğitim ihtiyacını etkili ve verimli olarak karşılayabilmek için eğitimi meydana getiren bu üç alt sistemin, bir bütünün parçaları olarak birbirini tamamlamaları gerekir. Bir alt sistemlerde kazanılan yeterlikler, diğer sistemler tarafından tanınmalı ve kredi verilmelidir. Bugünkü katı ve belirli kalıplar içinde çalışan sistemden, daha esnek bir yapıya geçilebilmesi için MEB merkez örgütünden okul düzeyine kadar, yeni politika kararlarının üretilmesi ve okul müdürü, öğretmen, öğrenci ve velilerin bilinçlendirilmesi gerekir.

Yaşam boyu öğrenme kavramı; bireyin yaşamı boyunca kendisini geliştirmesini, okulda ve okul dışında öğrendiklerini bütünleştirmesini, okuldan sonra iş hayatına katılmasını ve gerekirse tekrar okula dönmesini, okul dışında öğrendiklerine eğitimsel anlamda kredi verilmesini öngörmektedir.

Çağımızda bilgi hızla artmakta ve yeni çıkan bilgilerin uygulamaya, teknolojiye dönüşmesi çok kısa zamanda gerçekleşmektedir. Üniversiteyi yeni bitirmiş bir genç, mezuniyetinden çok kısa bir süre sonra o güne kadar hiç karşılaşmadığı yeni bilgi ve uygulamalarla karşılaşmakta ve bu yeni duruma uyum için kendisini geliştirmek zorunda kalmaktadır. Günümüzdeki bu hızlı değişimin sonucu olarak birey meslek yaşamı boyunca 5-6 kez iş değiştirmektedir. (Mesleki ve Teknik Eğitim Raporu, 1994)

Yaşamdaki bu gelişmelerin örgün eğitimde bir yansıması olması gerekir. Örgün eğitim de bireyleri, hayattaki bu hızlı değişime ayak uyduracak şekilde yetiştirmesi gerekir. (Doğan, 2008) Bireylerin yaşam boyu öğrenmede başarılı olabilmeleri için örgün eğitimde çok temel olan iki yeterliği kazanmaları çok önemlidir. Bunlardan birincisi; kişi örgün eğitimde bilgi kaynaklarına ulaşma, sorunu çözmek için uygun bilgileri seçme ve bilgileri uygulama yeterliğini kazanmalıdır. Bu açıdan bakıldığında öğretmenin sınıf içindeki rolü değişmiştir. Artık öğretmen bilgi kaynağı değildir. Öğretmenin asıl işlevi, öğrencilerini bilgi kaynaklarına yön-

* 25-26 Eylül 2008 Şanlıurfa bölge toplantısında sunulan bildiri

** Ankara Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi (Prof. Dr.)

lendirme, bilgi kaynaklarından nasıl yararlanılacağını gösterme ve kazanılan bilgilerin uygulanmasına yardımcı olmaktır. Bu durumda bugün uygulanan öğretim yöntemleri yeniden gözden geçirilmeli ve öğrencilerin bilgi üretmelerine ve bilgileri uygulamalarına imkân sağlayan yöntemlere öncelik verilmelidir. Özet olarak söylemek gerekirse, öğrenci örgün eğitimde yaşamı boyunca karşılaşacağı sorunları çözebilmesi için bilgi kaynaklarına ulaşmayı öğrenmeli ve bilgiyi karşılaştığı sorunların çözümünde uygulayabilme yeterliğini kazanmalıdır. Bu yaklaşım içeriği aktarma yaklaşımından çok farklıdır. Örgün eğitimde böyle bir yönelme sargın eğitimin başarısını arttırır.

Sargın eğitimde başarıyı güçlendirmek için kişinin örgün eğitimde kazanması gerekli ikinci temel yeterlilik şudur: Birey daha etkili ve verimli olarak nasıl öğrendiğini öğrenmelidir. Birey yaşamı boyunca öğrenmek zorundadır. Okuldan sonra kendisine yardım edecek, yol gösterecek öğretmen veya başka yardımcı bulunmamaktadır. Sorunlarını kendisi çözmek ve bunun için de yeni bilgiler öğrenmek zorunda kalmaktadır. Eğer okulda iken kendisinin verimli ve etkili olarak nasıl öğrendiğini öğrenmişse, yaşamı boyunca sorunlarını daha kolay çözebilir. Burada öğretmenlerin çoklu zekâ kavramını sınıfta uygulayarak her öğrencinin daha etkili ve verimli olarak nasıl öğrendiğini anlamasına yardımcı olmaları çok önemlidir.

Son zamanlarda bilim insanları yüzyıllar boyunca meydana gelen birçok değişikliğe rağmen yaşamını sürdüren geleneksel çıraklık sistemini yakından inceleme ihtiyacını hissettiler. Temel amaç, çıraklık sisteminin yaşamasını etkileyen başlıca niteliklerin ne olduğunu belirlemek idi. Çalışma sonunda eğitim açısından değerlendirilebilecek şu sonuçlara varılmıştır:

1. Çırak, uyguladığı tekniğin ne oranda başarılı olduğunu, sistemin çalışıp çalışmadığını görerek başarısını değerlendirebiliyor. Elde ettiği dönüt, gerekirse yeni yaklaşımları denemesine imkân sağlıyor.
2. Çırak, sorunu çözmek için uygun bilgileri öğreniyor ve bu bilgileri uygulayarak soruna çözüm arıyor. Gereksiz bilgi yığınlarıyla uğraşmıyor.
3. Çırak, uygulamalarda örnek olabileceği, taklit edebileceği, anında danışabileceği bir kişi (usta) ile beraberce gerçek koşullarda çalışıyor.

Bu uygulamaları eğitsel sözcüklerle ifade edersek, çıraklık eğitiminde amaç, içerik, motivasyon, değerlendirme, uygulama, geri dönüt, pekiştirme gibi birçok öğrenme ilkeleri daha gerçekçi olarak uygulanabiliyor. Eğitimciler, çıraklık sisteminden esinlenerek okullarda uygulanmak üzere bilişsel çıraklık kavramını geliştirmişlerdir. Bu düzen ve görüşlerden hepimizin çıkaracağı dersler bulunmaktadır. Sargın eğitimde öğrenme, deneme yanılmaya, şansa bırakılmayacak kadar

önemlidir. Öğrenci, örgün eğitimde öğrenmeyi öğrenirse, sargın eğitimde daha başarılı olur. Yaşam boyu öğrenmenin etkili ve verimli olabilmesi için örgün, yaygın ve sargın eğitim arasında geçişlerin ve bütünlüğün sağlanması gerekir. Bunun için hem örgün eğitimde ve hem de okul dışı eğitimde bazı çalışmaların yapılması gerekir. Örgün eğitim sisteminin her kademesi bir önceki ve bir sonraki kademe ile kilitlidir. Okul dışında kazanılan bilgi ve beceriler mevcut sistem tarafından değerlendirilmemektedir. Var olan örgün sistem bireyin yaşam boyu eğitim ihtiyaçlarını dikkate almamaktadır. Okulda harcanan zaman gerek yıl ve gerekse saat olarak eğitimi değerlendirmede esas alınmaktadır. Eğitime verilen kredi, bireyin okulda geçirdiği zamana göre değerlendirilmektedir. Sargın eğitim anlayışına göre bireyin nerede ve nasıl öğrendiği önemli değildir. Önemli olan kişinin belirli yeterlikleri kazanmış olmasıdır. Mevcut örgün eğitim sistemi yeterlik ölçmekten çok zamana kredi vermektedir.

Bu günkü örgün eğitim, bilginin kazanılıp kazanılmadığını ölçmektedir. Bilginin uygulanması ve sonuca gidilmesi öncelikli öge değildir. Sargın eğitim, bilgi ve becerinin uygulanmasını, performansın ölçülmesini esas alır. Sargın eğitimde değerlendirme, büyük oranda gözlem yapmayı, yapılan projelerle değerlendirilmesini, bireyin yaptığı faaliyetleri içeren dosyaların incelenmesini esas alır.

Bugün belirli kalıplar içinde çalışan eğitim sisteminden, herkese ihtiyacı olan eğitimi, ihtiyaç duyduğu anda ve imkânlarına uygun olan yerde vermeyi amaçlayan eğitime geçişin iyi planlanması ve iyi yönetilmesi gerekir.

Örgün mesleki eğitim sistemi ile sargın mesleki eğitim sisteminin bütünleşmesine ilişkin iyi bir örnek Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünce yürütülen ve 1993 yılında başlayan ve yazarın da danışmanlık yaptığı METGE Projesi kapsamında görmek mümkündür. (METGE Proje raporları) Projede temel amaç, kişinin kendi kendine öğrenmesine ve bireysel olarak kendi bazında ilerlemesine imkân sağlamaktır. Bunun için bireysel öğretime esas olan modüller geliştirilerek öğrencilere verilmişti. Programa kaydolan yetişkin öğrenciler ihtiyaç hissettiklerinde okula gelirler ve okulda destek alırdı. Öğrenciler bazen karşılaştıkları zorlukları aşmak için telefon ve faksla öğretmene danışırlardı. Süre önemli değildi. Modülü tamamlayan öğrenci gerekli performansı kazanmışsa kendisine kredi verilir.

Mevcut sistemden, sargın eğitimi de kapsamı içine alacak daha esnek bir sisteme geçebilmek için Millî Eğitim Bakanlığı merkez örgütü düzeyinde temel politika kararlarının alınması gerekir. Ayrıca, okul müdürlerinin, öğretmenlerin, velilerin ve genel anlamda toplumun bilinçlendirilmesi çok önemlidir.

Kaynakça

- Doğan H. (2008). “**Lifelong Education-North Cyprus Case**” ECBE Annual Meeting, Brüksel.
- Doğan H. (1997). “**Yaşamboyu Eğitim ve Üniversite**” Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt: 9, sayı, 1-4.
- MEB. (1996) “**METGE Proje Raporları**” Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- MEB. (1994) “**Mesleki ve Teknik Eğitim Raporu**” Endüstriyel Okullar Projesi, Ankara.